

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра управління та адміністрування

на правах рукопису

УДК 657

Судук Ольга Віталіївна

**ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ ДОХОДІВ Й ВИТРАТ
АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 071 – «Облік і оподаткування»

Наукова робота на здобуття кваліфікації магістра

Науковий керівник:
Старший викладач кафедри
Цюцяк Ігор Любомирович

2024 рік

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра управління та адміністрування

Освітній ступінь: «магістр»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри управління та
адміністрування
к.е.н., доц. Гавадзій Н.О.

«27» червня 2023 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Судук Ольга Віталіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Облік, аналіз та контроль доходів й витрат автотранспортних підприємств»

2. Керівник роботи Цюцьак Ігор Любомирович, старший викладач кафедри

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ректора університету від «26» червня 2023 року № 32/1 с

3. Строк подання студентом роботи 9 лютого 2024 р.

4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку доходів і витрат. 2. Економічна сутність, порядок визнання та класифікація доходів і витрат автотранспортних підприємств. 3. Інформаційне забезпечення та загальні положення аналізу й контролю доходів і витрат автотранспортних підприємств. 4. Фінансово-економічна характеристика КП «Електроавтотранс». 5. Порядок облікового відображення операційних витрат КП «Електроавтотранс». 6. Порядок формування та облік доходів за перевезення пасажирів міським транспортом. 7. Облікове відображення доходів та витрат неопераційної діяльності. 8. Облік доходів й витрат в умовах застосування сучасних інформаційних систем. 9. Аналіз доходів й витрат КП «Електроавтотранс». 10. Методика проведення контролю доходів й витрат КП «Електроавтотранс».

5. Дата видачі завдання: 27 червня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Приміт
1	Збір та вивчення джерел інформації для написання кваліфікаційної роботи	до 22 вересня 2023 року	виконав
2	Складання плану кваліфікаційної роботи та затвердження керівником	до 29 вересня 2023 року	виконав
3	Написання розділу 1 «Теоретичні аспекти обліку, аналізу та контролю доходів й витрат автотранспортних підприємств»	до 27 жовтня 2023 року	виконав
4	Написання розділу 2 «Сучасний стан обліку доходів й витрат КП «Електроавтотранс»»	до 24 листопада 2023 року	виконав
5	Написання розділу 3 «Аналіз та контроль доходів й витрат КП «Електроавтотранс»»	до 22 грудня 2023 року	виконав
7	Написання вступу, висновків та формування списку використаних джерел	до 29 грудня 2023 року	виконав

Студент

Керівник роботи

(підпис)

Судук О.В.

(прізвище та ініціали)

Цюцяк І.Л.

АНОТАЦІЯ

Судук О.В. Облік, аналіз та контроль доходів й витрат автотранспортних підприємств. – Рукопис.

Наукова робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». ЗВО «Університет Короля Данила». Івано-Франківськ, 2024.

У дослідженні висвітлено особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку доходів і витрат. Розкрито економічну сутність, порядок визнання та класифікацію доходів і витрат автотранспортних підприємств. Висвітлено інформаційне забезпечення та загальні положення аналізу й контролю доходів і витрат автотранспортних підприємств. Оцінено фінансово-економічний стан КП «Електроавтотранс».

Розкрито порядок облікового відображення витрат КП «Електроавтотранс». Наведено порядок формування собівартості та тарифів на перевезення пасажирів автомобільним транспортом. Висвітлено порядок відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку доходів КП «Електроавтотранс». Наведено порядок автоматизації обліку доходів і витрат.

Проведено аналіз доходів і витрат КП «Електроавтотранс». Висвітлено порядок проведення контролю доходів і витрат КП «Електроавтотранс».

Одержані результати кваліфікаційної магістерської роботи можуть бути використані КП «Електроавтотранс» для забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства.

Ключові слова: доходи, витрати, собівартість перевезень, тарифи на перевезення, облік, аналіз.

ABSTRACT

Suduk O. Accounting, Analysis, and Control of Income and Expenses in Motor Transport Enterprises. – Manuscript.

This scientific work aims to obtain a master's qualification in the specialty of 071 «Accounting and Taxation» at ZVO «King Danylo University» in Ivano-Frankivsk in 2024. The study delves into the specificities of motor transport enterprises' operations and their impact on income and expense accounting practices. It elucidates the economic essence, recognition procedures, and classification of income and expenses within motor transport enterprises. Furthermore, it highlights information provision and general principles for the analysis and control of income and expenses in such enterprises.

An assessment of the financial and economic condition of KP «Electroavtotrans» is provided, along with a detailed exposition of the accounting procedures for displaying expenses within the organization. The methodology for determining cost prices and setting tariffs for passenger transportation via road transport is outlined. Additionally, the procedures for recording revenues in the accounting system of KP «Electroavtotrans» and automating income and expense accounting processes are detailed.

The study includes an analysis of income and expenses of KP «Electroavtotrans» and emphasizes the importance of controlling these financial aspects. The results obtained from this master's thesis can serve as valuable insights for KP «Electroavtotrans» in effectively managing the company's financial resources.

Keywords: income, expenses, transportation costs, transportation tariffs, accounting, analysis.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти обліку, аналізу та контролю доходів й витрат автотранспортних підприємств	9
1.1 Особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку доходів і витрат	9
1.2 Економічна сутність, порядок визнання та класифікація доходів і витрат автотранспортних підприємств	16
1.3 Інформаційне забезпечення та загальні положення аналізу й контролю доходів і витрат автотранспортних підприємств	24
1.4 Фінансово-економічна характеристика КП «Електроавтотранс»	29
Висновки до розділу 1	36
РОЗДІЛ 2. Сучасний стан обліку доходів й витрат КП «Електроавтотранс»	38
2.1 Порядок облікового відображення операційних витрат КП «Електроавтотранс»	38
2.2 Порядок формування та облік доходів за перевезення пасажирів міським транспортом	48
2.3 Облікове відображення доходів та витрат неопераційної діяльності	54
2.4 Облік доходів й витрат в умовах застосування сучасних інформаційних систем	60
Висновки до розділу 2	67
РОЗДІЛ 3. Аналіз та контроль доходів й витрат КП «Електроавтотранс»	69
3.1 Аналіз доходів й витрат КП «Електроавтотранс»	69
3.2 Методика проведення контролю доходів й витрат КП «Електроавтотранс»	85
Висновки до розділу 3	93
ВИСНОВКИ	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	101
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Міський пасажирський транспорт відіграє значущу роль у наданні комплексу послуг щодо перевезення пасажирів. Основна мета діяльності автотранспортних підприємств полягає в досягненні оптимального рівня доходів та соціальних результатів через забезпечення якісних пасажирських перевезень. Проте, з урахуванням низької платоспроможності населення, високої собівартості транспортних послуг та обмеженого державного фінансування, фінансові показники автотранспортних підприємств не завжди відповідають очікуванням. Показники фінансових результатів автотранспортних підприємств є важливими для здійснення ефективного управління їх фінансово-господарською діяльністю. Ця інформація користується попитом серед різних користувачів та враховується при прийнятті управлінських рішень. Ефективна система обліку, аналізу та контролю фінансових результатів, а також елементів їх формування – доходів та витрат, сприяє обґрунтованості та дієвості прийнятих рішень. Таким чином, належна система обліку та контролю обліку і доходів дозволить забезпечити точність та надійність фінансової звітності, вчасно виявляти можливі помилки чи недоліки у фінансовій діяльності підприємства та приймати заходи щодо їх усунення.

Вагомий внесок в розвиток теорії, організації та методики обліку, аналізу й контролю доходів і витрат внесли такі вітчизняні дослідники, як Білуха М.Т., Бланк І.О., Бондаренко О.С., Бородкін О.С., Бутинець Ф.Ф., Валуєв Б.І., Верига Ю.А., Герасимович А.М., Голов С.Ф., Дерій В.А., Задорожний З.В., Єфіменко Т.І., Костюченко В.М., Крупка Я.Д., Кужельний М.В., Лінник В.Г., Литвин Б.М., Мних ЄВ., Нападовська Л.В., Ніколаєва С.О., Пархоменко В.М., Петрик О.А., Пушкар М.С., Сопко В.В., Ткаченко Н.М., Хом'як Р.Л. та ін. У дослідженнях згаданих науковців всебічно розглядаються питання обліку, аналізу та контролю доходів і витрат. Однак існує низка невирішених питань, що обумовлює важливість та актуальність обраної теми й визначає цільову спрямованість кваліфікаційної роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень та розгляд практичних аспектів бухгалтерського обліку, аналізу та контролю доходів і витрат КП «Електроавтотранс».

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі визначені для вирішення наступні **завдання:**

- дослідити сутність дефініцій «доходи», «витрати» та обґрунтувати їх значення в системі управління автотранспортним підприємством;
- охарактеризувати особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку доходів і витрат;
- дослідити інформаційне забезпечення та загальні положення аналізу й контролю доходів і витрат автотранспортних підприємств;
- оцінити фінансово-економічний стан КП «Електроавтотранс»;
- розкрити порядок облікового відображення витрат КП «Електроавтотранс»;
- дослідити порядок формування собівартості та тарифів на перевезення пасажирів автомобільним транспортом;
- висвітлити порядок відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку доходів КП «Електроавтотранс»;
- розкрити порядок автоматизації обліку доходів і витрат;
- провести аналіз доходів і витрат КП «Електроавтотранс»;
- висвітлити порядок проведення контролю КП «Електроавтотранс».

Об'єктом дослідження є процес бухгалтерського обліку, аналізу та контролю доходів і витрат автотранспортних підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних і методичних положень бухгалтерського обліку, аналізу та контролю доходів і витрат КП «Електроавтотранс».

Інформаційною базою написання кваліфікаційної роботи є праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з питань бухгалтерського обліку, аналізу та контролю доходів і витрат, законодавчі та нормативні акти України,

довідкові та інформаційні видання, матеріали періодичних видань та наукових конференцій, інтернет-ресурси, обліково-звітні дані КП «Електроавтотранс».

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використовувались загальнонаукові та спеціальні методи. За допомогою системно-логічного методу здійснено уточнення дефініцій дослідження. Метод теоретичного узагальнення використано при вивченні результатів досліджень науковців. Методи обробки облікової інформації (порівняння, групування, графічного і табличного подання даних) використано при оцінювання та візуалізації результатів досліджень. Методи економічного аналізу використано при оцінюванні ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні напрямів покращення облікового відображення доходів і витрат автотранспортних підприємств.

Основні результати, що відображають елементи наукової новизни, полягають у наступному:

дістали подальшого розвитку:

– теоретичні аспекти обліку доходів, які полягають у формуванні автором дефініції «доходи автотранспортних підприємств», що сприятиме більш глибокому розумінню запропонованого визначення і, відповідно, забезпечить більш достовірне відображення доходів від надання транспортних послуг в обліково-звітній системі підприємства;

– практичні аспекти обліку доходів і витрат автотранспортних підприємств, зокрема, формування достовірної інформації на запропонованих субрахунках та рахунках аналітичного обліку, що дасть можливість оперативно оцінювати проведенні операції із доходами і витратами для забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування, у практичній діяльності КП «Електроавтотранс», сформованих пропозицій щодо вдосконалення аналітичного обліку доходів і витрат.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження були представлені на:

- IX Всеукраїнській науково-практичній конференції «Формування стратегії соціально-економічного розвитку підприємницьких структур в Україні» (м. Львів, 2023 р.);
- XI Всеукраїнському студентському науковому симпозіумі «Співдружність наук: архітектура, економіка, право» (м. Івано-Франківськ, 2023 р.).

Структура. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи викладено на 106 сторінках комп'ютерного тексту. Кваліфікаційна робота містить 8 додатків, 18 рисунків, 26 таблиць. Список використаних джерел містить 81 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ Й ВИТРАТ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку доходів і витрат

Відповідно до статті 1 Закону України «Про автомобільний транспорт» автомобільний транспорт визначено як галузь транспорту, що забезпечує задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях пасажирів та вантажів автомобільними транспортними засобами [61]. Автотранспорт організаційно формується в автотранспортні підприємства – підприємства, що здійснюють вантажні та/або пасажирські перевезення автомобільним транспортом, а також зберігання, технічне обслуговування і ремонт рухомого складу.

В сучасному контексті автомобільний транспорт відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку країни, та має суттєвий вплив на пасажирські перевезення. Транспортна галузь сприяє інтеграції матеріального та нематеріального виробництва шляхом забезпечення перевезень пасажирів. Досліджуваний вид економічної діяльності забезпечує потреби в перевезеннях товарів та послуг, а також задовольняє особисті потреби громадян у мобільності та доступності. Сьогодні автомобільний транспорт забезпечує приблизно однакову кількість перевезень пасажирів, що і всі інші види транспорту.

За офіційними даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області більш як 80% пасажирських перевезень та 60% вантажних перевезень здійснюються автотранспортними засобами усіх видів. Наведені дані свідчать про значний внесок автотранспорту в загальну систему перевезень області. У ринку автотранспортних пасажирських перевезень Івано-Франківської області найбільш потужними перевізниками є: КП «Електроавтотранс», ТзОВ «Приватавтотранс», ТзОВ «Коломийське АТП» та

ТЗОВ «Люкстранс». Вони займають провідні позиції та мають значний вплив на ринкову динаміку.

Інформацію про кількість перевезених пасажирів в Івано-Франківській області за видами транспорту наведено на рис. 1.1.

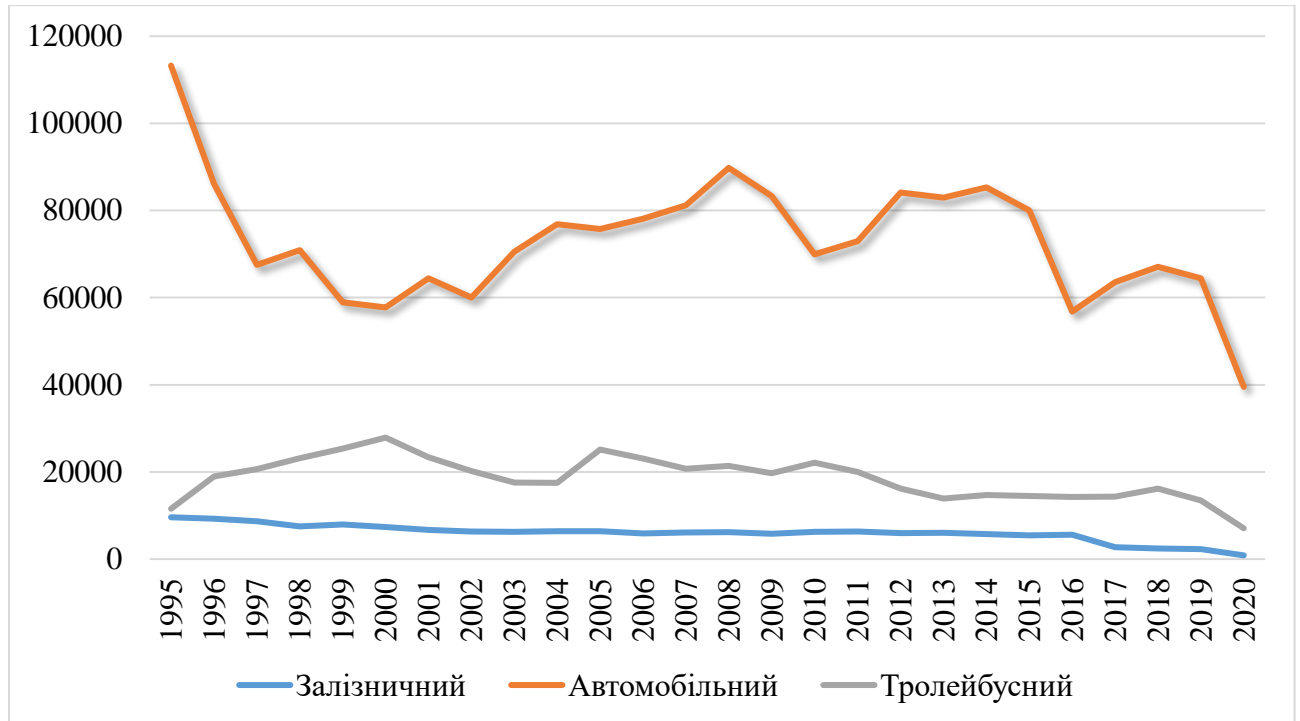

Рис. 1.1. Кількість перевезених пасажирів за видами транспорту (тис.пас.)

Згідно з наданою інформацією, зображеною на рисунку 1.1., у 2020 році послугами автомобільного транспорту скористалися 39,5 мільйонів пасажирів, що на 1,6 рази менше, ніж у 2019 році. Обсяг пасажирообігу, здійсненого автомобільним транспортом, порівняно з попереднім роком скоротився на 1,7 рази і становив 607,5 мільйонів пасажиро-кілометрів. Зазначена статистика також розкриває розподіл перевезень за типами маршрутів. Більшість пасажирів (61%) перевезено на маршрутах в межах міст, 32% – у приміському сполученні, а 7% – у міжміському сполученні.

У Івано-Франківській області серед вантажних автоперевізників відзначаються ТЗОВ «Європатрансагро», «БМУ-77», «Управління механізації «Рада»», ПП «Бетуртранс» та «Прикарпатбудтранс», які здійснюють найбільші обсяги перевезень. Протягом 2020 року автоперевізниками Івано-Франківської області було перевезено 15,1 мільйонів тон вантажів та виконано транспортну

роботу обсягом 1,5 мільярда тонно-кілометрів. Наведені показники збільшилися на 7,3% та 2,3% відповідно порівняно з 2019 роком. Більшість (85,6%) комерційних вантажоперевезень області припадає на автоперевізників-підприємства (юридичні особи), що свідчить про їх значний внесок у загальний обсяг перевезень.

Структуру вантажних перевезень за видами вантажів (відсотків до загального обсягу) наведено на рисунку 1.2.

Рис. 1.2. Структура вантажних перевезень за видами вантажів

Згідно з представленими на рисунку 1.2 даними, можна встановити, що серед видів вантажів, які перевозили автотранспортні підприємства у 2020 р., провідну позицію займали руди металів та інша продукція добувної промисловості (42,3% загального обсягу вантажних перевезень), сільськогосподарська продукція (12,4%), харчові продукти, напої та тютюнові вироби (8,5%).

Місце Івано-Франківської області в частині перевезень серед регіонів України у 2020 році наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

**Місце Івано-Франківської області в частині перевезень
серед регіонів України у 2020 році**

Місце	Показник	Місце
Місце Івано-Франківської області серед регіонів України у 2020 році	За обсягом перевезення вантажів	7
	За обсягом вантажообігу	16
	За кількістю перевезених пасажирів	13
	За обсягом пасажирообігу	14

Дані таблиці 1.1. дозволяють оцінити внесок Івано-Франківської області у загальний обсяг вантажоперевезень країни та встановити її позицію в порівнянні з іншими регіонами.

Кінцевою метою діяльності будь-якого автотранспортного підприємства, яке працює в сучасних умовах, безперечно є отримання прибутку шляхом надання транспортних послуг та виконання транспортних робіт [57, с. 3]. Оскільки ринок транспортних послуг постійно розвивається, особливу роль в цьому процесі відіграють суб'єкти господарювання, які ретельно вивчають транспортний ринок, рівень попиту та пропозиції, можливості конкурентів і, як наслідок, першими впроваджують нові технології та інноваційні підходи в наданні послуг. Вони стають ключовими гравцями на ринку нових транспортних послуг, формуючи та визначаючи його розвиток. При цьому, успіх таких підприємств залежить від їхньої здатності адаптуватися до змін в попиті та вмінні впроваджувати ефективні стратегії, що відповідають потребам ринку та вимогам сучасних технологій.

Автотранспортні підприємства прийнято класифікувати за наступними ознаками: 1) мета діяльності: комерційні; некомерційні; 2) правове положення: одноосібне володіння; товариство; об'єднання підприємств; 3) належність капіталу і контролю: національні; іноземні; спільні (змішані); багатонаціональні; 4) сфера діяльності: міжнародні; транснаціональні; офшорні; 5) розмір підприємства за певним критеріями: малі; середні; великі; 6) характер виконуваних робіт: вантажні; пасажирські (в тому числі автобусні та таксомоторні); змішані (вантажні та пасажирські); спеціальні; 7) за цільовим призначенням: загального призначення; відомчі.

Погоджуємось із думкою Новак У.П., яка зазначає, що «...автомобільний транспорт як вид економічної діяльності характеризується особливостями обліку та оподаткування, зокрема, виробничий процес автотранспортних підприємств відрізняється від виробничого процесу суб'єктів господарювання інших галузей економіки наступними ознаками:

- основний вид діяльності – транспортні послуги;
- не пов'язаний із сировиною та її переробкою;

– важливими є технічне обслуговування і ремонт рухомого складу автотранспортних засобів; придбання, зберігання та використання паливно-мастильних матеріалів, автомобільних шин тощо;

– автомобільні перевезення виконуються різними типами і видами автотранспортних засобів, тому облік витрат і доходів та визначення ефективності діяльності ведеться окремо як за видами транспортних засобів, так і за видами перевезень;

– робота автомобільного транспорту є соціально дуже важливою і відповідальною, тому виробничий процес ретельно оформлюється відповідними документами і контролюється органами державного контролю» [52, с. 14].

Як зазначає Атамас П.Й. «...виробнича діяльність автотранспортних підприємств загального користування дуже різноманітна, зокрема: 1) перевезення пасажирів і вантажів; транспортно-експедиційне обслуговування (підготовка вантажів до перевезень; навантажувально-розвантажувальні роботи; короткострокове зберігання вантажів на складах; експедирування вантажів, їх охорона під час перевезень; приймання замовлень на квитки та їх доставка замовникам тощо); 2) технічне обслуговування і ремонт рухомого складу та інших основних засобів; 3) придбання, зберігання та використання паливно-мастильних матеріалів, авто-мобільних шин, ремонтних, та інших матеріалів тощо [1, с. 98]. Усе вищенаведене зумовлює необхідність належної організації обліку як виробничих ресурсів автотранспортних підприємств, так і самого виробничого процесу, його результатів та розрахунків із замовниками робіт/послуг.

Таким чином, можна стверджувати, що автотранспортні підприємства, відповідно до категоризації сфери виробництва, можна віднести до сектору матеріального виробництва. Однак, їх діяльність має певні особливості. На відміну від традиційних виробничих підприємств, де продукція виготовляється з метою подальшої реалізації, у сфері автомобільного транспорту створюється «товар», який представляє собою матеріально-речове благо. Основною «продукцією» автотранспортних підприємств, в більшості випадків, є переміщення вантажів та пасажирів. Зважаючи на те, що перевезення є основною

продукцією автотранспортних підприємств, процеси виробництва та реалізації співпадають у часі та просторі (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Види продукції автотранспортних підприємств [24, с. 12]

Належність автомобільного транспорту до сфери матеріального виробництва базується на таких принципах: по-перше, на автотранспортним підприємствам притаманні усі три елемента матеріального виробництва, зокрема: доцільна діяльність людей; засоби праці (рухомий склад); предмети праці; по-друге, вартість «продукту» автотранспортних підприємств формується за законами, характерними усім сферам матеріального виробництва. Так, до складу витрат на перевезення пасажирів та вантажів включають: матеріальні витрати (паливо-мастильні матеріали, запасні частини, акумулятори, автомобільні шини та інші експлуатаційні матеріали); витрати на оплату праці водіїв та інших працівників автотранспортних підприємств; інші витрати. Однак, в автотранспортних підприємствах калькуюють не собівартість готової продукції, а виконаних робіт (наданих послуг), витрати на виконані роботи

списують з рахунків обліку виробництва безпосередньо на собівартість реалізації. При цьому, не визначають і не враховують залишки незавершеного виробництва; по-третє, автомобільний транспорт продовжує процес виробництва усіх сфер економічної діяльності, оскільки продукція промисловості, сільського господарства та інших видів матеріального виробництва вважається завершеною лише тоді, коли вона доставлена до місця її споживання. Отже, автомобільний транспорт продовжує процес виробництва матеріальних благ у сфері обігу; по-четверте, праця персоналу автотранспортних підприємств є продуктивною, оскільки створює національний дохід, збільшуючи національне багатство.

Таким чином, під продукцією автотранспортних підприємств розуміють «...обсяг перевезень, що вимірюється в різних одиницях виміру в залежності від виду перевезень. Так, для пасажирських перевезень одиницями виміру продукції автотранспортних підприємств є: 1) обсяг перевезення у пасажирів і пасажирообіг у пасажиро-кілометрах, автомобіле-години роботи (для автобусних перевезень); 2) обсяг перевезення у пасажирів, платний пробіг, платні години простою у клієнта (для таксомоторних перевезень). А для вантажних перевезень одиницями виміру продукції автотранспортних підприємств є обсяг вантажу в тонах, вантажообіг в тонно-кілометрах, автомобіле-години роботи.

Згідно з дослідженнями Бурдик О.Ю. «...доходи автотранспортних підприємств формуються за рахунок: по-перше, виручки від перевезень; по-друге, виручки від здавання автотранспорту в оренду та прокат; по-третє виручки від складських операцій, орендної плати за використання активів, комісійних доходів у вигляді винагород тощо. В свою чергу, витрати досліджуваних підприємств включають наступні елементи: матеріальні витрати; витрати на оплату праці та соціальний захист; амортизацію та інші витрати» [5, с. 62].

Всі досліджені вище особливості транспортного процесу зумовлюють певні особливості організації та методики ведення обліку в автотранспортних підприємствах і мають визначальний вплив на класифікацію, визнання та методику обліку доходів і витрат.

1.2 Економічна сутність, порядок визнання та класифікація доходів і витрат автотранспортних підприємств

У сучасних умовах господарювання, всі підприємницькі структури, незалежно від галузей економічної діяльності, зокрема автотранспортні підприємства, повинні проводити ретельне планування своєї діяльності, визначати стратегії для оптимізації доходів та витрат, аналізувати й оцінювати отримані результати. Однак, однією з найважливіших складових фінансової політики є політика максимізації дохідності. Формування доходу від операційної діяльності, який забезпечує покриття поточних витрат, є необхідною умовою для успішного функціонування автотранспортних підприємств.

Раціонально розроблена класифікація доходів і витрат дозволить досліджуваним підприємствам ефективно вирішувати поставлені завдання. Ми погоджуємось з думкою Високої О.Є., яка стверджує, що «...здійснюючи практичну діяльність автотранспортні підприємства перш за все орієнтуються на обсяг транспортної продукції та фінансові результати виробничо-господарської діяльності. Кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства залежить від рівня доходів та витрат. В сучасних умовах дохід є економічним результатом, який одержав громадське визнання через механізм ринкового попиту та пропозиції» [10, с. 78].

Вважаємо за необхідне розглянути етимологію дефеніції «дохід». Досліджувана економічна категорія походить від середньовічно-латинського терміну «*redditus*», що означає «повернення», «прибуток» або «дохід». У фінансовому контексті, «дохід» використовується для позначення суми грошей або вартості, яку отримує особа або організація від своїх ділових або інвестиційних операцій. У бухгалтерському контексті, термін «дохід» використовується для опису економічних вигод, які отримує підприємство протягом звітного періоду. Це можуть бути доходи від продажу товарів або послуг, відсотки від кредитів або інвестицій, а також з інших джерел доходу, що притаманні суб'єктам господарювання.

В економічній літературі, зокрема в енциклопедії під редакцією Мочерного С.В., термін дохід визначено, «...по-перше, як різницю між виручкою від реалізації продукції (робіт, послуг) і вартістю матеріальних витрат на виробництво та збут продукції, а по-друге, як гроші або матеріальні цінності, отримані від виробничої, комерційної, посередницької чи іншої діяльності (виручка)» [26, с. 363]. Нападовська Л.В. під доходом розуміє «...кінцеву цінність, створену суб'єктом господарювання, яка визначається тим, скільки покупці готові заплатити за товари, які пропонує підприємство» [45, с. 124].

Інші дослідники також надають власне визначення «доходу». Сопко В.В., наприклад, трактує дохід «... як валовий приплив (надходження) економічної вигоди протягом звітного періоду, що виникає у процесі звичайної діяльності підприємства» [70, с. 403]. Пушкар М.С. розглядає дохід «...як економічну категорію, яка означає потік грошових та інших надходжень за одиницю часу і складається з таких по факторних елементів, як прибуток, заробітна плата, процент і рента» [69, с. 389]. За поглядами Дерія В.А. дохід «...означає одержання підприємством певних активів (грошей, матеріальних ресурсів) чи зменшення сум зобов'язань, які спонукають до збільшення сум власного капіталу (за мінусом збільшення сум капіталу з внесків власників або учасників)» [22, с. 28].

Крім того, інші автори, такі як Бутинець Ф.Ф. розглядає дохід (виручку) «...як потік грошових коштів та інших надходжень за певний період, отриманий від продажу продукції, товарів, робіт, послуг» [7]. Тарнавська Н.П. трактує дохід як «...гроші або матеріальні цінності, одержані від виробничої, комерційної, посередницької чи іншої діяльності особою, підприємством чи країною протягом певного проміжку часу» [71, с. 436].

Методологічні принципи формування і розкриття інформації про доходи підприємства у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності встановлені у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». Норми даного Стандарту застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) [49].

Згідно зі статтею 3 НПСБО «Загальні вимоги до фінансової звітності» доходи визначаються «...як збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)» [48].

У Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 18 «Дохід» дохід визначено «...як валове надходження економічних вигод протягом певного періоду, яке виникає в ході звичайної діяльності, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу» [44]. В свою чергу, Рада з розробки стандартів фінансового обліку (FASB) розглядає дохід «...як надходження активів господарської одиниці чи погашення його кредиторської заборгованості в результаті постачання або виробництва товарів, надання послуг чи інших операцій, що складають його основну діяльність» [81].

На підставі наведених важче визначень вважаємо за доцільне сформулювати власне бачення досліджуваної дефініції. Дохід автотранспортних підприємств представляє собою приріст економічних вигод у формі збільшення активів або зменшення зобов'язань, що виникає упродовж облікового періоду внаслідок здійснення операцій, пов'язаних із наданням транспортних та суміжних послуг, а також іншої діяльності, яка становить основу діяльності підприємницької структури, за умови збільшення власного капіталу господарської одиниці за винятком зростання капіталу, зумовленого внесками власників.

Економічні вигоди включають потенційні можливості суб'єкта господарювання отримання грошових коштів від використання активів. Наприклад, послуги автотранспортного підприємства з перевезення пасажирів чи вантажу з подальшою оплатою мають вплив, з одного боку, на збільшення дебіторської заборгованості, а з іншого – на формування доходів.

Гавриленко О.Є. зазначає, що «...в бухгалтерському обліку доходи автотранспортних підприємств відображаються за датою надання транспортних послуг. При цьому, послуга вважається наданою лише після того, як пасажир доставлений у пункт призначення і залишив одиницю рухомого складу» [15, с. 171].

Таким чином, систематизація різних точок зору на тему сутності доходу дозволяє виокремити різні підходи до його трактування, зокрема: по-перше, позитивний результат здійснення операційної, фінансової та інвестиційної діяльності; по-друге, збільшення виручки від реалізації продукції, робіт, послуг; по-третє, збільшення активів при зменшенні зобов'язань; по-четверте, створена додана вартість.

Визнані доходи класифікуються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності за наступними групами: «...дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи [49].

Пославська Л.І. пропонує, «...для потреб обліку та управління в системі центрів відповідальності, доходи класифікувати за наступними ознаками: 1) вид діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова); 2) ступінь контрольованості (контрольовані, неконтрольовані); 3) структура доходу; 4) відношення до бюджетних показників (планові, непланові, релевантні, нерелевантні» [59, с. 32].

Запропонований підхід до класифікації доходів має велике значення для забезпечення надійного обліку досліджуваних об'єктів управління. Наведена класифікація дозволяє отримати детальну інформацію про структуру доходів в залежності від різних видів діяльності, що здійснюється в рамках конкретного центру відповідальності. Одним із важливих аспектів даного підходу є можливість виявлення відхилень від заданих параметрів і подальше визначення їх причин. Застосування даної класифікації доходів дає можливість проводити аналіз на різних рівнях управління. Результати аналізу можуть бути використані для розробки стратегій підвищення доходів і поліпшення фінансової стабільності автотранспортного підприємства.

Наступним кроком розглянемо економічну сутність та класифікацію витрат. Так, витрати є важливим аспектом фінансової діяльності автотранспортних підприємств та мають суттєвий вплив на їх фінансовий стан. Витрати є значущою та складною економічною категорією, що є основою для формування цінової політики досліджуваних підприємств, відображає рівень технології, ефективність господарювання та виступає важливим фактором, що

впливає на обсяг наданих послуг з перевезень. Досягнення максимальних результатів за мінімальних витрат, економія трудових, матеріальних та фінансових ресурсів залежать від того, як суб'єкти господарювання здійснюють управління витратами, що включає пошук способів їх зниження.

Згідно з економічним словником «...витрати формуються в процесі використання ресурсів під час здійснення певної діяльності. Вони мають цільову спрямованість. Витрати підприємства визначаються як сума зменшення вартості активів або зменшення власного капіталу (збиток)» [54, с. 43]. Бланк І.А. розглядає витрати «...як виражені в грошовій формі поточні витрати трудових, матеріальних, фінансових та інших видів ресурсів на виробництво продукції» [3, с. 19].

Волкова І.А. підкреслює, що «...витрати є важливим елементом відтворювального процесу первинної ланки, який відтворює у собі витрати підприємства на всі спожиті ресурси на виробництво продукції» [11, с. 196]. Такого ж підходу дотримується Пушкар М.С., який визначає витрати «...як суму спожитих на виробництві товарів, робіт і послуг факторів виробництва (ресурсів)» [69, с. 389].

Цал-Цалко Ю.С. зазначає, що «сукупні витрати живої та уречевленої праці на виробництво продукції становлять витрати господарської діяльності суб'єктів підприємництва [79, с. 5]. Козак В.Г. вбачає витрати «...як одну з важливих категорій управлінського обліку та якісної оцінки діяльності підприємства. Для управління менеджерам необхідні не просто витрати, а інформація про витрати на будь-що (продукт, або його партію, послуги тощо)» [34, с. 129]

Методологічні принципи формування і розкриття інформації про витрати підприємства у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності встановлені у НПСБО 16 «Витрати». Норми даного Стандарту застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) [50].

Згідно зі статтею 3 НПСБО «Загальні вимоги до фінансової звітності» витрати визначаються «... як зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками) [48]. Концептуальною основою фінансової звітності передбачено, що «витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам» [36].

Систематизувавши різні погляди науковців стосовно економічної сутності витрат можна виокремити різні підходи до трактування досліджуваної дефініції, зокрема: по-перше, витрати переносять свою вартість на собівартість виготовленої продукції/наданих послуг; по-друге, витрати передбачають використання усіх видів ресурсів; по-третє, витрати – це платежі грошовими засобами або іншими активами.

Витрати визначаються як втрати або споживання ресурсів, що виникають в результаті здійснення господарської діяльності та виконання виробничих процесів (транспортних послуг). Економічна сутність витрат полягає в зменшенні активів підприємства (грошових коштів, матеріальних цінностей, ресурсів тощо) або збільшенні зобов'язань підприємницької структури наприклад, перед третіми особами, такими як постачальники, кредитори тощо. Витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства з метою контролю, аналізу та планування фінансової діяльності.

Управлінський аспект витрат і доходів в автотранспортному секторі має визначальне значення не лише у формуванні фінансових результатів діяльності підприємств, але також є основою для розробки тарифів, вибору стратегії та підвищення конкурентоспроможності. Адекватний облік витрат є важливим елементом стратегічного планування та процесу прийняття рішень в автотранспортній галузі. Ефективне управління витратами забезпечує досягнення оптимального використання ресурсів та досягнення економічної ефективності діяльності досліджуваних підприємств. Це включає в себе проведення аналізу та контролю витрат, пов'язаних з паливом, зносом та

ремонтот транспортних засобів, а також заробітною платою персоналу та іншими витратами, що виникають у процесі господарської діяльності.

Даньків Й.Я. виділяє наступні основні групи «...витрат автотранспортних підприємств: витрати на придбання паливо-мастильних матеріалів; амортизація необоротних активів; витрати на ремонт і технічне обслуговування рухомого складу; заробітна плата водіїв; сплата податків і зборів» [20, с. 136].

Класифікація витрат є необхідним інструментом для систематизації та категоризації витратного процесу автотранспортних підприємств. Витрати можна класифікувати за різними ознаками, такими як відносно транспортного процесу, відносно до обсягів перевезень, за єдністю складу, за способом віднесення на собівартість окремих видів послуг, за календарним періодом, за видами витрат, за визначенням відношення до собівартості послуг, за відношенням до транспортного процесу (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація витрат та їх характеристика

Ознаки класифікації	Групи витрат	Характеристика витрат
1	2	3
Відносно транспортного процесу	Основні витрати	Пов'язані з технологічним процесом перевезень
	Накладні витрати	Пов'язані з управлінськими функціями та організацією транспортного процесу
Відносно до обсягів перевезень	Постійні витрати	Не змінюються при зміні обсягу перевезень
	Змінні витрати	Змінюються при зміні обсягу перевезень
За єдністю складу	Однорідні	Однорідні види витрат
	Комплексні	Включають неоднорідні види витрат
За способом віднесення на собівартість послуг	Прямі витрати	Витрати певного виду послуг, зумовлені перевезенням пасажирів і вантажу
	Непрямі витрати	Пов'язані з управлінням та обслуговуванням послуг, зумовлених перевезенням пасажирів і вантажу
За календарним періодом	Поточні витрати	Виникають на протязі усього часу функціонування
	Одноразові витрати	Мають разовий характер
За видами витрат	Витрати за економічними елементами	Матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати
	Витрати за статтями калькуляції	Паливо-мастильні матеріали, запасні частини, шини, акумулятори тощо
За визначенням відношення до собівартості послуг	Витрати на продукцію	Витрати, які безпосередньо пов'язані з послугами, зумовленими перевезенням пасажирів і вантажу
	Витрати періоду	Витрати, які не включають до собівартості автотранспортних послуг
За відношенням до транспортного процесу	Виробничі	Витрати, які пов'язані з транспортним процесом
	Невиробничі	Витрати, які безпосередньо не пов'язані з транспортним процесом

Належна класифікація витрат є важливим інструментом для аналізу та контролю фінансової діяльності автотранспортних підприємств. Вона дозволяє виділити різні види витрат, визначити їх структуру та розподіл, а також розробити стратегії зменшення витрат та оптимізації транспортних процесів.

Фінансове забезпечення витрат підприємств транспортної галузі в Україні здійснюється за рахунок фінансових надходжень від реалізації транспортної послуги або іншої форми транспортної продукції; асигнувань з державного та місцевого бюджетів; інвестицій та цільових субсидій; доходів від нетранспортної діяльності суб'єктів господарської діяльності [55].

Види наданих послуг, їх особливості, вплив на дохід та собівартість перевезення пасажирів наведено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Види наданих послуг, їх особливості, вплив на дохід та собівартість перевезення пасажирів [5, с. 71]

№ з/п	Послуги автотранспорту	Послуги інших підприємств невиробничої сфери
1	2	3
1	Собівартість послуг є вищою за вартість проїзду	Собівартість наданих послуг дорівнює або вище суми витрат на їх здійснення
2	Рівень доходів коливається залежно від кількості пільговиків та інших соціальних обставин	Кількість наданих послуг більш стабільна (за винятком сезонних послуг)
3	Неповне відшкодування витрат	Відсутність залежності від дотаційного забезпечення або чіткий розрахунок здійснення асигнувань
4	Відсутність повноти контролю за визначенням доходів	Наявність достовірного обліку надходжень
5	Потреба великих капіталовкладень у процесі перевезення	Не всі види послуг є капіталозалежними
6	Залежність прийняття економічних рішень від регулюючих органів	Автономність прийняття економічних рішень

Отже, різні види наданих послуг мають свої особливості, що впливають на дохід та собівартість перевезення пасажирів. Розуміння цих особливостей допоможе автотранспортним підприємствам ефективно управляти витратами та доходами, планувати та приймати ефективні економічні рішення.

1.3 Інформаційне забезпечення та загальні положення аналізу й контролю доходів і витрат автотранспортних підприємств

Правовою базою діяльності автотранспортних підприємств є Конституція України [35], Господарський кодекс України [17], Закон України «Про автомобільний транспорт» [61], Закон України «Про транспорт» [68], Закон України «Про міський електричний транспорт» [66], Закон України «Про дорожній рух» [64], чинні міжнародні договори та інші нормативно-правові акти у сфері автомобільних перевезень.

До основних завдань законодавства з питань «...перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом відносять: визначення основних правових та організаційних основ державного регулювання у сфері перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом; установлення вимог до перевізників, водіїв та транспортних засобів щодо забезпечення безпеки перевезень та екологічної безпеки; визначення системи державного контролю, прав, обов'язків та відповідальності державних органів виконавчої влади та перевізників за порушення міжнародних договорів та законодавства України» [61].

Закон України «Про автомобільний транспорт» регулює відносини між автомобільними перевізниками, замовниками транспортних послуг, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, пасажирями, власниками транспортних засобів, а також їх відносини з юридичними та фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності, що забезпечують діяльність автомобільного транспорту та безпеку перевезень.

Як зазначалось вище, основним завданням автотранспортних підприємств є задоволення потреб у перевезеннях, ефективне використання автопарку, забезпечення безпеки та високої якості автоперевезень, а також зменшення транспортних витрат. Для досягнення окреслених цілей автотранспортні підприємства постійно вдосконалюють свою економічну роботу і шукають додаткові можливості для зниження собівартості перевезень та підвищення рентабельності. Кожне автотранспортне підприємство повинно проводити аналіз своєї діяльності з метою досягнення поставлених завдань.

Автотранспортні підприємства визначають ефективне використання свого автопарку як один з основних пріоритетів. Це включає підвищення завантаженості автотранспорту та оптимальний розподіл ресурсів. Для досягнення цього підприємства зосереджуються на плануванні маршрутів, враховують попит та потреби клієнтів, що дозволяє максимально задовольняти потреби в перевезеннях. Впровадження сучасних технологій управління, зокрема систем моніторингу та диспетчеризації, сприяє оптимізації роботи автопарку і забезпечує більш точне планування та контроль руху транспортних засобів.

Досліджуванні суб'єкти господарювання також зосереджують свою увагу на постійному вдосконаленні процесів управління, включаючи впровадження автоматизованих систем обліку, контролю та планування. Це сприяє оптимізації бізнес-процесів та забезпечує високу якість автоперевезень. Аналіз фінансових показників, розрахунок собівартості, виявлення резервів зниження витрат та підвищення ефективності діяльності є необхідними елементами економічного аналізу автотранспортних підприємств. Аналіз діяльності автотранспортних підприємств здійснюється за різними напрямками з метою визначення ефективності їх функціонування та досягнення поставлених цілей. У рамках цього аналізу визначені завдання, що включають дослідження різних аспектів діяльності підприємств. Напрями і завдання аналізу діяльності автотранспортних підприємств наведено у таблиці 1.4.

Отже, аналіз діяльності автотранспортних підприємств за наведеними напрямками та завданнями дозволяє оцінити їхню ефективність та знайти можливості для покращення. Отримані результати аналізу є основою для прийняття управлінських рішень та розробки стратегії розвитку підприємства.

Всі наведені показники варто досліджувати в динаміці і в порівнянні з плановими показниками. Аналіз діяльності автотранспортного підприємства включає наступні етапи: «...по-перше, аналіз динаміки і виконання плану перевезень; по-друге, аналіз техніко-експлуатаційних показників; по-третє, факторний аналіз обсягу перевезень; по-четверте, аналіз виконання перевезень пасажирів» [80, с. 393].

Напрями і завдання аналізу діяльності автотранспортних підприємств

№ з/п	Напрями аналізу	Завдання аналізу
1	2	3
1	Аналіз обсягів послуг з перевезень пасажирів і вантажу	Оцінка впливу техніко-економічних показників рухомого складу транспорту на обсяги перевезень. Тобто аналіз використання транспортних засобів, їхньої ефективності та продуктивності, а також вплив цих факторів на обсяги перевезень пасажирів і вантажу
2	Аналіз використання ресурсів автотранспортних підприємств	Оцінка наявності та використання рухомого складу, таких ресурсів, як паливо та автомобільні шини. Також проводиться аналіз використання робочого часу працівників та складу фонду оплати праці, що сприяє оцінці ефективності використання робочої сили на підприємстві
3	Аналіз собівартості перевезень	Вивчення структури перевезень та специфічних статей, що впливають на собівартість. Аналізу підлягають витрати на обслуговування та ремонт рухомого складу та інші витрати, пов'язані з перевезеннями. Це дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів та знайти можливості для зниження собівартості перевезень
4	Аналіз фінансових результатів діяльності автотранспортних підприємств	Оцінка витрат, доходів та результатів діяльності під впливом тарифної політики. Аналізу підлягають різні фінансові показники, такі як прибуток, рентабельність та інші, що дозволяє зробити висновки щодо ефективності фінансової діяльності автотранспортних підприємств

Сьогодні соціально-економічна ситуація в Україні супроводжується значними змінами, що мають важливий вплив на організацію та методику здійснення контролю діяльності підприємств різних форм власності та видів економічної діяльності. Вимоги до реформування економічних відносин вимагають впровадження організаційних заходів контролю та методичних підходів до формування системи фінансового контролю. Основу для реалізації фінансового контролю на автотранспортних підприємствах складає контрольна функція, яка дозволяє впливати на господарський процес шляхом використання фінансової звітності, бухгалтерського обліку та аналізу фактичного стану об'єктів контролю.

Сучасне соціально-економічне становище держави суттєво впливає на функціонування автотранспортних підприємств. Для ефективного управління досліджуваними суб'єктами господарювання необхідна система контролю, яка забезпечить надійність, ефективність та економічність їх діяльності. Фінансовий

контроль відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та успішності автотранспортних підприємств. Організація та здійснення контролю на автотранспортних підприємствах потребує розробки методичних підходів та систематичного вдосконалення інструментарію контролю. Забезпечення ефективності цього процесу має велике значення для забезпечення стабільності та розвитку підприємств в умовах глибоких економічних змін.

Завдання контролю в практичній діяльності підприємств можуть суттєво відрізнятися, оскільки в значній мірі залежать від галузевих особливостей даних підприємств та об'єктів контролю, що визначаються керівництвом в залежності від управлінських цілей. Для здійснення належного контролю доходів та витрат необхідно контролювати і перевіряти не лише достовірність їх формування в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності, але й проводити постійний нагляд та контроль за здійсненням операцій та процесів, на основі яких виникають доходи та витрати від різних видів діяльності автотранспортних підприємств, а також суб'єктами, які безпосередньо приймають участь в їх формуванні, тобто працівниками підприємства [12, с. 43].

Завдання контролю доходів і витрат автотранспортних підприємств наведено в таблиці 1.5.

Крочук В.М. зазначає, що «...проведення правильного визначення доходів і витрат автотранспортного підприємства має складатися з таких етапів: 1) аналіз динаміки обсягу реалізації наданих транспортних послуг; 2) аналіз витрат транспортних послуг; 3) аналіз грошових потоків; 4) аналіз співвідношення темпів зростання продуктивності праці та заробітної плати; 5) аналіз основних засобів (наявність, склад і структура, оцінка забезпеченості підприємства основними засобами, аналіз зношення засобів, ефективності використання, а також амортизації); 6) аналіз використання паливно-енергетичних ресурсів; 7) аналіз прибутку та рентабельності; 8) розрахунок фінансових коефіцієнтів, а саме: платоспроможності (ліквідності); фінансової стійкості; ділової активності; аналіз дебіторської заборгованості; 9) аналіз кредиторської заборгованості (випереджальне зростання кредиторської заборгованості порівняно з

дебіторською свідчить про погіршення фінансового стану транспортного підприємства); 10) порівняльний аналіз структури доходів і витрат» [37, с. 19].

Таблиця 1.5

Завдання контролю доходів і витрат автотранспортних підприємств

№ з/п	Вид контролю	Характеристика контролю
1	2	3
1	Попередній контроль	Дослідження встановлених планів автотранспортних підприємств, щодо обсягів надання транспортних та додаткових послуг, виникнення пов'язаних з цим доходів, а також укладених договорів, правильності визначення планової собівартості для розрахунку тарифів на перевезення та компенсацій перевезень пільгових категорій громадян, а також наявності нормативних та внутрішніх документів, що регламентують господарські операції з формування доходів і витрат, їх документального оформлення та відображення в бухгалтерському обліку, а також визначення відхилень
2	Оперативний контроль	Здійснення постійного спостереження за ходом здійснення господарських операцій автотранспортних підприємств. Таке спостереження базується на зборі і аналізі інформації про проведені операції, що є джерелом формування доходів та витрат підприємства. Основними аспектами спостереження є перевірка правильності відображення доходів та витрат в бухгалтерському обліку. Перевірка належності виконання працівниками своїх посадових обов'язків щодо формування, обліку та контролю доходів та витрат підприємства. Працівники повинні своєчасно і коректно реєструвати всі доходи та витрати відповідно до встановлених процедур та політик. Крім того, здійснюється перевірка відхилень, щоб виявити можливі недоліки, помилки та усунути їх до формування підсумкових показників доходів та витрат в бухгалтерському обліку, а також їх відображення в фінансовій звітності
3	Наступний контроль	Контроль достовірності господарських операцій автотранспортних підприємств, на яких ґрунтується формування доходів та витрат, включає такі аспекти як стеження за правильністю документального оформлення, адекватне відображення доходів та витрат у бухгалтерському обліку, а також визначення відповідності виконання працівниками своїх посадових обов'язків у формуванні, обліку та контролі доходів та витрат підприємства. Виявлення та усунення відхилень, недоліків та помилок, що виникли до формування підсумкових показників доходів та витрат у бухгалтерському обліку, а також їх відображення у фінансовій звітності та визначення кінцевого фінансового результату

Кожен із зазначених етапів контролю є необхідним для встановлення оптимальних параметрів фінансової стійкості автотранспортного підприємства.

Кожен етап контролю виконує важливу роль у визначенні факторів, які впливають на фінансову стійкість підприємства, та виявленні можливих ризиків та недоліків. Аналіз підтримується відповідними доказами та документацією, що дозволяє зробити об'єктивні висновки та рекомендації щодо подальшого вдосконалення фінансового стану автотранспортного підприємства. Крім того, аналіз сприяє впровадженню прозорості, довіри та відповідності в управлінні фінансовими ресурсами та процесами підприємства, що сприяє його стабільному розвитку та конкурентоспроможності.

1.4 Фінансово-економічна характеристика КП «Електроавтотранс»

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є фінансово-господарська діяльність Комунального підприємства «Електроавтотранс» Івано-Франківської міської ради, яке створене на підставі рішення Івано-Франківської міської ради. Досліджуване підприємство засноване на базі відокремленої частини комунальної власності, підконтрольне, підзвітне і підпорядковане Івано-Франківській міській раді.

Підприємство було засноване на початку 1983. В той час здійснені роботи з побудови виробничого приміщення, центральної диспетчерської, головного та адміністративного корпусів, а також будівництва тягових підстанцій та прокладання контактної мережі. На баланс підприємства надійшли перші десять пасажирських тролейбусів ЗІУ. Сьогодні КП «Електроавтотранс» є єдиним постачальником послуг з перевезення електротранспортом на території міської громади. На балансі підприємства знаходиться 70 тролейбусів що рухаються на 7-ми маршрутах та 68 автобусів на 20-ти маршрутах.

КП «Електроавтотранс» є самостійним господарським суб'єктом, набуває прав та обов'язків юридичної особи від дня його державної реєстрації, має поточні та інші рахунки в установах банків, печатку зі своєю назвою, фірмові бланки. Структура КП «Електроавтотранс» складається з: апарату управління, відділу кадрової та юридичної роботи, відділу проектів програм та інвестицій, відділу матеріально-технічного постачання, технічного відділу, планово-

економічного відділу, бухгалтерії, відділу безпеки руху, служби організації та аналізу руху, служби руху, ремонтно-механічного цеху, авторемонтні майстерні, служби з ремонту рухомого складу, служби енергогосподарства, господарської служби. Організаційну структуру КП «Електроавтотранс» наведено в додатку А.

Предметом діяльності КП «Електроавтотранс» є:

- надання послуг з перевезення пасажирів електротранспортом та автотранспортом;
- діяльність, пов'язана з будівництвом ліній енергозабезпечення;
- технічне обслуговування та ремонт електро- і автотранспорту, контактних і кабельних ліній, тягових підстанцій та іншого технологічного обладнання;
- надання рекламних послуг;
- реалізація проїзних, абонементних та електронних квитків;
- здійснення професійно-технічної освіти на базі підприємства з метою підготовки кваліфікованих кадрів водіїв пасажирських тролейбусів, слюсарів з ремонту рухомого складу і діючого обладнання та інших професій (згідно єдиного тарифно-кваліфікаційного довідника);
- ведення автоматизованих системи обліку та інформації.

Майно КП «Електроавтотранс» становлять оборотні та необоротні активи, вартість яких відображена в самостійному балансі. Майно підприємства є власністю територіальної громади м. Івано-Франківська і закріплене за ним на праві господарського відання.

Дані про чисельність, фонд оплати та середню заробітну плату працівників за категоріями відображені в таблиці 1.6.

В 2021 році було зафіксовано зростання кількості штатних працівників на 21%, порівняно з попереднім роком. У 2020 році середньооблікова кількість штатних працівників становила 444 особи, тоді як у 2021 році ця цифра зросла до 537. Наведене засвічує позитивну динаміку кадрового потенціалу підприємства. Відповідно до наведеного, спостерігається також суттєве збільшення фонду оплати праці. Основними причинами росту фонду оплати

праці є збільшення чисельності водіїв пасажирських транспортних засобів та підвищення заробітної плати відповідно до вимог чинного законодавства.

Таблиця 1.6

**Чисельність, фонд оплати та середня заробітна плата працівників
КП «Електроавтотранс»**

№ з/п	Показник	Період, роки		Темп росту, %
		2020 р.	2021 р.	
1	2	3	4	5
1	Середньооблікова кількість штатних працівників, чол.	444	537	121
2	Фонд оплати праці штатних працівників, тис.грн.	72184	110878	154
3	Фонд оплати праці штатних працівників з нарахуваннями, тис.грн.	88064	135271	154
4	Середня заробітна плата одного штатного працівника (з фонду заробітної плати), грн. в т.ч.:	13537	17213	127
	– водії тролейбуса	17284	21816	126
	– водії автобуса	18496	21808	118

Отже, можна зробити висновок про те, що в звітному періоді спостерігалось зростання чисельності працівників, фонду оплати праці та середньої заробітної плати на підприємстві. Такий позитивний розвиток свідчить про покращення фінансового стану КП «Електроавтотранс» та умов праці для його найманих працівників.

Основні показники діяльності КП «Електроавтотранс» наведено в таблиці 1.7. та на рисунку 1.4.

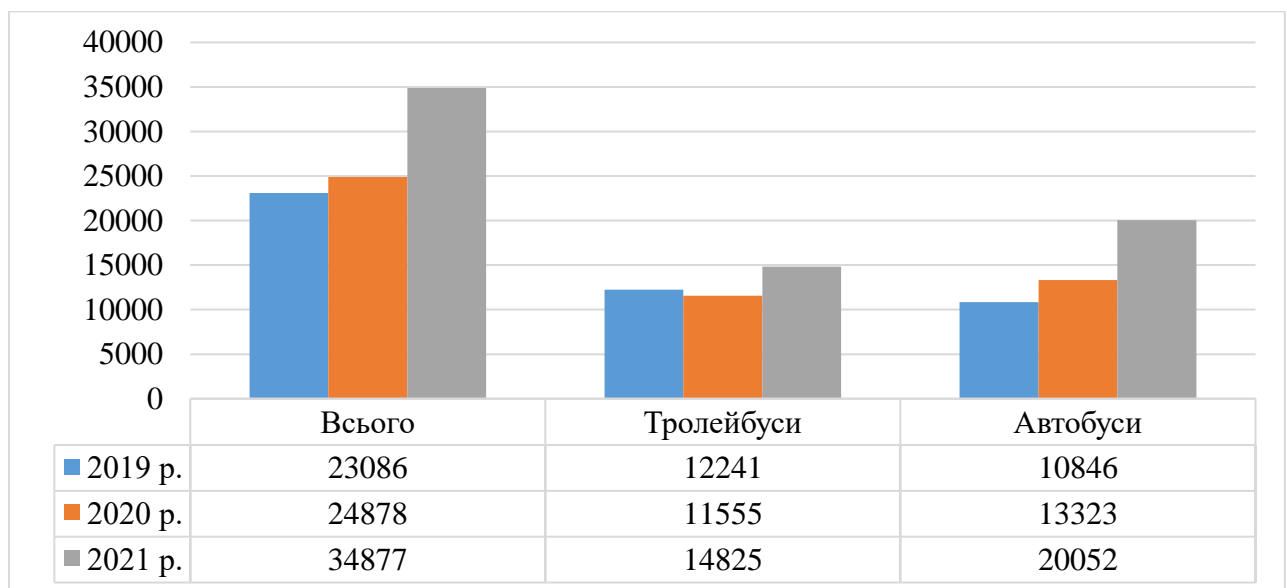
Таблиця 1.7

Основні показники діяльності КП «Електроавтотранс»

№ з/п	Показник	Од. вим.	Період, роки		Темп росту, %
			2020	2021	
1	2	3	4	5	6
1	Випуск транспорту, в т.ч.:	од.	24878	34877	140,2
	– електротранспорт		11555	14825	128,3
	– автотранспорт		13323	20052	150,5
2	Пробіг транспорту, в т.ч.:	тис. км.	3788,6	5941,1	156,8
	– електротранспорт		1551,5	2093,6	134,9
	– автотранспорт		2237,1	3847,5	172,0
3	Коефіцієнт регулярності руху	%	99,2	99,5	+0,3
4	Кількість платних пасажирів, в т.ч.:	тис. чол.	5702,3	9183,0	161,0
	– електротранспорт		2487,4	3467,6	139,4
	– автотранспорт		3214,8	5715,4	177,8

1	2	3	4	5	6
5	Кількість безплатних пасажирів, в т.ч.:	тис. чол.	7920,3	9440,0	119,2
	– електротранспорт		4576,9	4377,7	95,6
	– автотранспорт		3343,4	5062,3	151,4
6	Дохід від пасажирів, всього, в т.ч.:	тис. грн.	27168,9	63680,1	234,4
	– електротранспорт		11548,6	23764,8	205,8
	– автотранспорт		15620,3	39915,3	255,5

Незважаючи на складну епідеміологічну ситуацію, яка призвела до обмежень у пасажирських перевезеннях, КП «Електроавтотранс» успішно забезпечило безперебійну роботу пасажирського транспорту протягом аналізованого періоду. Наведене свідчить про належний рівень організації та здатність підприємства ефективно впоратися з труднощами та забезпечити необхідні послуги для пасажирів навіть у несприятливих умовах.

**Рис. 1.4. Порівняння кількості випуску транспорту
КП «Електроавтотранс»**

Загалом, у 2021 році КП «Електроавтотранс» здійснило випуск на лінію 34 877 одиниць транспортних засобів, що свідчить про зростання наведеного показника на 40% порівняно з попереднім роком. Такий приріст може бути пояснений двома факторами: по-перше, спостерігався збільшений випуск тролейбусів на маршруті №2, де кількість одиниць збільшилась з шести до восьми; по-друге, введено в експлуатацію шість нових автобусних маршрутів,

що призвело до зростання випуску автобусів. Однак варто враховувати, що в 2020 році тролейбуси і автобуси практично не курсували протягом майже двох місяців, що негативно позначилося на розглянутих показниках.

Отже, в середньому випуск тролейбусів в робочі дні зріс з 41 до 43 одиниць, а випуск автобусів збільшився з 58 до 64 одиниць. Наведені зміни свідчать про значні позитивні зрушення у випуску транспортних засобів, їх пробігу, пасажиропотоку та доходах від пасажирських перевезень КП «Електроавтотранс». Такий успішний розвиток вказує на ефективну діяльність підприємства та його прогрес у сфері надання транспортних послуг.

Порівняння кількості кілометрів пробігу транспорту КП «Електроавтотранс» наведено на рисунку 1.5.

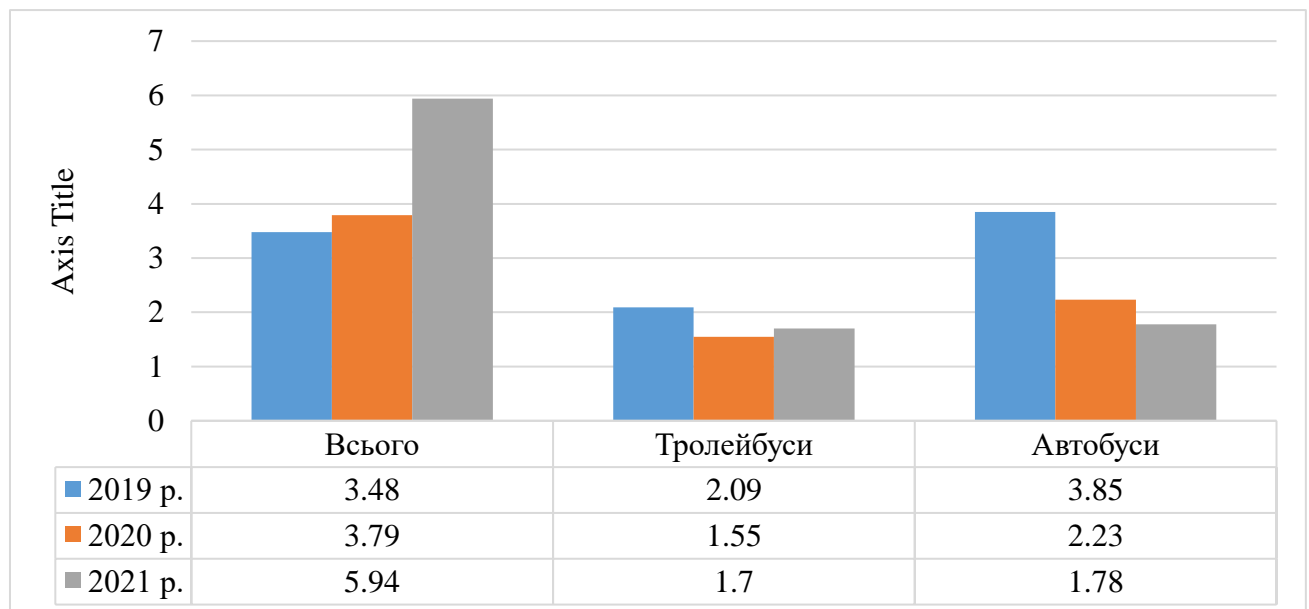

Рис. 1.5. Порівняння кількості кілометрів пробігу транспорту (млн.)

У 2021 році транспортні засоби КП «Електроавтотранс» проїхали загальну відстань 5 млн. 941 тис. кілометрів, що на 56% перевищує показник 2020 року. Зазначена відстань перевезень переважно припадає на автобуси, які проїхали 3 млн. 847 тис. кілометрів, в той час як тролейбуси подолали понад 2 млн. кілометрів. Для забезпечення таких перевезень, підприємство використало понад 1 млн. 400 тис. літрів палива та 4 млн. кВт електроенергії. Крім того, протягом року проведено заміну понад 41 тис. літрів різних видів мастил та рідин, а також закуплено 353 автошини.

У 2021 році транспортні засоби КП «Електроавтотранс» перевезли 18,6 млн. пасажирів, що значно перевищує показник у 2020 році – 13,6 млн пасажирів. Слід відмітити, що протягом більшої частини 2020 року та у 2021 році існували обмеження щодо кількості пасажирів, які можуть одночасно перебувати у транспорті. Загалом, автотранспорт забезпечив 58% перевезень, тоді як на електротранспорт припадає 42%.

Мінімальна кількість перевезених пасажирів була зафіксована у березні (933,8 тис.) та листопаді (1,35 млн.), тоді як найбільше користування громадським транспортом спостерігалось у червні (1,97 млн. осіб) та вересні (1,73 млн.).

За досліджуваний період співвідношення між платними пасажирами та пільговими практично було збалансоване: 50,7% пасажирів користувалися пільговими квитками, а 49,3% – платили повну вартість проїзду. Проте слід відзначити, що протягом року кількість платних пасажирів постійно зростала, тоді як кількість пільгових зменшувалась. Зокрема, у січні платні пасажири становили всього 42,8%, а в жовтні цей показник вже досяг 57%.

Наступним кроком вважаємо за доцільне проаналізувати матеріально-технічне забезпечення КП «Електроавтотранс» (табл. 1.8., рис. 1.6).

Таблиця 1.8

Матеріально-технічне забезпечення КП «Електроавтотранс»

№ з/п	Показник	Період, роки	
		2020 р.	2021 р.
1	2	3	4
1	Будівлі і споруди	18255,6	20647,9
2	Машинаи та обладнання	14422,2	14645,4
3	Транспортні засоби	453904,0	485653,7
4	Інструменти, прилади та інвентар	55,7	79,1
5	Інші основні засоби	0,2	34,2
6	Всього:	486637,7	521060,3
7	Коефіцієнт зносу	0,2	0,24
8	Коефіцієнт придатності	0,8	0,76

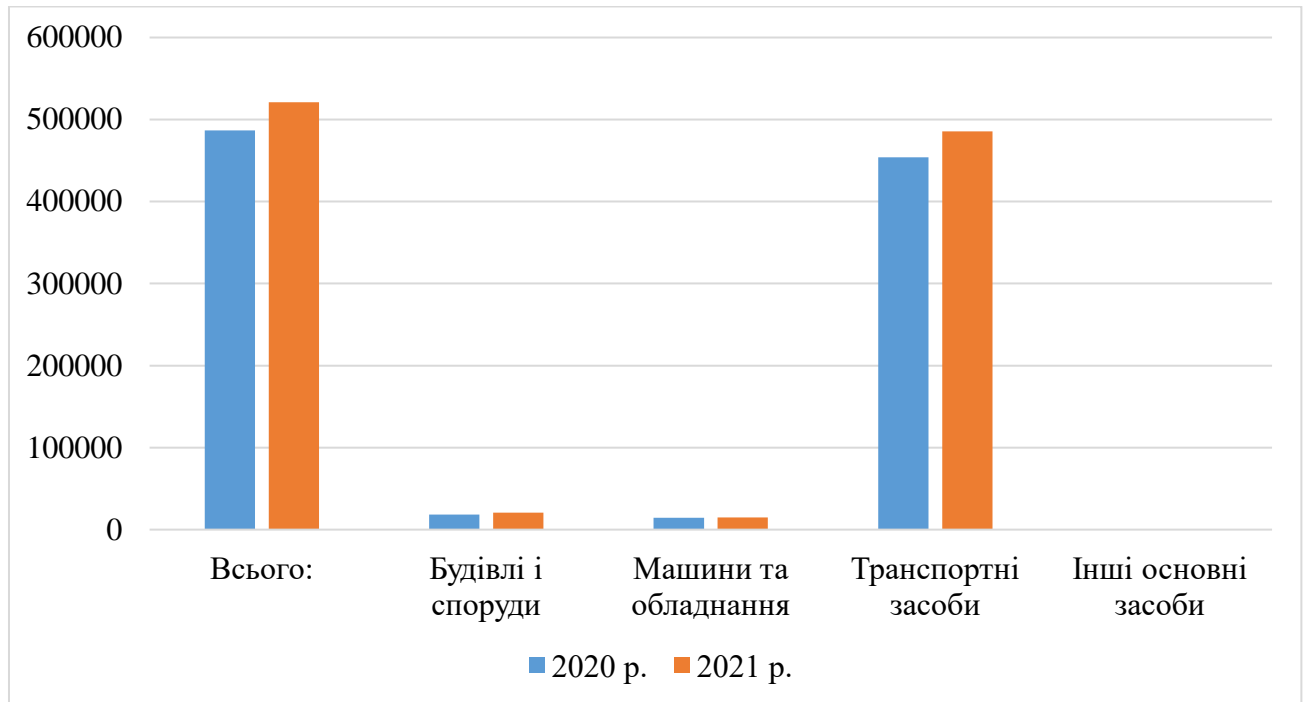

Рис. 1.6. Види основних засобів КП «Електроавтотранс»

На основі проведеного аналізу матеріально-технічного забезпечення КП «Електроавтотранс» можна зробити наступні висновки. За звітний період спостерігається зростання загальної вартості основних засобів, що свідчить про збільшення обсягу активів, які належать підприємству. Основними складовими основних засобів є транспортні засоби, вартість яких також зросла, що вказує на розширення автопарку КП «Електроавтотранс». Також відбулося збільшення вартості будівель і споруд, що свідчить про розвиток та розширення інфраструктури підприємства. Вартість інших складових основних засобів також зростає, що свідчить про загальний розвиток і покращення технічного оснащення підприємства. Ураховуючи коефіцієнти зносу та придатності, помітно, що ступінь зносу необоротних активів збільшився, а ефективність їх використання знизилась протягом року. Це вказує на необхідність приділення уваги до питань технічного обслуговування та ремонту активів підприємства. У цілому, зростання вартості матеріально-технічного забезпечення КП «Електроавтотранс» вказує на позитивний розвиток підприємства, але потребує уваги до питань зносу та ефективного використання активів.

Інформацію щодо джерел та сум поступлення коштів КП «Електроавтотранс» узагальнено в таблиці 1.9.

Джерела та суми поступлення коштів КП «Електроавтотранс»

№ з/п	Показник	Період, роки	
		2020 р.	2021 р.
1	2	3	4
1	Оплата за надання транспортних послуг електротранспортом підприємства	64344,4	91205,0
2	Виручка від реалізації проїзних квитків, в.т.ч.:	27168,9	63680,1
3	– електротранспорт	11548,6	23764,8
4	– автотранспорт	15620,3	39915,3
5	Компенсація за перевезення пільгових категорій пасажирів, в.т.ч.:	31010,5	43685,7
6	– електротранспорт	18517,4	19200,0
7	– автотранспорт	12521,5	24485,7
8	Кошти на поповнення статутного капіталу	58200,0	74020,0
	Разом	180723,8	272590,8

Результати проведеного аналізу показують, що у 2021 році поступлення коштів до КП «Електроавтотранс» значно зросли у порівнянні з 2020 роком. Оплата за надання транспортних послуг електротранспортом підприємства зросла з 64 344,4 тис. грн. до 91 205 тис. грн., виручка від реалізації проїзних квитків збільшилась з 27 168,9 тис. грн. до 63 680,1 тис. грн., а компенсація за перевезення пільгових категорій пасажирів зросла з 31 010,5 тис. грн. до 43 685,7 тис. грн.

Також відзначається збільшення коштів на поповнення статутного капіталу. У 2021 році вони становили 74 020,0 тис. грн., що є значним зростанням порівняно з 58 200 тис. грн. у 2020 році. Зазначене свідчить про збільшення вкладу в статутний капітал та може бути пов'язано з розвитком та розширенням діяльності КП «Електроавтотранс».

Висновки до розділу 1

За результатами дослідження теоретичних засад бухгалтерського обліку, аналізу та контролю доходів і витрат, сформовано наступні висновки:

1. Визначено, що сьогодні діяльність автотранспортних підприємств відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку країни та має суттєвий вплив на пасажирські перевезення. Транспортна галузь сприяє

інтеграції матеріального та нематеріального виробництва, шляхом забезпечення перевезень пасажирів. Досліджуваний вид економічної діяльності забезпечує потреби в перевезеннях товарів та послуг, а також задовольняє особисті потреби громадян у мобільності та доступності.

2. Сформульовано власне визначення доходу автотранспортних підприємств, у відповідності до якого досліджувана дефініція представляє собою приріст економічних вигод у формі збільшення активів або зменшення зобов'язань, що виникає протягом облікового періоду внаслідок здійснення операцій, пов'язаних із наданням транспортних та суміжних послуг, а також іншої діяльності, яка становить основу діяльності підприємницької структури, за умови збільшення власного капіталу господарської одиниці за винятком зростання капіталу, зумовленого внесками власників.

3. Встановлено, що основою для здійснення фінансового контролю автотранспортних підприємств є контрольна функція, яка дозволяє впливати на господарський процес шляхом використання фінансової звітності, бухгалтерського обліку та аналізу фактичного стану об'єктів контролю. Організація та здійснення такої перевірки потребує використання оптимальних форм і методів контролю. Забезпечення ефективності контрольного процесу має велике значення для стабільної діяльності та розвитку автотранспортних підприємств.

4. Визначено, що об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступила фінансово-господарська діяльність КП «Електроавтотранс», яке спеціалізується на наданні послуг з перевезення пасажирів електротранспортом та автотранспортом. Проведений аналіз діяльності підприємства вказує на те, що поступлення коштів до КП «Електроавтотранс» в 2021 році суттєво зросли, що свідчить про позитивний фінансовий розвиток підприємства. Збільшення доходів від надання транспортних послуг, виручки від проїзних квитків та компенсацій за перевезення пільгових категорій пасажирів свідчить про успішну діяльність підприємства у галузі громадського транспорту. Збільшення вкладу в статутний капітал підтверджує підтримку та інвестиційну привабливість КП «Електроавтотранс».

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДОХОДІВ Й ВИТРАТ КП «ЕЛЕКТРОАВТОТРАНС»

2.1 Порядок облікового відображення операційних витрат КП «Електроавтотранс»

У системі фінансового (бухгалтерського) обліку КП «Електроавтотранс», з метою складання фінансової звітності, відображається узагальнююча інформація про виробничі витрати. Натомість, питання, що виникають у зв'язку з аналізом, плануванням та прогнозуванням виробничих витрат, розкриваються у системі внутрішнього господарського обліку. Мета обліку витрат, зумовлених перевезенням пасажирів полягає у своєчасному, повному і достовірному встановленні фактично понесених витрат, пов'язаних із виконанням виробничого процесу, а також обчисленні фактичної собівартості перевезень. Завдяки наявності такої інформаційної бази відкриваються можливості для проведення детального аналізу витрат з метою виявлення потенційних резервів зниження собівартості автотранспортних послуг.

До витрат, пов'язаних з операційною діяльністю КП «Електроавтотранс» належать:

1) прямі виробничі витрати, які включаються до виробничої собівартості перевезень (наприклад, витрати на паливо, технічне обслуговування, матеріали та інші складові, необхідні для забезпечення перевезень) та обліковуються на рахунку 23 «Виробництво». За дебетом рахунку 23 «Виробництво» відображається процес групування витрат на автомобільні перевезення згідно з видами перевезень, статтями та окремими елементами витрат на підставі інформації, отриманої з первинних документів, що фіксують господарські операції.

2) непрямі виробничі витрати, які обліковуються на рахунку 91 «Загальноновиробничі витрати»;

3) адміністративні витрати та інші операційні витрати, які трактуються як витрати діяльності та відображаються на відповідних рахунках 9-го класу «Витрати».

З метою відображення інформації про здійснені виробничі витрати застосовуються первинні облікові документи, які дозволяють групувати витрати залежно від видів перевезень, статей калькуляції та елементів витрат. Такі документи є основою для систематизації та контролю за витратами в КП «Електроавтотранс». Кожен первинний документ містить деталізовану інформацію про здійснені витрати, що сприяє ефективному управлінню фінансовими ресурсами компанії.

Основаючись на Методичних рекомендаціях з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті, до прямих виробничих витрат належать витрати, які можуть бути безпосередньо включені до собівартості окремих видів перевезень (робіт, послуг) [43], а саме: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати.

1. До матеріальних витрат КП «Електроавтотранс» належать:

1.1) вартість витраченого палива та мастильних матеріалів, які були списані під час перевезення. Такі витрати становлять значну частку у собівартості перевезень. К.е.н., доцент Зінченко О.В. зазначає, що «...визначення нормативних та фактичних витрат паливно-мастильних матеріалів здійснюється на підставі даних дорожнього листа автомобіля. З дорожнього листа бухгалтерія отримує таку інформацію: 1) наявність пального в баку автомобіля на початок зміни/рейсу за даними вимірювальних приладів автомобіля; 2) кількість залитого пального (на АЗС чи з автозаправника АТП, за безготівковим розрахунком, у тому числі за картками або за готівку на АЗС) під час зміни (виконання рейсу); 3) пробіг автомобіля за час зміни/рейсу» [29, с. 259].

На КП «Електроавтотранс» паливно-мастильні матеріали списуються у відповідності до «Норм витрат пального і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті», які були затверджені наказом Міністерства Транспорту України. При цьому, визначаючи норм витрат паливно-мастильних матеріалів для перевезень враховуються різноманітні фактори, такі як базовий

лінійний пробіг автомобіля, різні марки та види палива (бензин, дизельне паливо, газ) та різні підвищуючі коефіцієнти, такі як робота в холодних умовах, робота в міських умовах, маса вантажу тощо.

Так, для автобусів нормативну витрату палива розраховують за допомогою спеціальної формули (2.1), яка враховує різні фактори:

$$Q_n = 0,01 \times H_s \times S \times (1 + 0,01 \times K_c) \quad (2.1),$$

де Q_n – нормативна витрата палива, літри (м куб.);
 H_s – базова лінійна норма витрати палива, л/100 км;
 S – пробіг автомобіля, км;
 K_c – сумарний коригувальний коефіцієнт, %;
 0,01 – число для переведення коефіцієнтів, зазначених у відсотках, у цифрові показники.

У разі, якщо підприємство перевищує норму споживання палива, то навіть за наявності первинних документів, що підтверджують придбання та списання цього палива, такі понаднормові витрати призводять до нарахування компенсуючого податкового зобов'язання з податку на додану вартість у звітному періоді, в якому виникла понаднормова витрата.

Для відображення інформації про витрати палива відповідно до норми та фактичного пробігу використовуються аналітичні облікові відомості, зокрема, щомісячна відомість обліку витрат палива. Згідно з наказом про облікову політику КП «Електроавтотранс», собівартість списаного палива визначається за методом собівартості перших за часом надходження запасів, що відомий як метод ФІФО. Суть цього методу полягає в припущенні, що паливо списується у тій же послідовності, в якій воно було придбано. Іншими словами, паливо, яке списується першим, оцінюється за цінами перших партій, які надійшли. Цей метод дозволяє забезпечити об'єктивне визначення собівартості списаного палива та дотримання правильної послідовності оцінки витрат. Враховуючи цей метод, підприємство може точніше встановити витрати на паливо та провести аналіз ефективності використання ресурсів.

1.2) вартість витрачених запасних частин і комплектуючих виробів, які були списані внаслідок експлуатації транспортних засобів. Система списання

запасних частин і комплектуючих виробів, спрямована на задоволення потреб у ремонті та обслуговуванні транспортних засобів. Списання таких активів відбувається відповідно до внутрішньогосподарського контролю та встановленого порядку обліку на КП «Електроавтотранс», що допомагає ефективно управляти матеріальними цінностями. В економічній літературі зазначається, що «...основою для списання запасних частин та ремонт транспорту є лімітно-забірні картки, які відкриваються на кожен автомобіль окремо, відповідальним працівником ремонтної служби і передаються на склад, а в кінці місяця – в бухгалтерію» [21, с. 50].

Для проведення ремонту та обслуговування транспортних засобів на КП «Електроавтотранс» використовуються як нові запасні частини й комплектуючі вироби, так і реставровані або зняті з інших об'єктів транспортних засобів. З метою визначення собівартості використаних запасних частин та комплектуючих виробів, їх кількість множиться на відповідну ціну. В Наказі про облікову політику передбачено застосування методу обліку запасів, рекомендований НП(С)БО 9, а саме – метод FIFO. Даний метод був обраний через різноманітність запасних частин та їхні невеликі ціни, що дозволяє забезпечити точність та об'єктивність обліку.

1.3) вартість списаних малоцінних і швидкозношуваних предметів (спеціального одягу, взуття, форменого одягу, що необхідні для виконання професійних обов'язків з перевезень).

2. Прямі витрати на оплату праці включають в себе витрати, пов'язані з виплатою основної та додаткової заробітної плати працівникам, які безпосередньо забезпечують перевезення. Такі витрати, як зазначається в економічній літературі, обчислюються «...виходячи з відрядних розцінок та тарифних ставок згідно з прийнятими на підприємстві формами оплати праці та всіх видів доплат і надбавок за роботу у вихідні та святкові дні, за виконання норм виробітку, премії за економію палива» [57, с. 231].

Облік робочого часу водіїв здійснюється на підставі таблиця обліку використання робочого часу. В бухгалтерії КП «Електроавтотранс» щомісяця складається графік змінності водіїв та ведеться відомість обліку робочого часу й

відпочинку водія. У даній відомості в розрізі кожної робочої зміни зазначаються як планові, так і фактичні дані щодо маршруту та початку й кінця робочої зміни. К.е.н., професор І.Б. Чернікова зазначає, що «... витрати на оплату праці основних робітників, зайнятих на виконанні окремих видів перевезень, безпосередньо відносять до собівартості відповідних об'єктів калькулювання. Якщо пряме віднесення витрат на оплату праці до собівартості окремих видів перевезень ускладнене, їх розподіляють з огляду на питому вагу конкретного виду перевезень у структурі доходів підприємства» [9, с. 58].

3. До складу інших прямих витрат як зазначає д.е.н., професор І.А. Дмитрієв включаються: «...відрахування від витрат на оплату праці працівників, безпосередньо зайнятих здійсненням перевезень; суми амортизаційних відрахувань від вартості рухомого складу; витрати на всі види ремонту, технічний огляд і технічне обслуговування рухомого складу, що безпосередньо бере участь у перевезеннях, пов'язані з поліпшенням рухомого складу; вартість ремонтних робіт і послуг, виконаних сторонніми підприємствами і організаціями; витрати на страхування транспортних засобів у разі їх ремонту за кордоном» [24, с. 218].

З метою удосконалення аналітичного обліку виробничих витрат вважаємо за доцільне у робочому плані рахунків КП «Електроавтотранс» до рахунку 23 «Виробництво» відкрити наступні рахунки другого порядку:

1) 231 «Основні витрати, сформовані під час перевезення». В межах даного субрахунка пропонуємо відкрити наступні аналітичні рахунки бухгалтерського обліку: 231.1 «Основні витрати, сформовані під час перевезення автобусним парком» та 231.2 «Основні витрати, сформовані під час перевезення тролейбусним парком»;

2) 232 «Додаткові витрати, сформовані під час перевезення». В межах даного субрахунка пропонуємо відкрити наступні аналітичні рахунки бухгалтерського обліку: 232.1 «Додаткові витрати, пов'язані з будівництвом ліній енергозабезпечення», 232.2 «Додаткові витрати, пов'язані з технічним обслуговування транспортних засобів», 232.3 «Додаткові витрати, пов'язані з

ремонтот транспортних засобів», 232.4 «Додаткові витрати, пов'язані з здійсненням навчання водіїв».

Застосування запропонованих аналітичних рахунків бухгалтерського обліку дозволить здійснювати оперативний аналіз виробничих витрат за видами діяльності та режимами перевезень, а також визначати фінансовий результат для кожного виду діяльності.

Порядок відображення в обліковій системі КП «Електроавтотранс» прямих виробничих витрат наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Бухгалтерські проведення з обліку прямих виробничих витрат

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Списано вартість використаного палива на перевезення:			
	1.1) зі складу за встановленими нормами	231	203	6 472 440
	1.2) за авансовим звітом, наданим водієм при заправці автобуса на АЗС	231	372	2 203 775
2	Списано вартість встановлених на автомобіль запасних частин	231	207	3 236 220
3	Відображено витрати у сумі установлених на автомобіль покришок та акумулятора	231	207	2 427 165
4	Списано малоцінні та швидкозношувані предмети на перевезення	231	22	1 841 500
5	Підрядником виконано капітальний ремонт автобуса без поліпшення його експлуатаційних якостей	231	631	10 516 320
6	Відображено податковий кредит за податком на додану вартість	6411	631	2 103 264
7	Сформовано забезпечення у резерв відпусток працівників, що здійснюють перевезення пасажирів	231	471	2 629 080
8	Нараховано заробітну плату працівникам, що здійснюють перевезення пасажирів	231	661	47 760 050
9	Нараховано єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на заробітну плату працівників, що здійснюють перевезення пасажирів	231	651	9 828 000
10	Визнано витрати у сумі нарахованої амортизації на транспортні засоби, що здійснюють перевезення пасажирів	231	131	26 122 850
11	Списано суму загальновиробничих витрат	231	91	48 444 600
12	Відображено фактичну собівартість наданих послуг з перевезень	903	231	161 482 000

Важливою складовою виробничих витрат є непрямі виробничі витрати для обліку яких КП «Електроавтотранс» використовує рахунок 91 «Загальновиробничі витрати». Впродовж звітного місяця такі витрати накопичуються за дебетом даного рахунку, з послідуочим їх списанням на виробничу собівартість перевезень (рис. 2.1.).

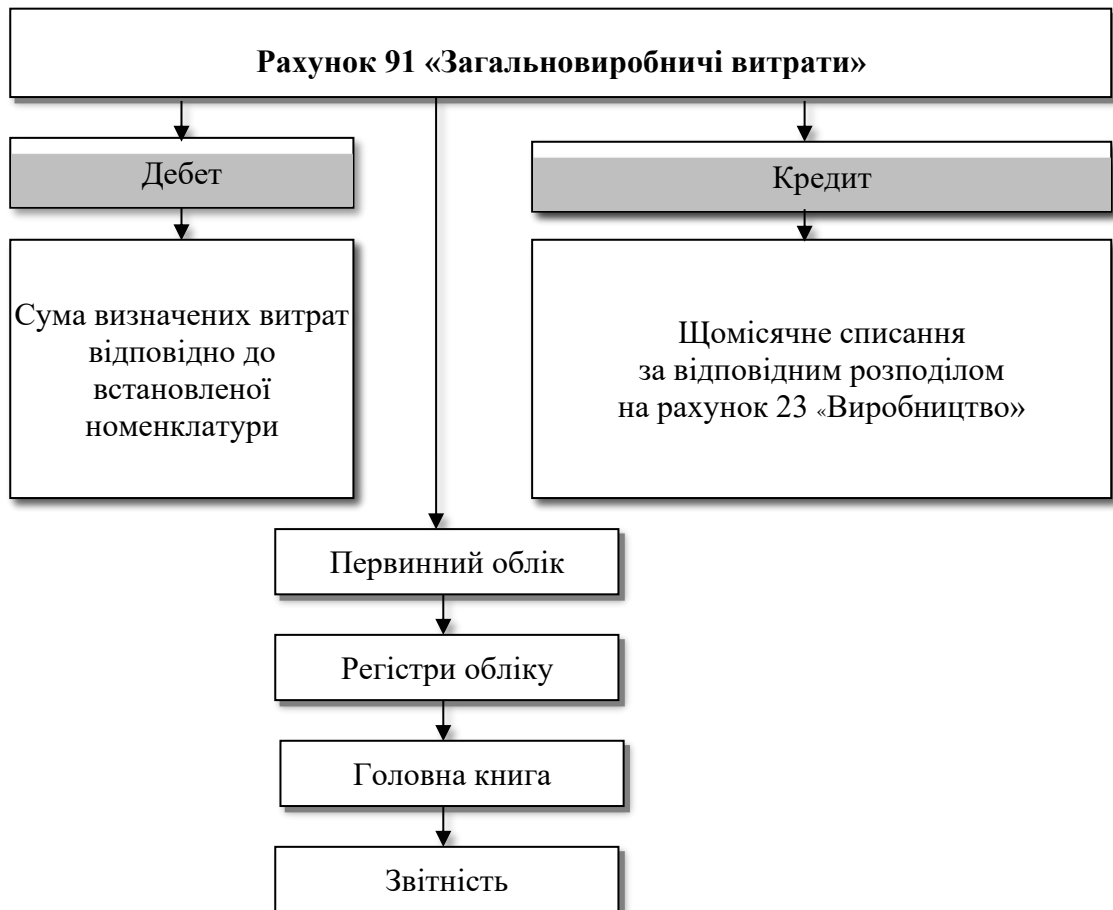

Рис. 2.1. Порядок обліку визнання та списання загальновиробничих витрат

Незважаючи на складність статей загальновиробничих витрат, їх формування та облік здійснюються за однією методикою. Спочатку витрати обліковуються за кожною статтею загальновиробничих витрат з урахуванням їх елементів. Потім, відповідно до визначеного параметру, витрати розподіляються за напрямками. В економічній літературі зазначається, що «...фактичну суму загальновиробничих витрат транспортних підприємств щомісячно розподіляють між: основним виробництвом із подальшим розподілом між видами перевезень; допоміжним виробництвом у частині робіт, призначених ця потреб власного

капітального будівництва, непромислових господарств, а також для реалізації; обслуговуючими виробництвами; капітальним будівництвом, що ведеться господарським способом» [9, с. 60]. Загальновиробничі витрати, у залежності від видів виконуваних перевезень та технічного оснащення автобусного парку, можуть бути розподілені між окремими видами перевезень за допомогою наступних методів:

1) розподіл пропорційно до заробітної плати основних працівників. Цей підхід враховує внесок працівників у виконання різних видів перевезень;

2) розподіл відповідно до питомої ваги планової суми загальногосподарських витрат у загальній собівартості окремих видів перевезень. Такий підхід враховує вагомість загальних витрат для кожного виду перевезень;

3) розподіл на основі фактичних доходів, де кожен вид перевезень отримує частку витрат відповідно до зароблених ним доходів. Цей метод сприяє більш точному розподілу витрат, враховуючи дохідність кожного виду перевезень;

4) розподіл пропорційно до суми витрат за іншими калькуляційними статтями. Цей підхід базується на інших категоріях витрат, таких як матеріали, утримання транспортних засобів тощо;

5) розподіл пропорційно до наявної кількості автомобілів на автотранспортних підприємствах. Цей метод враховує фактор кількості транспортних засобів і дозволяє розподілити витрати пропорційно до розміру автопарку.

Застосування цих методів дозволяє ефективно розподіляти витрати та визначати внесок кожного виду перевезень у загальні витрати підприємства. З урахуванням різних умов та особливостей, кожен з цих методів може бути використаний для ефективного управління фінансовими ресурсами та оптимізації виробничих процесів.

Порядок відображення в обліковій системі КП «Електроавтотранс» операцій, пов'язаних із формуванням та списанням загальновиробничих витрат наведено у таблиці 2.2.

Бухгалтерські проведення з обліку загальновиробничих витрат

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Списано запасні частини на потреби управління та обслуговування процесу перевезень	91	207	4 182 192
2	Списано малоцінні та швидкозношувані предмети на потреби управління й обслуговування процесу перевезень	91	22	2 091 096
3	Відображено витрати на відрядження працівників загальновиробничого персоналу	91	372	697 032
4	Сформовано забезпечення у резерв відпусток працівників, що забезпечують управління й обслуговування процесу перевезень	91	471	1 240 000
5	Відображено послуги підрядників, пов'язані із забезпеченням управління й обслуговування процесу перевезень	91	631	4 174 200
6	Нараховано заробітну плату працівникам, що забезпечують управління й обслуговування процесу перевезень	91	661	20 573 560
7	Нараховано єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на заробітну плату працівників, що забезпечують управління й обслуговування процесу перевезень	91	651	4 233 600
8	Визнано витрати у сумі нарахованої амортизації на об'єкти основних засобів загальновиробничого призначення	91	131	11 252 920
9	Списано суму загальновиробничих витрат між видами перевезень	231	91	48 444 600

К.е.н., доцент В.Я. Фаріон зазначає, що «...утримання служб та відділів управління підприємством апарату управління вимагає відповідних витрат. Дані витрати є обов'язковими, немінучими. На відміну від прямих витрат, які включаються до виробничої собівартості продукції вони відносяться до адміністративних витрат, а останні безпосередньо впливають на фінансові результати, оскільки пов'язані із обслуговуванням та організацією діяльності підприємства в цілому» [73, с. 337]. В бухгалтерському обліку КП «Електроавтотранс» загальногосподарські витрати відображаються на підставі наступних документів: видатковий касовий ордер; платіжне доручення; відомість нарахування амортизації; Акт на списання малоцінних та

швидкозношуваних предметів; звіт про використання коштів, наданих на відрядження та під звіт; таблиць обліку використання робочого часу, а також складена на його підставі розрахунково-платіжна відомість; договір на банківське обслуговування рахунка; акт виконаних робіт. Місячне списання адміністративних витрат у КП «Електроавтотранс» проводиться шляхом складання розрахунку (довідки) бухгалтером компанії. Цей процес є важливим етапом в бухгалтерському обліку, який допомагає відобразити витрати здійснені підприємством на адміністративні потреби.

Порядок відображення в обліковій системі КП «Електроавтотранс» операцій, пов'язаних із формуванням та списанням адміністративних витрат наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Бухгалтерські проведення з обліку адміністративних витрат

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Відображено нарахування амортизації на об'єкти основних засобів адміністративного призначення	92	13	478 000
2	Відображено витрати на відрядження працівників адміністративно-управлінського апарату	92	372	498 500
3	Відображено представницькі витрати	92	685	510 600
4	Сформовано резерв на оплату відпусток працівників адміністративно-управлінського апарату	92	47	870 000
5	Відображено послуги адміністративного характеру, надані підрядниками	92	63	617 220
6	Відображено нарахування прямих податків, зборів, обов'язкових платежів	92	64	750 000
7	Відображено нарахування заробітної плати та прирівняних до неї виплат адміністративно-управлінському персоналу	92	66	3 094 000
8	Проведено нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на заробітну плату адміністративно-управлінського апарату	92	651	636 680
9	Відображено витрати у сумі консультаційних послуг	92	685	280 000
10	Списано на фінансовий результат операційної діяльності адміністративні витрати	791	92	7 735 000

До інших операційних витрат належать: витрати на купівлю-продаж іноземної валюти; витрати у сумі сформованого резерву сумнівних боргів; втрати від операційної курсової різниці; визнані штрафи, пені, неустойки; нестачі й втрати від псування цінностей; собівартість реалізованих виробничих запасів та необоротних активів, утримуваних для продажу; втрати від знецінення запасів тощо.

2.2 Порядок формування та облік доходів за перевезення пасажирів міським транспортом

В економічній літературі акцентується на тому, що «...одним з найважливіших показників діяльності підприємства є дохід, тому надання повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи є дуже важливим для прийняття управлінських рішень» [16]. У КП «Електроавтотранс» основною складовою доходів є сума, отримана з надання послуг, пов'язаних із перевезенням пасажирів.

При цьому, доходи, пов'язані з наданням послуг з перевезень, визнаються на основі ступеня завершеності операції з надання послуг, який зафіксований на дату балансу, при умові, що результат цієї операції може бути достовірно оцінений. Такий підхід сприяє забезпеченню точності та достовірності фінансової звітності компанії. Однак важливо врахувати, що цей принцип застосовується лише тоді, коли можливість оцінки результату надання послуг є об'єктивною та достатньою для відображення доходу у фінансовій звітності.

На законодавчому рівні визначено, що «...результат операції з надання послуг може бути достовірно оцінений за наявності всіх наведених нижче умов:

- 1) можливості достовірної оцінки доходу;
- 2) імовірності надходження економічних вигод від надання послуг;
- 3) можливості достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату балансу;
- 4) можливості достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг та необхідних для їх завершення» [49].

У бухгалтерському обліку КП «Електроавтотранс» дохід від основної операційної діяльності напряму залежить від кількості проданих квитків та визначеної вартості проїзду. Такі показники та їх позитивна динаміка мають прямий вплив на збільшення доходів підприємства. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту» вартість проїзду – це «...сума, за якою автомобільний перевізник, автомобільний самозайнятий перевізник здійснює перевезення, що включає вартість за тарифом, страховий платіж та податок на додану вартість» [60].

Рішенням Івано-Франківської міської ради «Про тарифи на проїзд у міському пасажирському транспорті загального користування» (додаток Б) встановлено, що «...тариф для перевізників, які здійснюють перевезення на міських автобусних маршрутах загального користування на підставі договору становить у розмірі 10,00 гривень з 16 червня 2022 р.» [67]. Водночас, рішенням Івано-Франківської міської ради «Про встановлення тарифів на послуги перевезення в транспорті КП «Електроавтотранс» та вартість транспортної картки «Галка»» (додаток В) встановлено дисконт на послуги перевезення в транспорті КП «Електроавтотранс» [63] у випадках, наведених в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Тарифи на послуги перевезення в транспорті КП «Електроавтотранс»

№ з/п	Найменування тарифу на перевезення пасажирів в транспорті КП «Електроавтотранс»	Сума, грн.
1	2	3
I. Загальний тариф		
1	Перевезення пасажирів в транспорті КП «Електроавтотранс», який курсує на міських маршрутах загального користування	10 грн. за одну поїзду
II. Тариф з врахуванням дисконту у наступних випадках:		
1	у випадку оплати банківською безконтактною картою, смс-квитком, додатком Easy wallet	8 грн. за одну поїзду
2	у випадку оплати транспортною картою «Галка» з безоплатною пересадкою протягом 30 хв. з моменту першої валідації	6 грн. за одну поїзду
3	у випадку оплати студентською картою «Галка» з безоплатною пересадкою протягом 30 хв. з моменту першої валідації	5 грн. за одну поїзду
III. Додаткові тарифи		
1	Штрафний квиток контролера, у випадку відсутності у пасажирів іншого проїзного документа, що підтверджує право на проїзд	200 грн.
2	Вартість транспортної картки «Галка»	40 грн.

Доходи, отримані внаслідок перевезення пасажирів міським транспортом в обліковій системі КП «Електроавтотранс», відображаються на пасивному субрахунку, який позначається як «Дохід від реалізації робіт і послуг». Відповідно до принципу відповідності доходів і витрат, ми вважаємо за доцільне в робочому плані рахунків КП «Електроавтотранс» відкрити наступні аналітичні рахунки для субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», зокрема: 703.1 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення автобусним парком за звичайним тарифом»; 703.2 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення автобусним парком за дисконтним тарифом»; 703.3 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення автобусним парком за додатковими тарифами»; 703.4 «Доходи основної діяльності, отримані в результаті відшкодування за пільгові перевезення автобусним парком»; 703.5 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення тролейбусним парком за звичайним тарифом»; 703.6 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення тролейбусним парком за дисконтним тарифом»; 703.7 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення тролейбусним парком за додатковими тарифами»; 703.8 «Доходи основної діяльності, отримані в результаті відшкодування за пільгові перевезення тролейбусним парком». Застосування запропонованих аналітичних рахунків надасть підґрунтя для проведення більш детального аналізу доходів і забезпечить керівників вищого рівня управління аналітичними даними для управління доходами та підвищення ефективності фінансового контролю. Водночас, проведення систематичного аналізу доходів від основної операційної діяльності в межах запропонованих маршрутів може допомогти КП «Електроавтотранс» виявити потенційні можливості для збільшення прибутковості та оптимізації процесів продажу квитків.

Оскільки, на законодавчому рівні передбачено обов'язкове страхування життя та здоров'я пасажирів від нещасних випадків на транспорті, то керівництвом КП «Електроавтотранс» укладено договір на страхування від нещасних випадків на транспорті зі страховою компанією. Наявність страхового покриття є забезпеченням для пасажирів щодо можливості відшкодування

можливих збитків у разі виникнення нещасних випадків. Це сприяє підвищенню рівня впевненості та залученню більшої кількості пасажирів, які переконуються у високій відповідальності та піклуванні зі сторони Перевізника про їхню безпеку. Розмір страхового платежу з пасажира (за винятком тих, хто має право на безоплатний проїзд) становить 2 % від вартості тарифу без суми ПДВ. Відповідна сума страхового внеску утримується з виручки від продажу квитків і не надходить на рахунок КП «Електроавтотранс», а перераховується на користь страхової компанії.

Порядок відображення в обліковій системі КП «Електроавтотранс» операцій, зумовлених визнанням доходів від перевезення пасажирів міським транспортом наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

**Бухгалтерські проведення з обліку доходів
за перевезення пасажирів міським транспортом**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Визнано дохід у сумі наданих послуг з перевезення пасажирів, суму отриманих коштів:			
	1.1) здано до каси підприємства	301	703	8 425 640
	1.2) зараховано на поточний рахунок в банку	311	703	11 527 273
2	Відображено податкове зобов'язання за податком на додану вартість	703	641	3 325 485
3	Відображено фактичну собівартість наданих послуг з перевезень	903	231	96 889 200
4	Відображено вирахування з доходу у сумі нарахованих страхових платежів, належних страховій компанії	704	685	326 028
5	З поточного рахунка перераховано суму страхових платежів страховій компанії	685	311	326 028
6	На фінансовий результат компанії списано:			
	6.1) чистий дохід від наданих послуг з перевезення пасажирів	703	791	16 301 400
	6.2) собівартість наданих послуг з перевезень	791	903	96 889 200

Кошти, які отримує КП «Електроавтотранс» внаслідок попереднього продажу квитків, через транспортну картку «Галка», розглядаються як авансові платежі та в обліку відображаються за кредитом субрахунку 681 «Розрахунки за авансами одержаними» в кореспонденції із дебетом рахунків грошових коштів.

Порядок відображення в обліковій системі КП «Електроавтотранс» операцій, зумовлених визнанням доходів від перевезення пасажирів міським транспортом на умовах попередньої оплати наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

**Бухгалтерські проведення з обліку доходів за перевезення пасажирів
міським транспортом на умовах попередньої оплати**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	На поточний рахунок надійшли кошти за поповнення пасажирами транспортних карток	311	681	9 660 000
2	Відображено податкове зобов'язання за податком на додану вартість	643	641	1 610 000
3	Визнано дохід у сумі наданих послуг з перевезення пасажирів	361	703	13 301 942
4	Відображено розрахунки за податком на додану вартість:			
	4.1) списано податкове зобов'язання за податком на додану вартість	703	643	2 216 990
	4.2) відображено податкове зобов'язання за податком на додану вартість	703	641	606 990
5	Відображено фактичну собівартість наданих послуг з перевезень	903	231	64 592 800
6	Відображено вирахування з доходу у сумі нарахованих страхових платежів, належних страховій компанії	704	685	217 352
7	З поточного рахунка перераховано суму страхових платежів страховій компанії	685	311	217 352
8	Відображено взаємозалік розрахунків	681	361	9 660 000
9	На фінансовий результат компанії списано:			
	9.1) чистий дохід від наданих послуг з перевезення пасажирів	703	791	10 867 600
	9.2) собівартість наданих послуг з перевезень	791	903	64 592 800

В бухгалтерському обліку КП «Електроавтотранс» одержані субсидії за перевезення пільгових категорій населення відображаються як цільове фінансування. Згідно з НП(С)БС 15 «Дохід», цільове фінансування, яке отримує підприємство для компенсації витрат або збитків, визнається дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу. Отримання грошей на рахунок, відкритий в органах Державного казначейства, відображається проводкою за дебетом рахунків грошових коштів в кореспонденції із кредитом субрахунка 482 «Кошти з бюджету та державних цільових фондів». За кредитом даного субрахунка відображаються кошти, отриманні з бюджету з метою фінансування операцій з перевезення пільгових категорій населення цільового, а за дебетом – використані суми отриманого фінансування за визначеними напрямками, визнання їх доходом, а також повернення невикористаних сум.

На міських маршрутах складно безпомилково визначити кількість пільгових категорій населення, що пояснюється відсутністю можливості документально зафіксувати кількість здійснених поїздок пільговиками. А тому, КП «Електроавтотранс» звертається до міського управління статистики, яке надає довідку зі статистичними даними про кількість пасажирів, що мають право на безоплатний проїзд або скористалися таким правом за відповідний період. На підставі отриманої інформації КП «Електроавтотранс» готує відповідні розрахунки для отримання компенсацій з бюджету, а саме: Розрахунок граничного тарифу на перевезення пасажирів транспортом загального користування.

На КП «Електроавтотранс» дохід, отриманий від бюджетних дотацій за надані послуги з перевезень пільгових категорій населення, визнається одночасно із збільшенням дебіторської заборгованості. Така операція в системі рахунків бухгалтерського обліку відображається за дебетом субрахунку 482 «Кошти з бюджету та державних цільових фондів» в кореспонденції з кредитом субрахунку 718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів».

Порядок відображення в обліковій системі КП «Електроавтотранс» операцій, зумовлених визнанням доходів від бюджетних дотацій за надані послуги з перевезень пільгових категорій населення наведено у таблиці 2.7.

Бухгалтерські проведення з обліку доходів, визнаних від бюджетних дотацій за надані послуги з перевезень пільгових категорій населення

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	На поточний рахунок отримано кошти у сумі дотації на перевезення пільгових категорій пасажирів	311	482	480 000
2	Визнано дохід у сумі наданих послуг з перевезення пасажирів	361	703	360 000
3	Відображено податкове зобов'язання за податком на додану вартість	703	641	60 000
4	Відображено фактичну собівартість наданих послуг з перевезень	903	231	560 000
5	Визнано дохід у сумі дотації на перевезення пільгових категорій пасажирів	482	718	480 000

2.3 Облікове відображення доходів та витрат неопераційної діяльності

До доходів неопераційної діяльності КП «Електроавтотранс», відповідно до здійснюваних операцій, належать: інші фінансові доходи, які обліковуються на рахунку 73, а також інші доходи, обліковувані на рахунку 74. В економічній літературі зазначається, що «...інші фінансові доходи – це доходи, отримані від операцій з фінансовими інвестиціями крім доходів, що обліковуються за методом участі в капіталі» [75, с. 203].

У КП «Електроавтотранс» аналітичний облік інших фінансових доходів здійснюється з урахуванням об'єктів інвестування. Це означає, що інші фінансові доходи систематично фіксуються та аналізуються за окремими інвестиційними проєктами або угодами. У обліковій системі інші фінансові доходи відображаються на підставі різноманітних документів, таких як: контракти, рахунки, платіжні доручення, виписки банку, довідки бухгалтерії та інші. Ці документи деталізують дохід, який надходить від різних джерел і дозволяють точно відслідковувати походження доходів та розподіл прибутків.

До інших неопераційних доходів КП «Електроавтотранс» входять наступні складові: визнання доходу від неопераційних курсових різниць, дохід від

відновлення корисності основних засобів, а також дохід у сумі нарахованої амортизації на вартість безоплатно отриманих необоротних активів.

До переліку неопераційних курсових різниць належать різниці, визначені у зв'язку з господарськими операціями, пов'язаними з фінансовою та інвестиційною діяльністю. Такі різниці в бухгалтерському обліку КП «Електроавтотранс» визначаються на основі монетарних статей Балансу, а саме – зобов'язань за довгостроковими кредитами банку, які відображені в іноземній валюті. До складу інших доходів включається позитивна курсова різниця, сума якої відображається за дебетом рахунків грошових коштів, дебіторської та кредиторської заборгованості, а за кредитом визнається дохід, відображений на субрахунку 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці».

На законодавчому рівні визначено, що «...вигоди від відновлення корисності – величина, на яку сума очікуваного відшкодування активу (у межах балансової (залишкової) вартості цього активу, визначеної на дату відновлення корисності без урахування попередньої суми втрат від зменшення його корисності) перевищує його балансову (залишкову) вартість» [46]. Потреба у відновленні корисності основного засобу виникає у випадку значного зростання ринкової вартості такого активу протягом звітного періоду та значними позитивними змінами у технологічному, ринковому та економічному середовищі, які відбулися протягом того самого періоду. Відновлення корисності основних засобів після усунення причин їх попереднього зменшення відображається у бухгалтерському обліку за дебетом субрахунка 131 «Знос основних засобів» із збільшенням доходу за кредитом субрахунку 742 «Дохід від відновлення корисності активів». При цьому, балансова вартість відновленого основного засобу не повинна перевищувати його початкову балансову (залишкову) вартість, яка була встановлена на дату відновлення корисності, без урахування витрат на усунення причин їх зменшення.

Дохід від безоплатно одержаних об'єктів довгострокових матеріальних активів відображають за кредитом субрахунку 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів». На законодавчому рівні визначено, що «...на цьому субрахунку узагальнюють інформацію про доходи від безоплатно одержаних

необоротних активів, фінансових інвестицій та цільового фінансування капітальних інвестицій» [30]. Слід врахувати, що операції, пов'язані із безоплатним отриманням об'єктів основних засобів призводять до збільшення розміру іншого додаткового капіталу. Водночас, такі об'єкти, за винятком земельних ділянок, підлягають амортизації. У системі рахунків бухгалтерського обліку, у сумі нарахованої амортизації відображається зменшення іншого додаткового капіталу з одночасним визнанням доходу звітного періоду за кредитом субрахунка 45 «Дохід від безоплатно отриманих активів».

Порядок відображення в обліковій системі КП «Електроавтотранс» операцій, зумовлених визнанням та списанням фінансових й інших доходів наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Бухгалтерські проведення з обліку фінансових та інших доходів

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
Облік інших фінансових доходів				
1	Визнано дохід у сумі нарахованих відсотків за користування об'єктами основних засобів, що були передані у фінансову оренду	373	732	138 000
2	Списано на фінансовий результат інші фінансові доходи	732	792	138 000
Облік інших доходів неопераційної діяльності				
1	Визнано дохід у сумі відновлення корисності об'єкта основного засобу	131	742	8 015 200
2	Визнано дохід звітного періоду одночасно з нарахуванням амортизації на об'єкти основних засобів, отримані на безоплатній основі	424	745	7 013 300
3	Визнано дохід у сумі неопераційних курсових різниць за заборгованості за довгостроковими кредитами в іноземній валюті	502	744	1 001 900
4	Визнано доходи у сумі оприбуткованого металобрухту від ліквідації об'єктів основних засобів	209	746	4 007 600
5	Списано на фінансовий результат інші доходи	74	793	20 038 000

В економічній літературі зазначається, що «...у фінансовій звітності інші фінансові доходи відображаються у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма 2) у статті 2220 «Інші фінансові доходи», інші доходи –

у статті 2240 «Інші доходи». Джерелом інформації для заповнення цих статей звіту є дебетовий оборот рахунка 73 «Інші фінансові доходи», 74 «Інші доходи» у кореспонденції з кредитом субрахунків 792 «Результат фінансових операцій» та 793 «Результат іншої діяльності» відповідно [77, с. 468].

Згідно робочого Плану рахунків бухгалтерського обліку КП «Електроавтотранс», для витрат неопераційної діяльності призначені наступні рахунки бухгалтерського обліку: 95 «Фінансові витрати» та 97 «Інші витрати».

Керівництвом КП «Електроавтотранс» залучено кредит ЄБРР з метою фінансування інвестиційного проекту «Оновлення тролейбусного парку м. Івано-Франківськ» в сумі 8 млн. євро, терміном на 13 років. Відповідно до кредитного договору період сплати відсотків 15 березня та 15 вересня. Сума нарахованих відсотків включається до складу фінансових витрат підприємства. НП(С)БО 31 визначено, що «...фінансові витрати – це витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов’язані із запозиченнями» [47]. У системі рахунків бухгалтерського обліку сума нарахованих відсотків за кредит відображається за дебетом субрахунку 951 «Відсотки за кредит» в кореспонденції з кредитом субрахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками».

Фінансові витрати враховуються в звітному періоді, в якому вони були нараховані та визнані як фінансове зобов’язання компанії. Таким чином, коли підприємство понесло витрати та здійснило фінансові зобов’язання, ці витрати відображаються у відповідному звітному періоді у бухгалтерському обліку.

Порядок відображення в обліковій системі КП «Електроавтотранс» операцій, зумовлених визнанням та списанням фінансових витрат наведено у таблиці 2.9.

До складу інших неопераційних витрат КП «Електроавтотранс» належать такі складові: втрати від неопераційних курсових різниць; витрати у сумі проведеної уцінки об’єктів основних засобів; залишкова вартість ліквідованих об’єктів довгострокових матеріальних активів тощо.

На законодавчому рівні визначено, що «...підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу» [51].

Таблиця 2.9

**Бухгалтерські проведення з обліку довгострокового кредиту
та фінансових витрат**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція субрахунків		Сума, Євро/грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	На валютний рахунок зараховано довгостроковий кредит в іноземній валюті	312	502	8 000 000 Євро 327 200 000 грн.
2	Частина заборгованості за кредитом, яка підлягає погашенню протягом 12 місяців із дати складання балансу, переведено до складу поточних зобов'язань	502	612	25 169 230 грн.
3	Визнано фінансові витрати у сумі нарахованих відсотків за користування довгостроковим кредитом	951	684	268 055 Євро 11 198 000 грн.
4	Списано на фінансовий результат діяльності підприємства фінансові витрати	792	951	11 198 000 грн.

У випадку переоцінки об'єктів основних засобів вперше або ж якщо до цього активи тільки уцінювалися, то сума проведеної уцінки включається до інших витрат неопераційної діяльності та відображається за дебетом субрахунка 975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій». У разі уцінки раніше дооціненої вартості об'єктів основних засобів, то сума уцінки розподіляється наступним чином: 1) сума визначеної уцінки направляється на зменшення капіталу в дооцінках у розмірі, який не перевищує попередніх дооцінок; 2) решта суми уцінки включається до інших витрат звітного періоду, різниця якої визначається як перевищення суми уцінки над попередніми дооцінками.

При виявленні непридатності об'єктів основних засобів, керівник підприємства утворює постійну комісію. Після отримання вказівки від керівництва, комісія здійснює безпосередній огляд об'єкта, що підлягає списанню, та приймає рішення про його ліквідацію. Згідно результатів огляду, комісія складає Акт про списання основних засобів або Акт про списання автотранспортних засобів.

Об'єкти основних засобів, які комісія визнала непридатними до подальшого використання, підлягають списанню з балансу. Після складання відповідного Акта, в бухгалтерському обліку КП «Електроавтотранс» здійснюються такі дії: 1) припиняють нарахування амортизації з місяця, який настає після місяця ліквідації об'єкта основного засобу; 2) списують нарахований знос за період використання об'єкта; 3) списують залишкову вартість об'єкта основного засобу. Відповідний запис здійснюється у бухгалтерській системі за дебетом субрахунка 976 «Списання необоротних активів» та кредитом рахунка 10 «Основні засоби»; 4) усі витрати, пов'язані з ліквідацією об'єкта основного засобу відносять у дебет субрахунка 976 «Списання необоротних активів».

Порядок відображення в обліковій системі КП «Електроавтотранс» операцій, зумовлених визнанням та списанням інших витрат неопераційної діяльності наведено у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Бухгалтерські проведення з обліку інших витрат неопераційної діяльності

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Визнано витрати звітного періоду у сумі уцінки залишкової вартості об'єктів основних засобів	975	10	1 006 876
2	Відображено списання залишкової вартості ліквідованих довгострокових активів:			
	2.1) основних засобів	976	10	718 520
	2.2) інших необоротних матеріальних активів	976	11	56 000
3	Відображено нарахування податкового зобов'язання за податком на додану вартість на залишкову вартість ліквідованих об'єктів основних засобів	976	6411	154 904
4	Відображено витрати, понесені при списанні об'єктів основних засобів			
	4.1.) нарахована заробітна плата працівникам, що здійснюють списання	976	661	545 800
	4.2) нараховано єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на заробітну плату працівникам, що здійснюють списання	976	651	120 076
	4.3) відображено вартість списаних виробничих запасів	976	20	95 404

1	2	3	4	5
5	Визнано втрати від неопераційних курсових різниць при переоцінюванні:			
	5.1) довгострокового кредиту в іноземній валюті	974	502	21 800
	5.2) суми нарахованих відсотків за довгостроковим кредитом в іноземній валюті	974	684	9 620
6	Списано на фінансовий результат інші витрати неопераційної діяльності	793	97	2 729 000

2.4 Облік доходів й витрат в умовах застосування сучасних інформаційних систем

З розвитком сучасних технологій та широким впровадженням інформаційних систем, автоматизація обліку стала неодмінною складовою успішної діяльності підприємств у різних галузях господарювання. Однією з таких галузей, де автоматизація має великий потенціал та значущий вплив, є автотранспортні підприємства. Підтримуємо точку зору Хорошилової І.О., яка зазначає «...головним фактором нової економіки є системне об'єднання всіх складових завдяки цифровим інформаційно-комунікаційним технологіям, коли відбувається процес взаємного проникнення технологій та синергією технічних, інформаційних і людських ресурсів; задіяні нові підходи в управлінні та організації бізнесу та підприємництва; посилюються вимоги сучасного бізнесу до програмних продуктів та їх функціоналу» [78, с. 138]. Автотранспортні перевезення є сферою діяльності, де у повсякденну роботу активно впроваджуються автоматизовані процеси. Завдяки впровадженню систем автоматизації обліку на досліджуваних підприємствах можна досягти ефективного управління, оптимізації витрат та підвищення загальної продуктивності.

Інформаційні технології є надзвичайно значущими в сучасному світі, а їх ефективне впровадження досягається завдяки використанню інформаційних систем. Останні складаються із різноманітних технічних та програмних засобів, інформаційного фонду, бази моделей і алгоритмів, що спільно забезпечують оптимальну роботу інформаційних процесів у різних суб'єктах господарювання.

Інформаційні системи мають критичне значення для забезпечення інформаційних потреб сучасних підприємств та забезпечення їхньої ефективної діяльності. Вони допомагають збирати, обробляти, зберігати та передавати інформацію, що є важливою основою для прийняття обґрунтованих рішень, забезпечення координації дій, планування та контролю.

У загальному вигляді, «...система інформаційного забезпечення може бути представлена як інформаційна система, яка виконує широкий спектр функцій. Серед цих функцій можна виділити збір та формування вихідної інформації, обґрунтування перспективних параметрів і альтернативних варіантів розвитку керованої підсистеми» [4, с. 353]. Сьогодні, де інформація є ключовим ресурсом, інформаційні технології та системи стають необхідним інструментом для розвитку та конкурентоспроможності автотранспортних підприємств. Вони допомагають підвищувати ефективність роботи, знижувати витрати, покращувати якість транспортних послуг, а також сприяють інноваційному розвитку.

Один із ключових напрямків автоматизації на автотранспортних підприємствах – це впровадження спеціалізованого програмного забезпечення для комплексного обліку фінансово-господарської діяльності. Такі інформаційні системи дозволяють збирати, обробляти та зберігати всю необхідну інформацію про транспортні засоби, маршрути, рух транспорту, вантажі, витрати на паливо та інші ресурси.

Більшість підприємств, що спеціалізуються на впровадженні та підтримці інформаційних систем, зазвичай базують свої рішення на готових, так званих «коробочних продуктах» (наприклад, SAP R/3, BAAN, Oracle EBS та ін.). При цьому, налаштовують такі системи під потреби своїх клієнтів, проте це призводить до деяких обмежень у кінцевому продукті. Розглянуті системи зазвичай не дозволяють змінювати логіку та алгоритми в системі, оскільки вони ґрунтуються на типових проєктах з певним рівнем адаптації до реальних потреб господарських суб'єктів. Альтернативним підходом до створення та впровадження автоматизованих інформаційних систем є акцентування уваги на реальних потребах і побажаннях замовника. Варто відзначити, що цей підхід

може збільшити терміни розробки та вартість проекту, проте він дозволяє створити інформаційну систему, яка повністю враховує індивідуальні особливості конкретного підприємства.

Сьогодні на ринку програмного забезпечення «...існує низка фірм-розробників програм, що пропонують свою продукцію в цій області: НТЦ «Гектор» – «Гектор: Подорожні листи», фірма «Зірка Софт» – підсистема «Подорожні листи», Інінг Бізнес Софт – «Інінг-Автопарк», Інфін – «Автотранспорт», Інформавто, фірма «Форт Діалог» та ін. [25, с. 321]. Вважаємо, що недоліком зазначених програм є те, що вони, у більшості випадків, спрямовані виключно на обробку шляхових листів. Згідно з планом перевезень, для кожного транспортного засобу формується шляховий лист з встановленою стандартною формою, який виступає як основний первинний документ для обліку діяльності і одночасно є документом, що засвідчує право на здійснення перевезень. Саме тому, доцільно впроваджувати комплексні системи автоматизації діяльності досліджуваних підприємств.

Одним із найважливіших аспектів автоматизації обліку на автотранспортних підприємствах є підвищення якості обслуговування пасажирів. Автоматичне планування маршрутів, точне виконання графіків – усе це сприяє задоволенню пасажирів та забезпечує стабільний розвиток бізнесу на автотранспортному ринку.

Водночас, впровадження автоматизованих систем обліку на автотранспортних підприємствах може стикатися з певними викликами. Важливо забезпечити належний рівень кібербезпеки та захисту даних.

Крім того, необхідно ретельно навчати персонал, щоб вони ефективно володіли програмними засобами та розуміли принципи їх функціонування. Це дозволить уникнути помилок та максимально використовувати можливості автоматизованих систем.

Загалом, автоматизація обліку на автотранспортних підприємствах є необхідною умовою для забезпечення ефективного управління, зниження витрат та покращення якості обслуговування. Впровадження спеціалізованого програмного забезпечення допоможе підприємствам бути

конкурентоспроможними на ринку та досягати нових висот у своїй діяльності на благо спільної економічної стійкості та процвітання.

Програмне забезпечення для комплексної автоматизації діяльності автотранспортних підприємств використовується з метою автоматизації фінансового та управлінського обліку досліджуваних підприємств та складається з таких підсистем:

1) автоматизація управління автопарком (рис. 2.2.). В даній підсистемі передбачена можливість: ведення довідників транспортних засобів; обліку документів транспортних засобів та водіїв; обліку виробітку транспортних засобів та обладнання. Норми проходження планового, сезонного технічного обслуговування задаються за моделями транспортних засобів. Підсистема надає змогу налаштовувати норми технічного обслуговування як за різними параметрами виробітку (пробіг, кількість виконаних операцій і т.д.), так і в залежності від календарних строків.

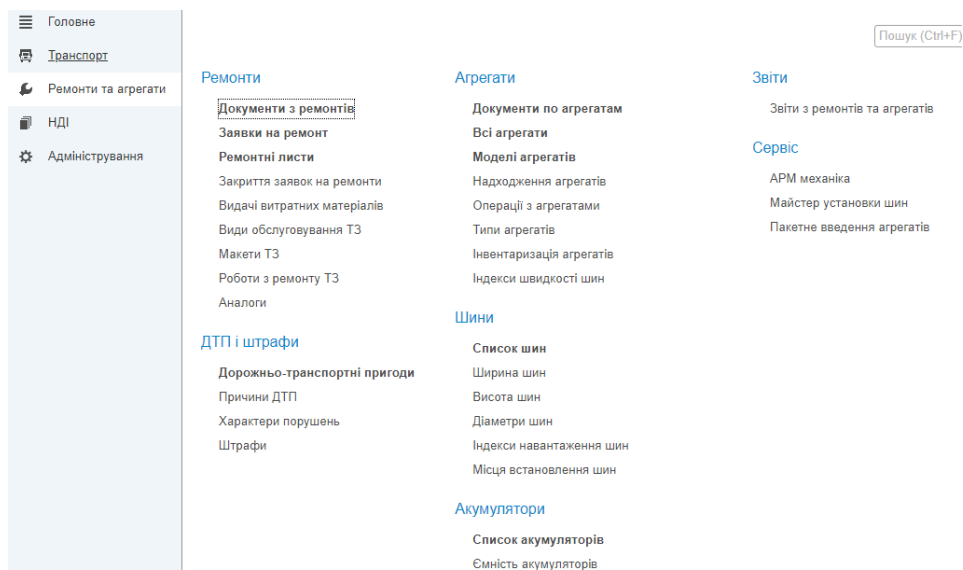

Рис. 2.2. Елементи програми, призначені для комплексної автоматизації діяльності автотранспортних підприємств

2) автоматизація управління замовленнями і диспетчеризація. В даній підсистемі здійснюється: облік та розподіл замовлень; робота з маршрутними листами. Призначення автоматизованого робочого місця «АРМ Диспетчера» (рис. 2.3.) для перевезень пасажирів має на меті покращити та оптимізувати процеси управління та контролю за пасажирськими перевезеннями на транспортних маршрутах. Це високофункціональне робоче місце розроблено з

метою забезпечення ефективної координації руху транспорту, розподілу маршрутів, контролю за розкладами та наданням необхідних інформаційних послуг пасажиром. Основні завдання та функції «АРМ Диспетчера» для перевезень пасажирів включають: моніторинг та управління рухом транспорту; керування маршрутами та розкладами; взаємодія з водіями та пасажиром; моніторинг виконання рейсів; обробка інформації та звітність.

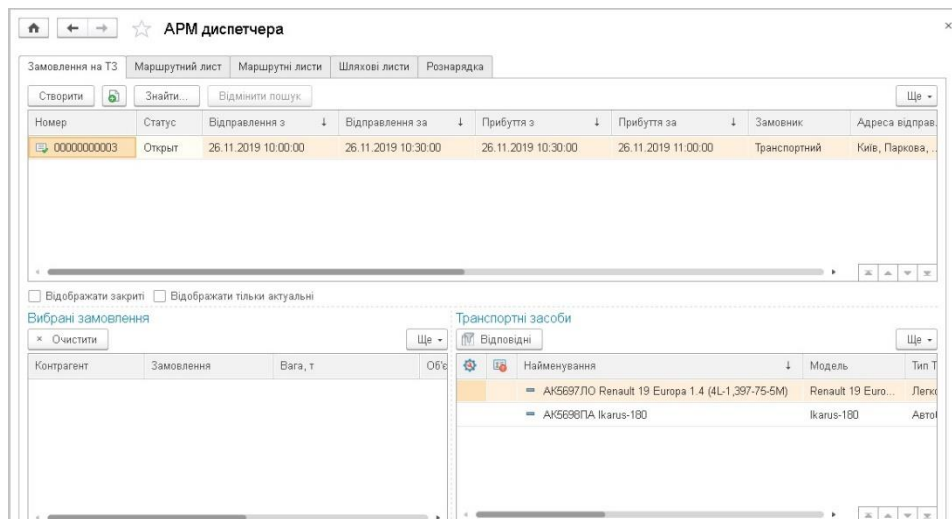

Рис. 2.3. Автоматизоване робоче місце «Диспетчера»

3) автоматизація обліку подорожніх листів. В даній підсистемі реалізована можливість виписувати і обліковувати подорожні листи різних видів: легкового автомобіля; вантажного автомобіля; автобуса; тролейбуса тощо. На підставі даних подорожніх листів існує можливість формування наступних аналітичних звітів: карка роботи транспортного засобу; пробіг транспортного засобу; виробіток транспортних засобів; діаграма стану транспортного засобу тощо.

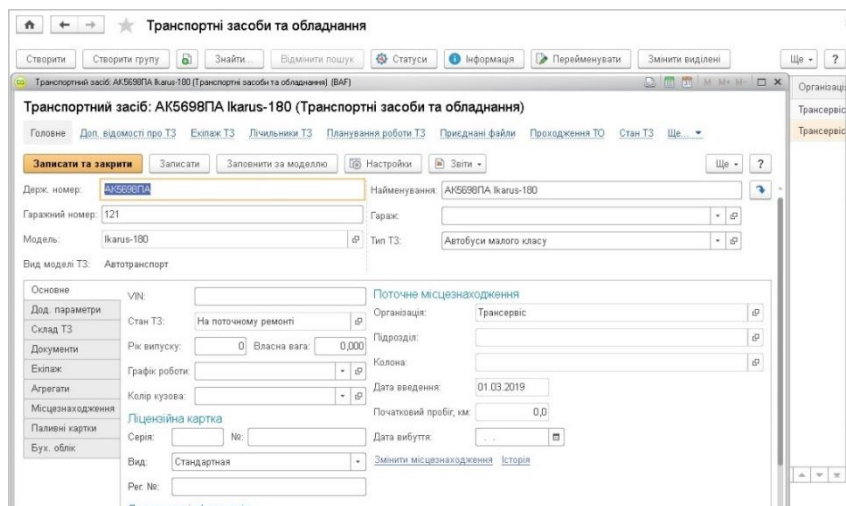

Рис. 2.4. Довідник транспортних засобів та обладнання

4) автоматизація обліку паливо-мастильних матеріалів і технічних рідин. В даній підсистемі реалізована можливість: розрахунку нормативних і фактичних витрат паливо-мастильних матеріалів і технічних рідин; обліку руху паливо-мастильних матеріалів і технічних рідин в розрізі кожного транспортного засобу; облік фактів економії та перевитрат палива водіями в кожному рейсі; контроль та інвентаризація залишків паливо-мастильних матеріалів та технічних рідин на транспортному засобі. Інформацію стосовно руху паливо-мастильних матеріалів та технічних рідин можна відстежити з використанням аналітичних звітів, зокрема: відомість руху паливо-мастильних матеріалів; відомість приходу-витрати паливо-мастильних матеріалів та технічних рідин; заправки паливо-мастильних матеріалів та ін.

5) автоматизація обліку ремонтів транспортних засобів. В даній підсистемі реалізована можливість: обліку заявок на ремонт транспортних засобів; обліку планового технічного обслуговування транспортних засобів, а також здійснення ремонтів у власній ремонтній зоні та в сторонніх підприємствах; обліку агрегатів; обліку встановлення і заміни акумуляторів, автомобільних шин та іншої додаткової комплектації.

Рис. 2.5. Ремонтний лист транспортних засобів

б) автоматизація складського обліку запасних частин і витратних матеріалів. В даній підсистемі реалізована можливість: обліку руху запасних частин, палива, технічних рідин і витратних матеріалів на складі; обліку видачі запасних частин і витратних матеріалів; внутрішнього переміщення запасних

частин і витратних матеріалів між складами автотранспортного підприємства; проведення інвентаризацій запасних частин і витратних матеріалів на складі та ін.

7) автоматизація обліку робочого часу водіїв. В даній підсистемі реалізована можливість: формування індивідуальних графіків роботи водіїв; формування табелів обліку робочого часу водіїв; обліку виробітку та робочого часу водіїв; нарахування заробітної плати водіям за подорожніми листами; формування звітності по розрахункам за виплатами працівникам.

8) автоматизація обліку доходів і витрат. В даній підсистемі реалізована можливість: обліку прямих оперативних витрат; обліку і списання доходів і витрат; облік інших витрат автотранспортного підприємства. При цьому, в підсистемі прямі витрати визначаються на підставі подорожніх і ремонтних листів: вартість паливо-мастильних матеріалів, вартість ремонтів і технічного обслуговування транспортних засобів, амортизація основних засобів, знос автомобільних шин тощо. Для кожної статті доходів та витрат, а також статей собівартості передбачена можливість задати базу, спосіб і варіант розподілу між об'єктами аналітичного обліку. Звіти за витратами формуються в різних розрізах об'єктів аналітичного обліку. За наслідками роботи автотранспортного підприємства передбачена можливість аналізу рентабельності роботи транспортних засобів. Порядок налаштування обліку доходів і витрат наведено на рисунку 2.6.

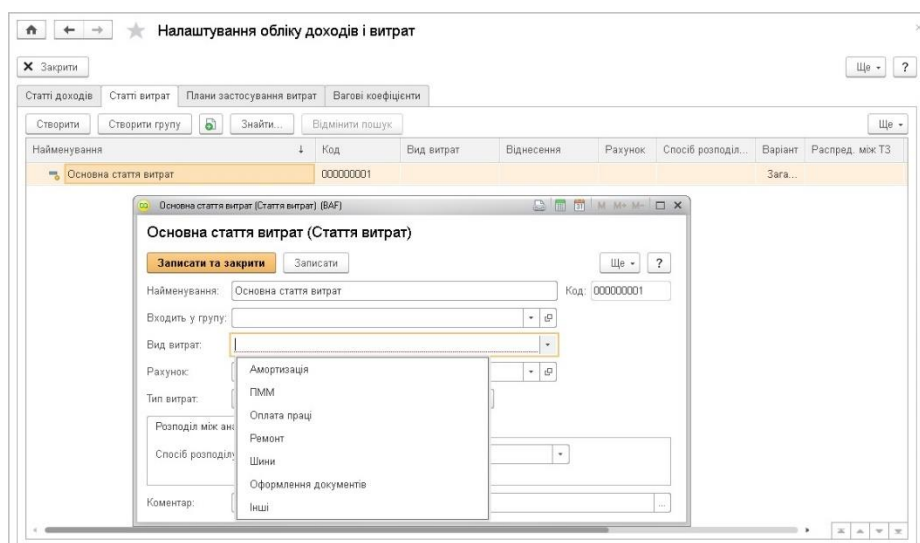

Рис. 2.6. Налаштування обліку доходів і витрат

Таким чином, автоматизовані системи обліку на автотранспортних підприємствах мають численні переваги: по-перше, це значне підвищення ефективності процесів управління, оскільки дані про транспорт та перевезення стають доступними в режимі реального часу. Така інформація надає керівництву можливість швидко реагувати на зміни у виробничих процесах та приймати обґрунтовані управлінські рішення; по-друге, автоматизація обліку сприяє оптимізації витрат. Системи відстежують споживання пального, оптимізують маршрутизацію транспорту для зниження витрат на проїзд та ефективне використання ресурсів. Це дозволяє значно знизити витрати на паливо та забезпечує оптимальний розподіл ресурсів; по-третє, автоматизовані системи обліку сприяють підвищенню рівня безпеки та контролю на підприємстві. Вони відстежують рух транспортних засобів, контролюють виконання маршрутів та встановлюють механізми безпеки для запобігання крадіжок чи несанкціонованого використання транспорту.

Висновки до розділу 2

За результатами дослідження сучасного стану обліку доходів і витрат КП «Електроавтотранс», сформовано наступні висновки.

1. Встановлено, що до витрат, зумовлених операційною діяльністю КП «Електроавтотранс» відносяться: прямі виробничі витрати, які включаються до виробничої собівартості перевезень та обліковуються на рахунку 23 «Виробництво»; непрямі виробничі витрати, які обліковуються на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати»; адміністративні витрати та інші операційні витрати, які трактуються як витрати діяльності та відображаються на відповідних рахунках 9-го класу «Витрати». Згідно з наказом про облікову політику КП «Електроавтотранс», собівартість списаного паливо-мастильних матеріалів та запасних частин визначається за методом ФІФО (собівартості перших за часом надходження запасів).

2. Визначено, що доходи, зумовлені наданням послуг перевезення, визнаються на основі ступеня завершеності операції з надання послуг, що

зафіксований на дату балансу, за умови, що результат цієї операції може бути достовірно оцінений. Такий підхід сприяє забезпеченню точності та достовірності фінансової звітності підприємства. У бухгалтерському обліку КП «Електроавтотранс» дохід від основної операційної діяльності безпосередньо залежить від кількості проданих квитків та визначеної вартості проїзду. Такі показники та їх позитивна динаміка мають прямий вплив на збільшення доходів підприємства.

3. Зазначено, що до доходів неопераційної діяльності КП «Електроавтотранс», відповідно до здійснюваних операцій, належать: інші фінансові доходи, які обліковуються на рахунку 73 «Інші фінансові доходи», а також інші доходи, обліковувані на рахунку 74 «Інші доходи». Згідно робочого Плану рахунків бухгалтерського обліку КП «Електроавтотранс», для витрат неопераційної діяльності призначені наступні рахунки бухгалтерського обліку: 95 «Фінансові витрати» та 97 «Інші витрати».

4. Доведено, що розвиток інформаційних технологій та широке впровадження інформаційних систем є необхідною складовою успішної діяльності підприємств, зокрема і автотранспортних. Автоматизація обліку впливає на ефективність управління, оптимізацію витрат та підвищення продуктивності. Впровадження спеціалізованого програмного забезпечення є одним із ключових напрямків автоматизації обліку доходів і витрат, оскільки надає змогу збирати, обробляти та зберігати інформацію стосовного досліджуваних об'єктів управління. Автоматизація обліку КП «Електроавтотранс» є необхідною умовою для забезпечення ефективного управління, зниження витрат та покращення якості обслуговування. Використання спеціалізованого програмного забезпечення допомагає досліджуваному підприємству бути конкурентоспроможними та досягати успіху на ринку транспортних послуг.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ ДОХОДІВ Й ВИТРАТ КП «ЕЛЕКТРОАВТОТРАНС»

3.1 Аналіз доходів й витрат КП «Електроавтотранс»

У сучасних умовах господарювання, зокрема у сфері перевезень пасажирів, виникає ціла низка значних проблем, на які слід звернути особливу увагу вищій ланці управління суб'єктом господарювання. Однією з таких проблем є ефективне управління доходами та витратами, а також підвищення продуктивності автотранспортних підприємств. Під час аналізу діяльності досліджуваних підприємств надзвичайно важливим стає оцінювання їх доходів і витрат.

Зокрема, фінансові ресурси автотранспортної галузі, необхідні для забезпечення відтворення інфраструктури та оновлення рухомого складу, в значній мірі формуються завдяки доходам від пасажирських перевезень. З цього приводу актуальним є завдання проведення глибокого аналізу доходів, а також збір інформації про витрати, пов'язані з наведеним процесом, оскільки це становить ключовий компонент системи управління автотранспортним підприємством.

Необхідними стають дослідження факторів, які мають вплив на доходи та витрати, а також виявлення резервів для підвищення ефективності діяльності автотранспортних підприємств. Така робота сприятиме відновленню та покращенню функціонування автотранспортного підприємства, що перебуває у складних умовах. У контексті управління доходами та витратами автотранспортного підприємства, значущими стають аналіз їх динаміки, структури та факторів, які впливають на досліджувані показники.

Бурдик О.Ю. зазначає, що «...завдання аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами автотранспортних підприємств полягають у дослідженні:

- ефективності використання всіх видів ресурсів у процесі фінансово-господарської діяльності;
- повноти отримання доходів від різних видів діяльності та їх достатності для покриття витрат і отримання прибутку;
- кінцевого фінансового результату, його розподілу та фінансового стану (платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості)» [5, с. 157-158].

Як зазначалось у попередніх розділах кваліфікаційної роботи доходи автотранспортних підприємств включають кілька складових, зокрема: доходи від здійснення платних перевезень пасажирів, отримані дотації з бюджетів об'єднаних територіальних громад, а також доходи від інших видів діяльності. Досліджуване підприємство перебуває у комунальній формі власності, що призводить до особливостей його фінансового забезпечення. Переваги та недоліки автотранспортних підприємств залежно від форм власності та цінової політики наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

**Переваги та недоліки автотранспортних підприємств
залежно від форм власності та цінової політики [5, с. 66]**

Форми власності підприємства	Цінова політика	Переваги	Недоліки
1	2	3	4
Державна, (комунальна)	Встановлення прийнятної вартості, введення пільг	Збільшення пасажиропотоку	Недостатній обсяг асигнувань з місцевого бюджету
	Безкоштовний проїзд для зареєстрованих мешканців міста, платний для інших категорій населення	Збільшення пасажиропотоку	Додаткове податкове навантаження на населення, нерівномірність користування транспортом може призвести до менших надходжень до бюджету, що призводить до меншого, ніж очікуваного, відшкодування коштів АТП
Приватна	Встановлення рентабельної вартості, відсутність пільгових категорій пасажирів	Вартість проїзду відповідає витратам підприємства	Висока вартість проїзду та відсутність пільг оплати за проїзд призводить до зменшення пасажиро- потоку і, як наслідок, – низького обсягу виручки

Необхідно зазначити, що у сфері перевезень пасажирів, комунальні автотранспортні підприємства стикаються зі значним негативним впливом, спричиненим високим рівнем конкуренції з приватними перевізниками і дублюванням міських маршрутів. Цей фактор має серйозні наслідки для фінансового стану досліджуваних підприємств. Відтік платоспроможного пасажиропотоку і збільшення кількості пасажирів, що користуються пільгами при користуванні громадським транспортом, є наслідками наведеної ситуації.

У таких умовах рейси стають нерентабельними, що призводить до зменшення доходів транспортних підприємств, які знаходяться у комунальній власності. Більше того, такий стан речей сприяє зазнанню суб'єктами господарювання значних збитків. У зв'язку з цим, управління доходами та здійснення заходів щодо підвищення ефективності діяльності КП«Електроавтотранс» є надзвичайно актуальним завданням у сучасних умовах.

Алгоритм проведення аналізу доходів досліджуваного підприємства наведено на рисунку 3.1. Запропонований алгоритм сприятиме здійсненню послідовних аналітичних процедур та підвищить інформативність проведеного аналізу доходів автотранспортних підприємств з урахуванням специфіки їх діяльності, нормативно-правового забезпечення та інформаційної бази.

Під час проведеного аналізу фінансової діяльності досліджуваного підприємства встановлено, що за період з 2018 до 2022 року КП «Електроавтотранс» отримує доходи з різних джерел та напрямків. Зокрема, досягнення прибутку, в першу чергу, здійснювалося завдяки наданню пасажирських транспортних послуг з використанням електро- та автотранспорту. Крім того, підприємство отримувало додатковий дохід внаслідок фінансування з бюджету, визнавало інші операційні доходи, фінансові доходи у вигляді процентів за розміщення депозиту та на залишки на рахунках, а також отримувало інші доходи. Відповідно до фінансової звітності (додатки Г, Д, Е, Ж, И) КП «Електроавтотранс», у 2018-2022 роках отримано сукупного доходу в сумі 887698 тис. грн. (в тому числі від надання послуг – 219157 тис. грн., інших операційних доходів – 563954 тис. грн., інших фінансових доходів – 570 тис. грн., інших доходів – 104017 тис. грн.), а саме:

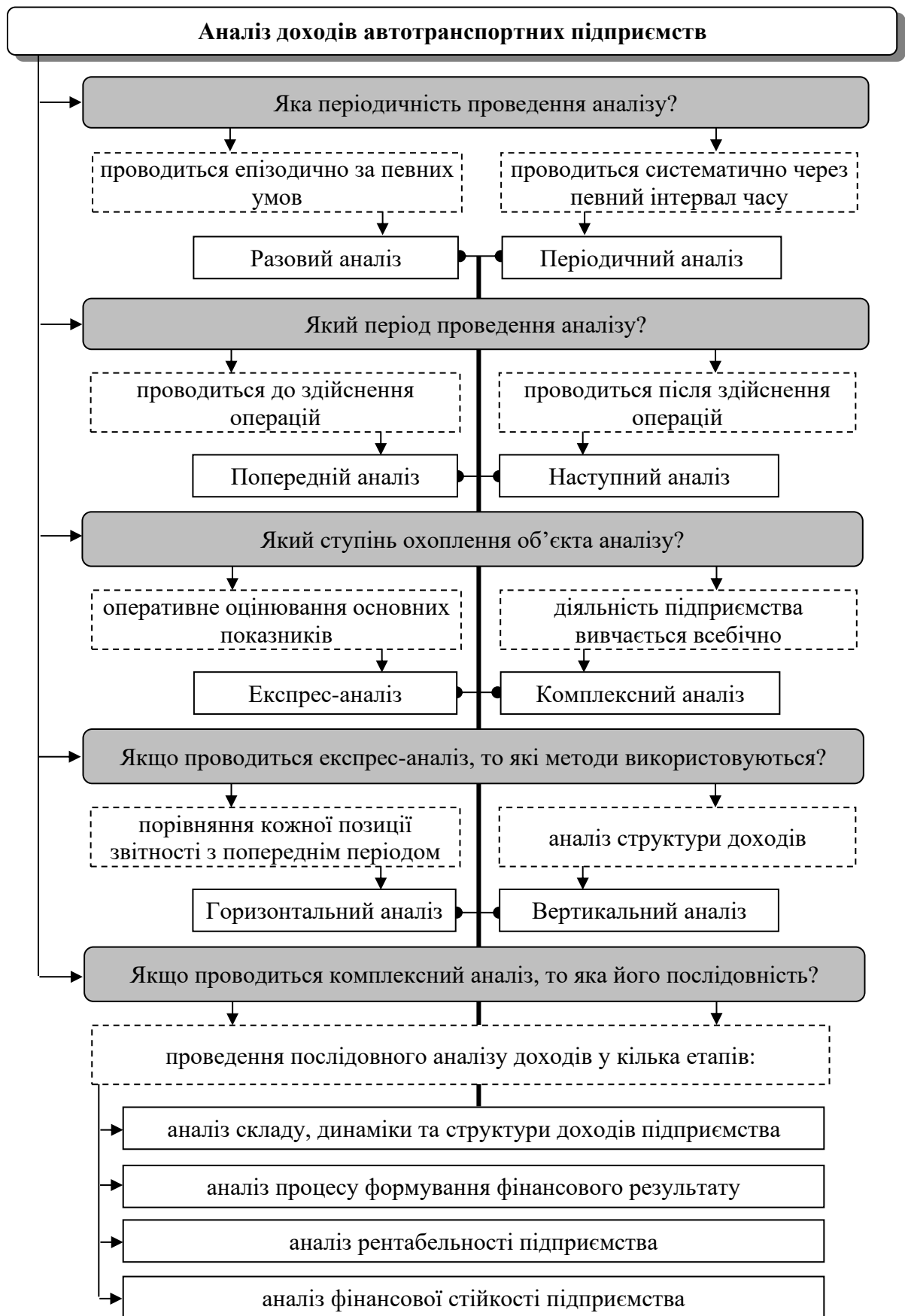

Рис. 3.1. Алгоритм проведення аналізу доходів автотранспортних підприємств [23, с. 75]

– 2018 рік – 51262 тис. грн. (в тому числі від надання послуг – 12152 тис. грн., інших операційних доходів – 39070 тис. грн., інших фінансових доходів – 10 тис. грн., інших доходів – 30 тис. грн.);

– 2019 рік – 118153 тис. грн. (в тому числі від надання послуг – 32557 тис. грн., інших операційних доходів – 70624 тис. грн., інших фінансових доходів – 135 тис. грн., інших доходів – 14837 тис. грн.);

– 2020 рік – 146175 тис. грн. (в тому числі від надання послуг – 27169,0 тис. грн., інших операційних доходів – 98830 тис. грн., інших фінансових доходів – 138 тис. грн., інших доходів – 20038 тис. грн.);

– 2021 рік – 229881 тис. грн. (в тому числі від надання послуг – 63680 тис. грн., інших операційних доходів – 146650 тис. грн., інших фінансових доходів – 34 тис. грн., інших доходів – 19517 тис. грн.);

– 2022 рік – 342227 тис. грн. (в тому числі від надання послуг – 83599 тис. грн., інших операційних доходів – 208780 тис. грн., інших фінансових доходів – 253 тис. грн., інших доходів – 49595 тис. грн.).

Аналіз структури доходів КП «Електроавтотранс» за 2018-2022 р.р. наведено у таблиці 3.2. та на рисунку 3.2.

Таблиця 3.2

Аналіз структури доходів КП «Електроавтотранс» у 2018-2022 роках

Показник	Період, роки									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	Сума, тис. грн.	Пито- ма вага, %	Сума, тис. грн.	Пито- ма вага, %	Сума, тис. грн.	Пито- ма вага, %	Сума, тис. грн.	Пито- ма вага, %	Сума, тис. грн.	Пито- ма вага, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Чистий дохід від надання послуг	12152	23,71	32557	27,55	27169	18,59	63680	27,70	83599	24,43
Інші операційні доходи	39070	76,22	70624	59,77	98830	67,61	146650	63,79	208780	61,01
Інші фінансові доходи	10	0,02	135	0,11	138	0,09	34	0,01	253	0,07
Інші доходи	30	0,06	14837	12,56	20038	13,71	19517	8,49	49595	14,49
Разом	51262	100,00	118153	100,00	146175	100,00	229881	100,00	342227	100,00

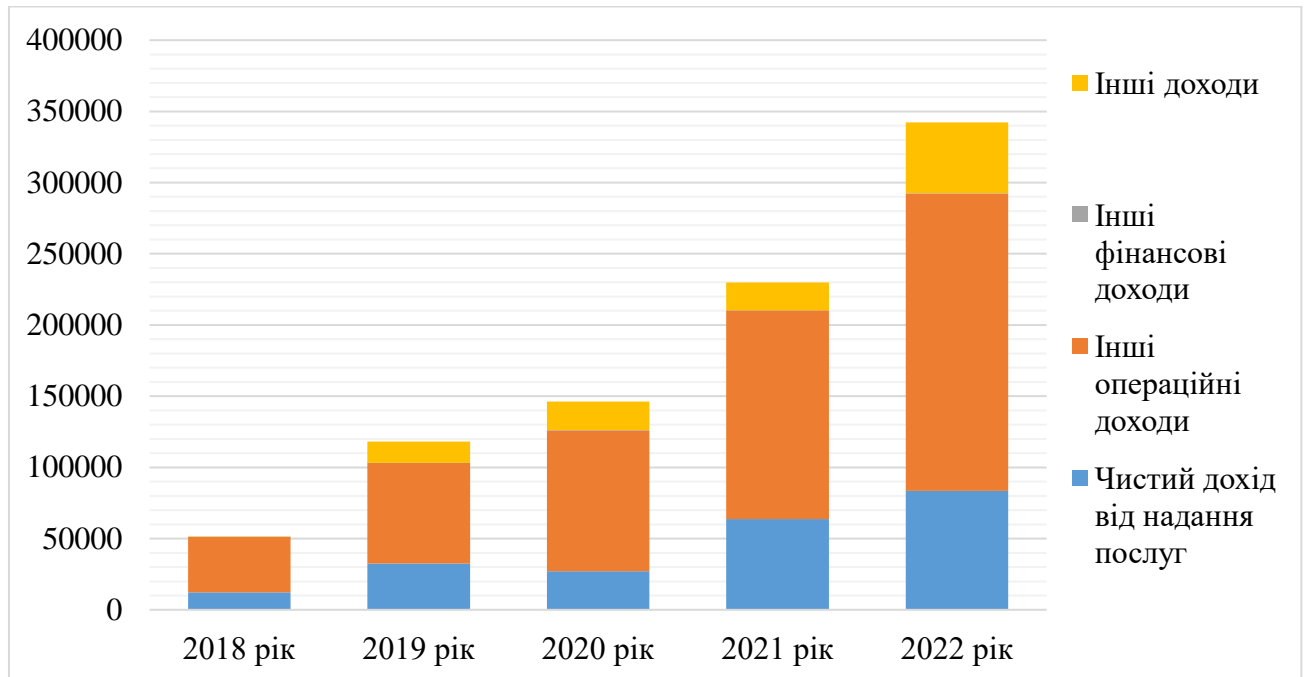

Рис. 3.2. Динаміка доходів КП «Електроавтотранс», тис. грн.

Здійснюючи аналіз доходів КП «Електроавтотранс» протягом п'яти років з 2018 до 2022, було виявлено наступне: по-перше, основним джерелом доходу була оплата замовлення транспортної послуги виконавчим комітетом Івано-Франківської міської ради та компенсація за перевезення пільгових категорій пасажирів. Також вагомим джерелом доходу КП «Електроавтотранс» є продаж проїзних документів: квитків та транспортних карток. Це становить 26,8% від загального доходу. Так, чистий дохід від надання послуг з перевезення пасажирів електро- та автотранспортом показує тенденцію зростання з 12152 тис. грн. у 2018 році до 83599 тис. грн. у 2022 році. При цьому, зростає частка доходу від перевезень пасажирів автотранспортом. Найбільше збільшення доходів спостерігалось з 2020 по 2021 рік. Питома вага чистого доходу від надання послуг в загальних доходах підприємства також зросла з 2018 року (23,71%) до 2022 року (27,70%), що свідчить про збільшення значущості цієї складової у структурі доходів; по-друге, інші операційні доходи також зросли протягом розглянутого періоду з 2018 року (39070 тис. грн.) до 2022 року (208780 тис. грн.), при цьому спостерігалася стабільна тенденція зростання цієї складової з року в рік. Питома вага інших операційних доходів у загальних доходах зменшилася з 76,22% у 2018 році до 63,79% у 2021 році. Однак у 2022 році вона

знову збільшилася до 64,57%; по-третє, інші фінансові доходи та інші доходи мають незначний вплив на загальний дохід підприємства. Їх питома вага є мінімальною в структурі доходів протягом усього розглянутого періоду. Інші доходи КП «Електроавтотранс» впродовж досліджуваного періоду формувались за рахунок безоплатно одержаних активів від засновника, продажу металобрухту, страхових виплат, оплати за навчання водіїв тролейбусів, а також від послуг розміщення зовнішньої і внутрішньої реклами на тролейбусах та автобусах. Інші фінансові доходи сформовані за рахунок відсотків банку на залишки коштів на рахунках.

Загальний дохід КП «Електроавтотранс» значно зріс протягом досліджуваного періоду, з 51262 тис. грн. у 2018 році до 342227 тис. грн. у 2022 році, що свідчить про успішний розвиток підприємства. На підставі вищезазначеного, можна зробити висновок, що КП «Електроавтотранс» демонструє позитивну тенденцію щодо зростання доходів, переважно за рахунок надання послуг, а також інших операційних доходів. Така діяльність сприяє покращенню фінансового становища підприємства та створює передумови для подальшого розвитку і успішного функціонування на ринку транспортних послуг.

Як зазначалось вище основне джерело доходу КП «Електроавтотранс» є надання пасажирських транспортних послуг з використанням електро- та автотранспорту. Тарифи на проїзд наведено на рис. 3.3.

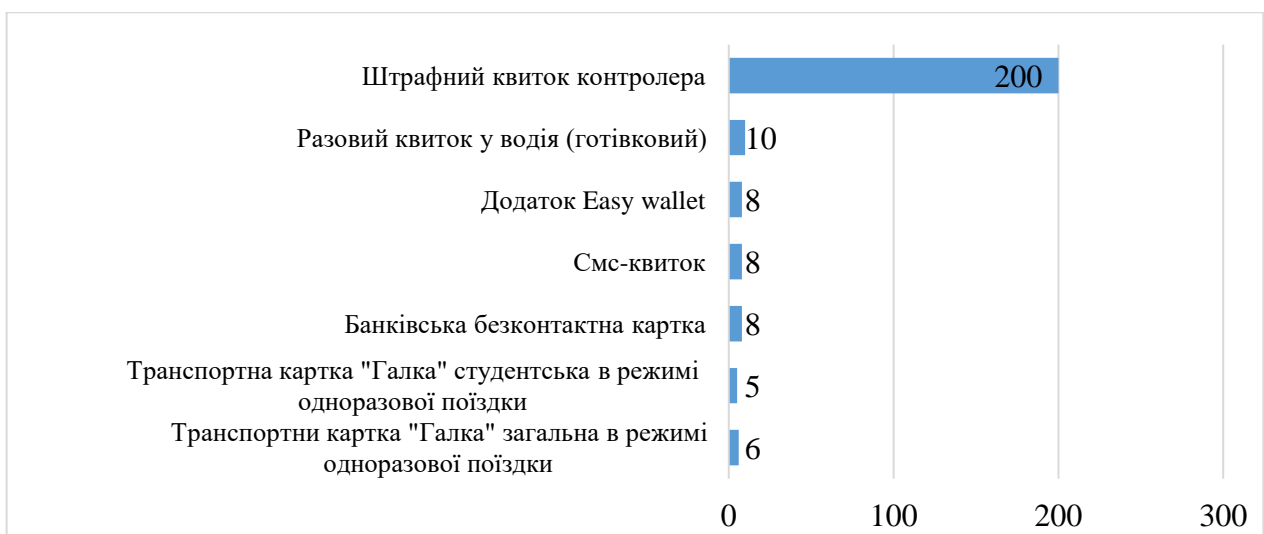

Рис. 3.3. Тарифи на проїзд у КП «Електроавтотранс», грн.

На сьогодні більшість пасажирів КП «Електроавтотранс» надалі віддають перевагу сплаті проїзду готівкою. Однак, кожного місяця число користувачів, що провадять розрахунки безготівковим шляхом збільшується. Продаж квитків у автобусах складає 62,7%, тоді як у тролейбусах – 37,3%.

Наступним кроком проведемо аналіз витрат КП «Електроавтотранс». Процес аналізу та управління витратами включає всі аспекти господарської діяльності, починаючи від забезпечення матеріальними ресурсами й закінчуючи наданням транспортних послуг. Особливу увагу слід приділяти ефективності використання усіх ресурсів підприємства (матеріальних, трудових, фінансових та інформаційних). Аналіз витрат доцільно здійснювати постійно в трьох основних напрямках: оперативний, періодичний та перспективний. Оперативний аналіз охоплює відстеження відхилень витрат, видів ресурсів та місць їх виникнення. Періодичний аналіз включає контроль за виконанням кошторисів, бюджетів та аналіз непродуктивних витрат. А перспективний аналіз спрямований на прийняття управлінських рішень щодо майбутніх періодів. Алгоритм проведення аналізу витрат автотранспортних підприємств наведено на рис. 3.4.

КП «Електроавтотранс» у 2018-2022 роках отримано сукупних витрат в сумі 1076389 тис. грн. (зокрема: собівартість наданих послуг – 855960 тис. грн., адміністративні витрати – 44629 тис. грн., інші операційні витрати – 46420 тис. грн., фінансові витрати – 51939 тис. грн., інші витрати – 77441 тис. грн.), а саме:

– 2018 рік – 64888 тис. грн. (зокрема: собівартість наданих послуг – 53468 тис. грн., адміністративні витрати – 5705 тис. грн., інші операційні витрати – 1416 тис. грн., фінансові витрати – 4209 тис. грн., інші витрати – 90 тис. грн.);

– 2019 рік – 131447 тис. грн. (зокрема: собівартість наданих послуг – 119119 тис. грн., адміністративні витрати – 7878 тис. грн., інші операційні витрати – 2249 тис. грн., фінансові витрати – 2088 тис. грн., інші витрати – 113 тис. грн.);

– 2020 рік – 188977 тис. грн. (зокрема: собівартість наданих послуг – 161482 тис. грн., адміністративні витрати – 7735 тис. грн., інші операційні

витрати – 5833 тис. грн., фінансові витрати – 11198 тис. грн., інші витрати – 2729 тис. грн.);

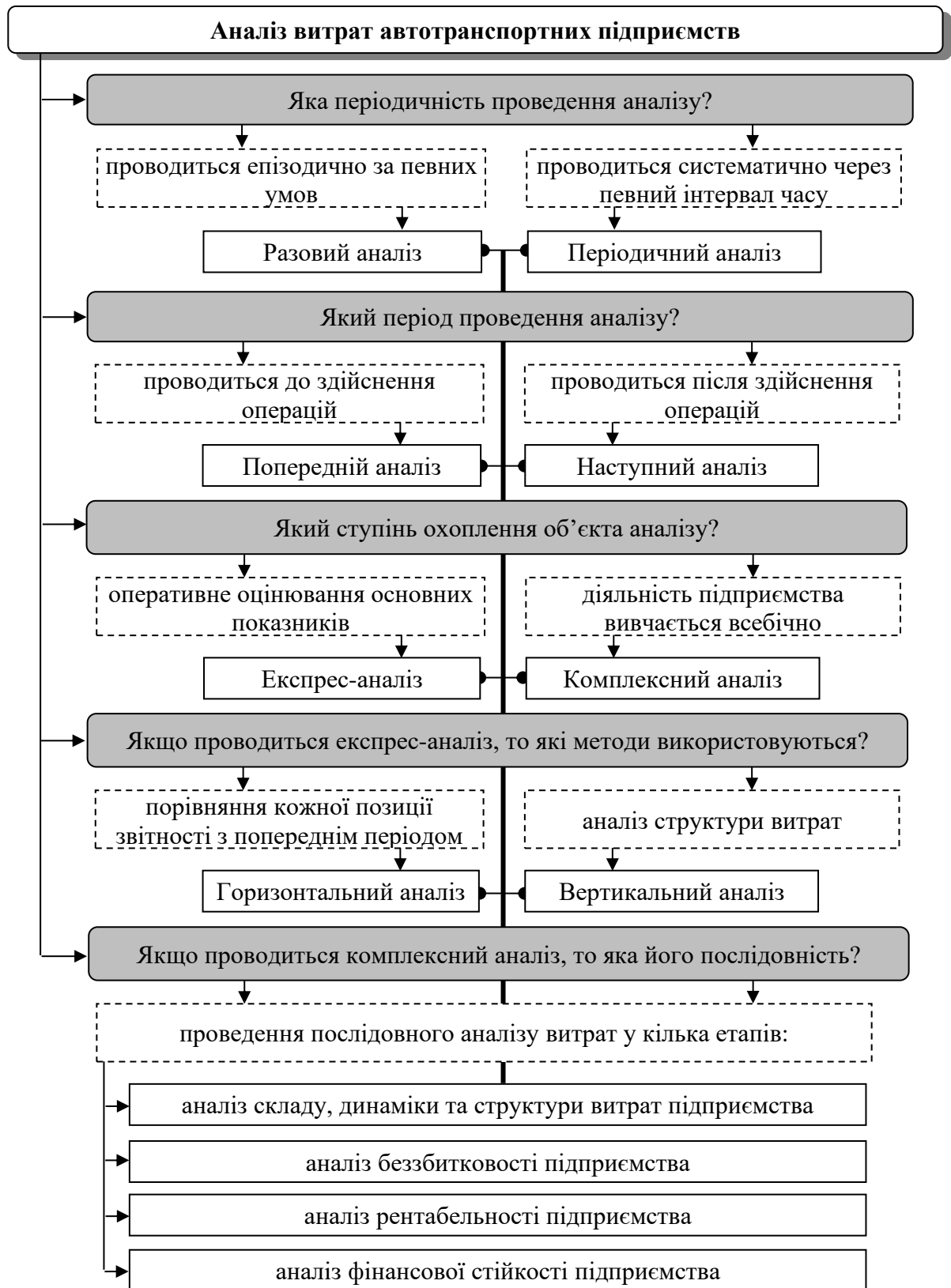

Рис. 3.4. Алгоритм проведення аналізу витрат автотранспортних підприємств

– 2021 рік – 297166 тис. грн. (зокрема: собівартість наданих послуг – 237579 тис. грн., адміністративні витрати – 11230 тис. грн., інші операційні витрати – 32874 тис. грн., фінансові витрати – 15483 тис. грн.);

– 2022 рік – 393911 тис. грн. (зокрема: собівартість наданих послуг – 284312 тис. грн., адміністративні витрати – 12081 тис. грн., інші операційні витрати – 4048 тис. грн., фінансові витрати – 18961 тис. грн., інші витрати – 74509 тис. грн.).

Проведемо аналіз структури витрат КП «Електроавтотранс». Такий аналіз є найбільш інформативним для оцінювання ефективності діяльності підприємства та розроблення перспективних планів його розвитку, оскільки дає змогу виявити резерви зниження собівартості транспортних послуг і відповідно підвищення рентабельності суб'єкта господарювання. Здійснюючи аналіз витрат важливо пам'ятати «...якщо коефіцієнт зростання операційних витрат перевищує коефіцієнт зростання чистого доходу від реалізації, то витрати, які пов'язані з виробничою діяльністю, зростають вищими темпами, ніж доходи від надання послуг, що свідчить про зниження прибутковості основних видів діяльності підприємства. У цьому випадку має бути проведено поглиблений аналіз діяльності підприємства, а також складу та структури витрат за елементами» [74, с. 178].

Аналіз структури витрат КП «Електроавтотранс» за 2018-2022 р.р. наведено у таблиці 3.3. та на рисунку 3.5.

Таблиця 3.3

Аналіз структури витрат КП «Електроавтотранс» у 2018-2022 роках

Показник	Період, роки									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Собівартість наданих послуг	53468	82,40	119119	90,62	161482	85,45	237579	79,95	284312	72,18
Адміністративні витрати	5705	8,79	7878	5,99	7735	4,09	11230	3,78	12081	3,07
Інші операційні витрати	1416	2,18	2249	1,71	5833	3,09	32874	11,06	4048	1,03

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Фінансові витрати	4209	6,49	2088	1,59	11198	5,93	15483	5,21	18961	4,81
Інші витрати	90	0,14	113	0,09	2729	1,44	–	–	74509	18,92
Разом	64888	100	131447	100	188977	100	297166	100	393911	100

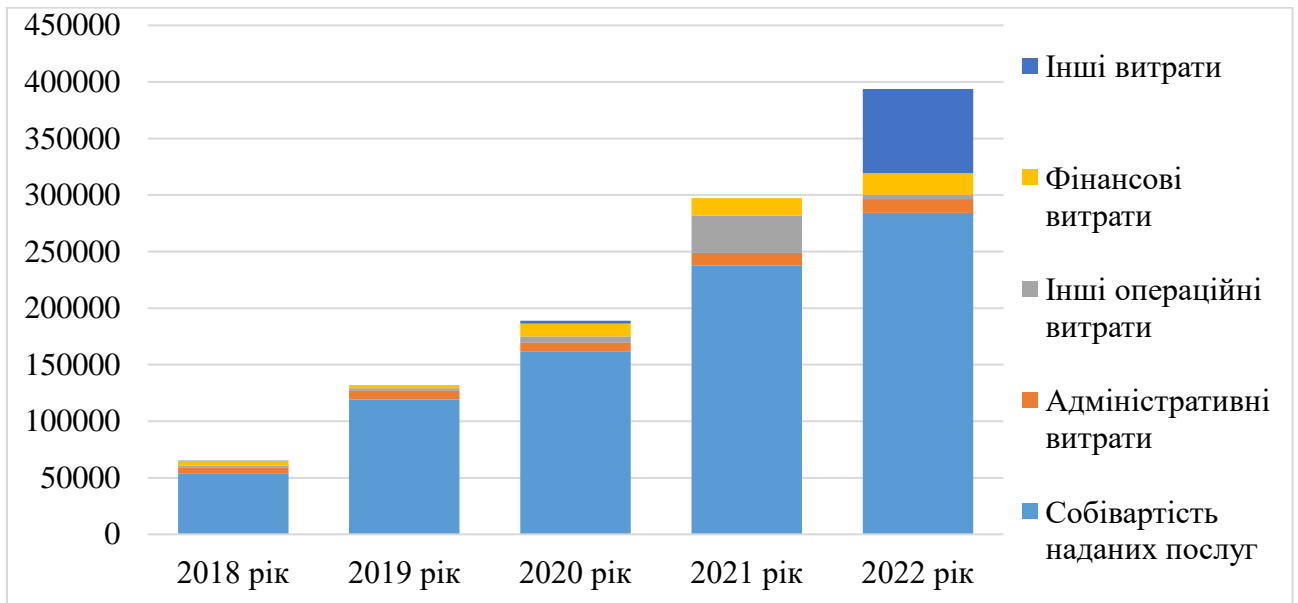

Рис. 3.5. Динаміка витрат КП «Електроавтотранс», тис. грн.

Аналізуючи структуру витрат КП «Електроавтотранс» протягом періоду з 2018 по 2022 рік, можна зробити наступні висновки: по-перше, собівартість наданих послуг є основним компонентом витрат підприємства протягом усього розглянутого періоду. Досліджуваний показник включає в себе витрати, пов'язані з наданням пасажирських транспортних послуг, і складає від 72,18% в 2022 році до 82,40% у 2018 році. Значення цього показника зменшилося протягом останніх років, що свідчить про ефективнішу організацію процесів надання транспортних послуг; по-друге, адміністративні витрати є другою за значущістю складовою у структурі витрат підприємства. З 2018 року до 2022 року їх питома вага зменшилася з 8,79% до 3,07%. Це свідчить про оптимізацію адміністративних процесів та зниження витрат на управління КП «Електроавтотранс»; по-третє, за іншими операційними витратами спостерігається зростання питомої ваги від 1,71% у 2019 році до 11,06% у 2021 році, після чого вони зменшились до 1,03% у 2022 році. Такі коливання пов'язані

з особливими операційними умовами, які вплинули на обсяг цих витрат; по-четверте, фінансові витрати також демонструють коливання, але загалом питома вага залишилася стабільною близько 5% протягом останніх п'яти років; по-п'яте, інші витрати в 2022 році стали значущим фактором і склали 18,92% структури витрат.

Загальна структура витрат підприємства змінювалася протягом досліджуваного періоду, що пов'язано з розвитком та адаптацією підприємства до змінних умов ринку транспортних послуг. На основі аналізу можна зробити висновок, що КП «Електроавтотранс» має певний потенціал для оптимізації витрат та більш ефективного використання ресурсів з метою підвищення ефективності його діяльності.

Співвідношення доходів і витрат КП «Електроавтотранс» за 2018-2019 р.р. наведено на рисунку 3.6.

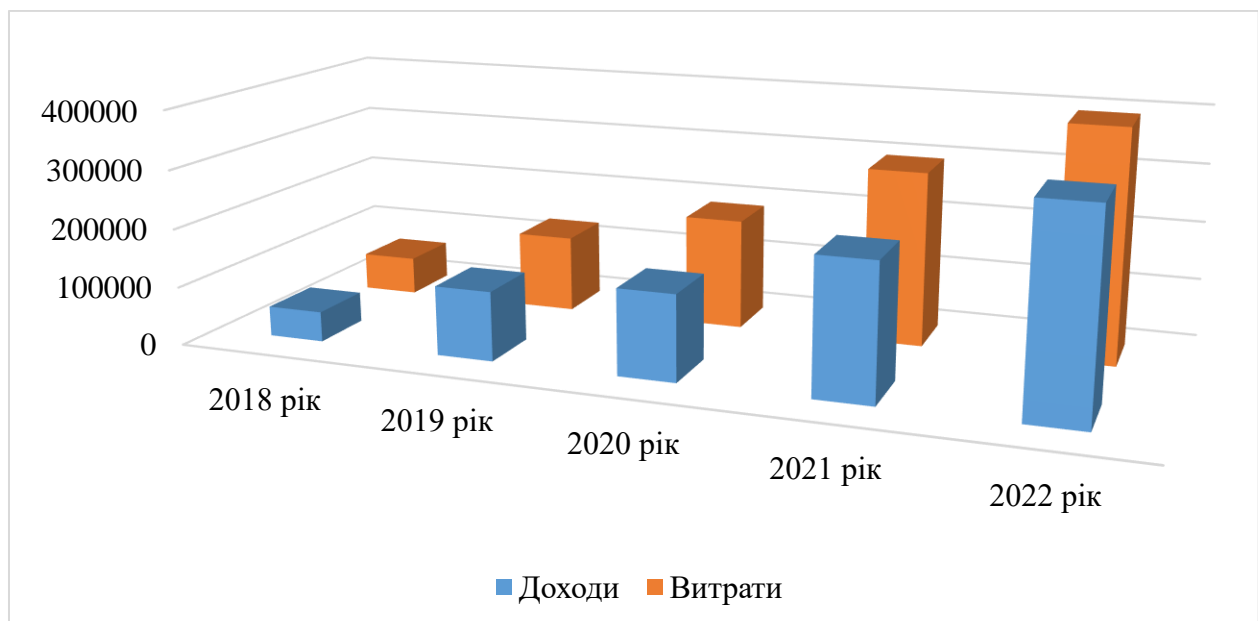

Рис. 3.6. Співвідношення доходів і витрат КП «Електроавтотранс», тис. грн

Загалом, можна визначити, що протягом аналізованого періоду КП «Електроавтотранс» мало певні труднощі з підтриманням стабільного позитивного фінансового результату. Перевищення витрат над доходами у більшості років вказує на проблеми у підвищенні ефективності та контролі над витратами. У 2022 році досягнута позитивна динаміка, проте важливо продовжувати зосереджувати увагу на оптимізації витрат та ефективному

управлінні ресурсами для забезпечення стабільного фінансового становища підприємства у майбутньому.

Прибуток є важливою економічною категорією, яка відображає фінансовий результат діяльності підприємства та є показником ефективності управління. Так, у 2021 році КП «Електроавтотранс» отримало збиток у сумі 67285 тис. грн., а у 2022 році у сумі – 51684 тис. грн.

Далі вважаємо за доцільне провести аналіз ефективності роботи КП «Електроавтотранс» та розкрити причинно-наслідкові зв'язки показників фінансового стану і фінансових результатів, що відображається під час розрахунку показників рентабельності діяльності підприємства. Під час проведення такого аналізу встановлюється рівень прибутковості використання капіталу в цілому та його окремих складових, а також рівень прибутку за відношенням до інших показників фінансово-господарської діяльності підприємницької структури. З метою дослідження ефективності діяльності досліджуваного підприємства найбільш інформаційно корисними є показники розрахунку співвідношення чистого прибутку до рівня надання послуг з перевезень, активів, власного капіталу та витрат.

Проведений аналіз основних показників рентабельності КП «Електроавтотранс» за 2021-2022 рр. наведено у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Аналіз показників рентабельності КП «Електроавтотранс» за 2021-2022 рр.

№ з/п	Показник	Період, роки		Абсолютне відхилення, +,-
		2021	2022	
1	2	3	4	5
1	Прибутковість (збитковість) діяльності підприємства (сукупного капіталу), %	-13,14	-9,94	3,20
2	Прибутковість (збитковість) власного капіталу, %	-79,76	-50,44	29,32
3	Прибутковість (збитковість) основного (необоротного) капіталу, %	-15,00	-11,26	3,74
4	Прибутковість (збитковість) наданих транспортних послуг, %	-105,66	-61,82	43,84
5	Прибутковість (збитковість) доходів, %	-29,27	-15,10	14,17
6	Коефіцієнт фінансової стійкості, %	19,73	24,55	4,82

Після проведеного аналізу показників рентабельності КП «Електроавтотранс» за 2021 та 2022 роки можна зробити наступні висновки. Показник прибутковості (збитковості) діяльності підприємства (сукупного капіталу) характеризує рівень прибутковості (збитковості) всього капіталу підприємства, що використовується в діяльності. Значення цього показника у 2021 році склала -13,14%, а в 2022 році покращилась до -9,94%. Відбулось поліпшення на 3,20%, проте рівень прибутковості залишається негативним, що вказує на труднощі у досягненні прибутковості відносно сукупного капіталу.

Показник прибутковості (збитковості) власного капіталу характеризує рівень прибутковості (збитковості) власних коштів КП «Електроавтотранс». Даний показник знизився з -79,76% у 2021 році до -50,44% у 2022 році, що засвічує покращення на 29,32%. Однак, рівень збитковості залишається дуже високим, що вказує на проблеми у використанні власних ресурсів підприємства.

Показник прибутковості (збитковості) основного (необоротного) капіталу характеризує рівень прибутковості (збитковості) необоротних активів підприємства. Даний показник у 2021 році склав -15,00%, а в 2022 році покращився до -11,26%. Відбулась позитивна динаміка на 3,74%, проте збитковість залишається відносно високою.

Прибутковість (збитковість) наданих транспортних послуг у 2021 році становила -105,66%, а у 2022 році покращилась до -61,82%. Відбулося суттєве покращення на 43,84%, проте цей показник залишається негативним, що вказує на неефективність діяльності підприємства в наданні транспортних послуг. Оскільки з кожної гривні чистого доходу від наданих послуг підприємство отримувало майже 62 коп. збитку.

Прибутковість (збитковість) доходів у 2021 році склала -29,27%, а у 2022 році покращилась до -15,10%. Таким чином, відбулась позитивна динаміка на 14,17%, що вказує на зростання ефективності використання доходів.

Загалом, аналіз показників рентабельності КП «Електроавтотранс» показує, що підприємство зазнає труднощів у досягненні прибутковості своєї діяльності. Деякі показники покращились, проте багато з них залишаються негативними, що вказує на потребу у здійсненні оптимізації та ефективного

управління ресурсами підприємства для досягнення стабільного фінансового стану.

Вважаємо за необхідне наголосити, що управління фінансовими результатами є важливим етапом господарської діяльності автотранспортних підприємств, оскільки стосується формування, розподілу та подальшої капіталізації прибутку, а також забезпечення соціальних та безпекових аспектів. Управління підприємством є послідовним процесом, який спрямований на підвищення ефективності його діяльності. Таким чином, систему управління можна розглядати як сукупність процесів та дій, які сприяють цілісному покращенню підприємства.

На автотранспортних підприємствах важливо враховувати особливості надання послуг з перевезення пасажирів, специфічні умови пільг для окремих категорій пасажирів, значні витрати та потребу використання спеціальних інструментів для управління, таких як аналіз, регулювання, планування, організація, мотивація та контроль. Успішне впровадження заходів у фінансову діяльність автотранспортного підприємства залежить від ефективного управління фінансовим результатом, дотримання послідовності управлінського процесу та спрямованості на максимізацію позитивних фінансових результатів. Основні фінансово-економічні показники діяльності КП «Електроавтотранс» наведено у таблиці 3.5.

Для проведення горизонтального аналізу Звіту про фінансові результати КП «Електроавтотранс» за 2019 та 2022 р.р., розглянемо зміни в показниках за досліджуваний період. Так, чистий дохід від наданих послуг збільшився у 2,5 рази або на 51042 тис. грн., досягши 83599 тис. грн. у 2022 році. Проте, собівартість наданих послуг також збільшилась у 2,4 рази або на 165 193 тис. грн., становлячи 284 312 тис. грн у 2022 році. Відповідно, валовий збиток підприємства досягнув 200713 тис. грн і зріс за даний період на 138,71%. Також суттєво збільшилися адміністративні витрати, перш за все на заробітну плату та інші адміністративні витрати на 4203 тис. грн. і досягнули 12081 тис. грн., операційні витрати – 1799 тис. грн, фінансовий результат у вигляді збитку до оподаткування і, відповідно, чистий збиток склав за 2022 р. 51684 тис. грн.

**Горизонтальний аналіз Звіту про фінансові результати
(Звіту про сукупний дохід) КП «Електроавтотранс» за 2019 та 2022 р.р.**

(тис. грн.)

№ з/п	Найменування статті	Період, роки		Абсолютне відхилення
		2019	2022	
1	2	3	4	5
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	32557	83599	51042
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(119119)	(284312)	-165193
3	Валовий прибуток (збиток)	(86562)	(200713)	-114151
4	Інші операційні доходи	70624	208780	138156
5	Адміністративні витрати	(7878)	(12081)	-4203
6	Інші операційні витрати	(2249)	(4048)	-1799
7	Фінансовий результат від операційної діяльності	(26065)	(8062)	18003
8	Інші фінансові доходи	135	253	118
9	Інші доходи	14837	49595	34758
10	Фінансові витрати	(2088)	(18961)	-16873
11	Інші витрати	(113)	(74509)	-74396
12	Фінансовий результат до оподаткування	(13258)	(51684)	-38426
13	Чистий фінансовий результат (збиток)	(13258)	(51684)	-38426

Наведена ситуація виникла через невідповідність установленної вартості проїзду фактичним витратам на автотранспортні перевезення. Збільшення витрат обумовлено інфляційними процесами, постійним підвищенням вартості паливно-мастильних матеріалів та запчастин. Окрім того, проблемою залишається компенсація вартості перевезення пільгових категорій пасажирів.

За результатами горизонтального аналізу можна зробити висновок, що фінансовий стан КП «Електроавтотранс» погіршився протягом звітного періоду. Збільшення суми чистого доходу від реалізації продукції не вплинуло на загальний фінансовий результат, оскільки собівартість реалізованої продукції та інші витрати зросли більшою мірою, що призвело до збільшення збитків. Такі зміни вимагають додаткового аналізу та впровадження заходів для покращення ефективності господарювання КП «Електроавтотранс».

3.2 Методика проведення контролю доходів й витрат КП «Електроавтотранс»

Контроль фінансово-господарської діяльності підприємств, зокрема автотранспортних, відіграє важливу роль в їх управлінні та забезпеченні успішного функціонування. Спрямована на стабільність та ефективність перевезень пасажирів, контрольна функція створює необхідні передумови для безперервного циклу надання транспортних послуг. У сфері управління автотранспортними підприємствами, контроль виявляється як необхідний елемент для забезпечення об'єктивної оцінки поточної ситуації та сприяє коригуванню запланованих показників розвитку як окремих підрозділів, так і всього підприємства в цілому. Цей механізм відіграє ключову роль у формуванні та узгодженні управлінських рішень, що впливають на ефективність діяльності.

Дотримання відповідних контрольних вимог є критичним для забезпечення стабільного та продуктивного функціонування підприємства, а також досягнення поставлених цілей. Систематичний та точний контроль сприяє підтриманню оптимального рівня ресурсів, виконанню завдань згідно з планами та забезпеченню заданої якості транспортних послуг.

Завдяки контролю, автотранспортне підприємство здатне ефективно адаптуватись до змін у зовнішньому середовищі, враховуючи вплив економічних, технологічних та ринкових чинників. Це дозволяє забезпечити успішний розвиток суб'єкта господарювання та досягнення визначених стратегічних цілей на довгостроковій основі.

На сьогоднішній день особливо актуальним стає дослідження контролю доходів і витрат автотранспортних підприємств, оскільки швидкі зміни технологій та вимог ринку транспортних послуг вимагають постійного аналізу та оптимізації внутрішніх процесів. Забезпечення ефективного контролю і управління доходами і витратами є ключовим чинником успішного функціонування автотранспортних підприємств.

В даному контексті, детальне дослідження та аналіз ефективності контрольних механізмів дозволить оптимізувати витрати, підвищити

продуктивність та забезпечити стійкий фінансовий стан підприємства. Такий підхід сприятиме отриманню конкурентних переваг і забезпеченню стабільного розвитку КП «Електроавтотранс» в сучасному ринковому середовищі.

Погоджуємось з баченням Матвієнко-Біляєвої Г.Л. в контексті того, що «...організації фінансово-господарського контролю автотранспортні підприємства мають низку характерних ознак:

- автомобіль є особливим видом основного засобу, що відрізняється високим ступенем ліквідності, а отже, ймовірність зловживань, пов'язаних з урахуванням автотранспорту, велика;

- автомобіль є складним технічним агрегатом, що складається з великої кількості вузлів і деталей, кожна з яких також високоліквідна;

- автомобіль більше, ніж інші основні засоби, схильний до раптового та непередбачуваного виходу з ладу, оскільки може постраждати в дорожньо-транспортній пригоді, що завдає шкоди власнику [42, с. 700].

Головним завданням вищої ланки управління КП «Електроавтотранс» повинно бути забезпечення своєчасного, якісного та повного надання послуг з перевезень пасажирів та підвищення економічної ефективності діяльності підприємства. Для досягнення поставленої мети їм належить впроваджувати передовий досвід, застосовувати більш вдосконалені технології та інноваційні методи перевезення пасажирів. Також не менш важливим є оптимізація системи бухгалтерського обліку та запровадження ефективного внутрішньогосподарського контролю за діяльністю всіх служб підприємства. Ці дії сприятимуть успішному вирішенню завдань та покращенню роботи транспортної галузі в цілому, що, у свою чергу, сприятиме збільшенню задоволення пасажирів та досягненню позитивних результатів у сфері транспортних послуг.

У контексті фінансової діяльності автотранспортних підприємств існують різноманітні підходи до здійснення контролю доходів і витрат, розподіляючи його на два основні напрями – зовнішній та внутрішній контроль.

Внутрішній контроль доходів і витрат передбачає широкий моніторинг всієї господарської діяльності КП «Електроавтотранс», оскільки кожна окрема

дія та господарська операція безпосередньо чи опосередковано впливає на кінцевий фінансовий результат. Це вимагає не лише перевірки правильності обчислення прибутку (збитку), отриманого протягом певного періоду, але і детального аналізу причин змін цих показників у порівнянні з минулим періодом або плановими цілями. Крім того, внутрішній контроль включає попередній та поточний моніторинг усіх етапів діяльності, що дає можливість оперативно втручатись у процес та оцінювати ефективність прийнятих рішень.

Зовнішній контроль, у свою чергу, пов'язаний із реалізацією контрольних функцій державними органами. Такий контроль базується на використанні різноманітних методик, визначених у нормативно-правових актах, які регламентують процедури формування та відображення доходів і витрат автотранспортних підприємств.

Таким чином, існування внутрішнього та зовнішнього контролю є необхідною передумовою для забезпечення ефективного управління фінансовою діяльністю автотранспортних підприємств і досягнення стратегічних цілей відповідно до визначених планів та завдань.

Державні органи фінансового контролю здійснюють зовнішній контроль доходів, витрат та фінансових результатів підприємств, оскільки останні становлять базу оподаткування податком на прибуток. Зовнішній контроль може бути ініційований кредиторами підприємства і зазвичай включає зовнішні аудиторські перевірки або збір різноманітних даних про фінансову діяльність підприємства.

Внутрішній контроль, у свою чергу, організовується та впроваджується керівництвом підприємства і постійно функціонує з метою досягнення обґрунтованих цілей підприємства, що зосереджені на досягненні результативності та ефективності його діяльності, забезпеченні достовірності фінансової звітності та дотриманні встановлених вимог й норм. Основною метою внутрішнього контролю доходів і витрат автотранспортних підприємств є покращення управління підприємством, виявлення резервів для покращення фінансових результатів та досягнення головної мети управління.

Вважаємо за необхідне наголосити на відсутності визначення суб'єктів внутрішнього контролю комунальних підприємств на законодавчому рівні. В Конституції України лише передбачено, що «...майном, яке є в комунальній власності, управляють територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування» [35]. В свою чергу, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» закріплено, що «...відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування» [65]. Однак, цей нормативний акт також не надає чіткого опису процедури створення та функціонування суб'єктів внутрішнього контролю на рівні комунальних підприємств.

Отже, в даному контексті суб'єктом контролю комунальних підприємств є органи місцевого самоврядування, проте на законодавчому рівні відсутній чіткий порядок щодо створення та функціонування інших суб'єктів внутрішнього контролю у сфері комунальних підприємств.

Компетенції суб'єктів внутрішнього контролю підприємств міського транспорту, визначені законодавством України наведено в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Компетенції суб'єктів внутрішнього контролю підприємств міського транспорту, визначені законодавством України [13, с. 18]

Суб'єкт внутрішньо-господарського контролю	Компетенція суб'єктів внутрішнього контролю залежно від організаційно-правових форм господарювання		
	Публічне акціонерне товариство	Товариство з обмеженою відповідальністю	Комунальне підприємство
1	2	3	4
Наглядова рада	Здійснює захист прав акціонерів товариства, контролює та регулює діяльність виконавчого органу. Компетенцію наглядової ради визначають статут та Закон України «Про акціонерні товариства». Наглядова рада забезпечує функціонування належної системи контролю, а також здійснення стратегічного контролю за фінансово-господарською діяльністю товариства.	Не передбачено	Не передбачено

1	2	3	4
Ревізійна комісія	Ревізійна комісія (ревізор) проводить перевірку фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства за результатами фінансового року, якщо інше не передбачено статутом товариства та здійснює спеціальну перевірку фінансово-господарської діяльності товариства. Ревізійною комісією проводяться перевірки фінансово-господарської діяльності правління акціонерного товариства. Ревізійна комісія складає висновок по річних звітах та балансах	Ревізійна комісія здійснює контроль за діяльністю дирекції (директора) товариства з обмеженою відповідальністю. Перевірка діяльності дирекції (директора) товариства проводиться ревізійною комісією за дорученням зборів, з власної ініціативи або на вимогу учасників товариства. Ревізійна комісія складає висновок по річних звітах та балансах	Не передбачено
Служба внутрішнього аудиту	Служба внутрішнього аудиту (внутрішній аудитор) здійснює поточний контроль за фінансово господарською діяльністю товариства. До компетенції служби внутрішнього аудиту належить: 1) контроль за організацією та функціонуванням системи бухгалтерського обліку; 2) контроль за відповідністю даних бухгалтерського обліку фактичній наявності активів, їх належним збереженням; 3) експертиза фінансової та операційної діяльності; 4) підготовка оглядів діяльності товариства та розробка рекомендацій щодо підвищення її ефективності	Не передбачено	Не передбачено
Інвентаризаційна комісія	З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності інвентаризаційна комісія здійснює інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів, незавершених капітальних інвестицій, запасів, готівки, грошових коштів, дебіторської та кредиторської заборгованості, витрат і доходів майбутніх періодів.	Не передбачено	Не передбачено
Контролер пасажирського транспорту	Не передбачено	Контролер здійснює контроль за оплатою проїзду пасажирів та перевезення багажу, перевіряє додержання вимог Правил користування трамваєм і тролейбусом у містах України кондукторами та пасажирами	Компетенцію контролера пасажирського транспорту на законодавчому рівні визначено недостатньо, оскільки жодним нормативним актом не зазначено порядок перевірки фінансової дисципліни кондукторів

Дослідження Гавриленко О.Є. ставить під сумнів ефективність внутрішнього контролю на підприємствах міського транспорту, вказуючи, що «...внутрішній контроль на підприємствах міського транспорту є малоефективним та опосередкованим, а контрольні функції в основному закріплені за працівниками бухгалтерії» [13, с. 20]. Аналізуючи зазначену думку, варто врахувати, що внутрішній контроль є одним із ключових елементів ефективного функціонування будь-якого підприємства. Він спрямований на забезпечення дотримання стандартів, процедур та політик в рамках суб'єкта господарювання, а також на виявлення та запобігання можливим ризикам, шахрайству, помилкам та зловживанням. Ефективний внутрішній контроль вимагає наявності прозорих процедур, розподілу відповідальності та забезпечення відповідної незалежності функцій.

Варто зауважити, що контроль доходів і витрат не може існувати відокремлено від загального контролю всієї діяльності підприємства і здійснюється на всіх етапах господарювання та у всіх циклах діяльності.

На думку Бурковської А.В. «...механізм внутрішнього доходів і витрат має забезпечити здійснення попереднього, поточного та наступного контролю, що забезпечить перевірку облікової інформації на всіх етапах облікового циклу підприємства, надасть оперативну інформацію про доходи, витрати та фінансові результати» [72, с. 645]. Механізм здійснення внутрішнього контролю доходів і витрат КП «Електроавтотранс» наведено на рисунку 3.7.

Усі розглянуті на рисунку 3.7. види контролю націлені на досягнення спільної мети – забезпечити максимальну відповідність фактично отриманих показників до запланованих. Незважаючи на спільну мету, контрольні механізми відрізняються за часом здійснення.

Так, попередній контроль спрямований на визначення основних вимог щодо достовірності визнання та обліку доходів і витрат. Особливо важливим інструментом попереднього контролю є бюджет, який дозволяє здійснити функцію планування. На етапі планування виконуються контрольні функції, такі як оцінка раціональності можливих варіантів рішень, відповідність планових рішень установкам та загальна стратегія діяльності підприємства.

Поточний контроль здійснюється під час виконання робіт і включає застосування методів та процедур для досягнення поставлених цілей підприємства. Регулярна перевірка та обговорення проблем і пропозицій допомагають уникнути небажаних відхилень від плану.

Рис. 3.7. Механізм здійснення внутрішнього контролю доходів і витрат

Хоча наступний контроль проводиться пізніше та не може активно впливати на діяльність підприємства, що вже відбулася, він виконує важливу функцію – надає керівництву суб'єкта господарювання інформацію для планування майбутніх робіт, якщо передбачається здійснення схожих завдань у майбутньому.

На початковому етапі контролю оцінюються доходи та витрати за різними видами діяльності і порівнюються отримані показники з даними, зазначеними в затверджених кошторисах досліджуваного підприємства, а також з фактичними даними з попередніх звітних періодів. Це допоможе виявити факти невідповідності та визначити основні аспекти для подальшого детального контролю, точно визначаючи об'єкти перевірки для кожного з наведених напрямків.

У процесі перевірки доходів підприємства використовуються специфічні методичні прийоми контролю та методи дослідження облікової інформації. Для обґрунтування операцій, пов'язаних із доходами, звертаються до законодавчих актів, що регулюють фінансово-господарську діяльність автотранспортного підприємства, а також беруть до уваги останні напрями реформування бухгалтерського обліку в Україні. Контроль доходів передбачає застосування різних методів обстеження діяльності підприємства, визначення доходів, аналіз їх відповідності витратам, а також обґрунтування отриманих доходів на основі розрахунково-економічних розрахунків.

Узагальнення результатів контролю передбачає систематизацію та обґрунтування виявлених порушень і недоліків, а також складання часткових та проміжних актів контролю з подальшим включенням знайдених порушень і недоліків у відповідний акт перевірки.

Однією з ключових стадій контролю є перевірка фактичної собівартості перевезень. Початок контролю передбачає проведення перевірки нормативної собівартості, розрахунку собівартості послуг. Під час перевірки приділяється особлива увага можливим випадкам зміни собівартості протягом певних періодів, які можуть мати обґрунтовані або необґрунтовані причини. Якщо витрати зростають без належного пояснення, це може свідчити про перевитрати та недостатню ефективність у використанні ресурсів.

Під час контролю перевіряють витрати за окремими калькуляційними статтями та підтверджують їх правильність за допомогою первинних документів. Також звертається увага на випадки надмірного зменшення витрат, що може свідчити про завищені нормативи витрат або необґрунтоване перенесення витрат на наступні періоди.

Важливим етапом контролю є виявлення витрат, пов'язаних з безперспективними незавершеними роботами та вирішення питань стосовно зупинення дальшого витрачання ресурсів на такі роботи. Зустрічна перевірка і звірення даних первинних документів з обліковими записами допомагають перевірити правильність списання витрат та виявити випадки, коли витрати не відповідають встановленим нормам.

Важливим напрямком контролю є перевірка правильності накопичення та списання адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат, відповідно до встановлених норм НПСБО 16 «Витрати». Такий напрям контролю спрямований на забезпечення точності та достовірності фінансової звітності підприємства. Також здійснюється перевірка правильності поступового накопичення та списання фінансових витрат, враховуючи діючі правила та внутрішні процедури підприємства.

Підрозділи підприємства повинні періодично звітувати про склад та розмір витрат, а також узгоджувати прогнозний план витрат на наступний звітний період з керівництвом. При розгляді змін у наказі про облікову політику підприємства необхідно залучити керівників та компетентних фахівців.

Ефективне ведення бухгалтерського обліку та контроль над витратами відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування підприємства та досягненні його стратегічних цілей.

Контролюючи доходи автотранспортного підприємства визначаються основні завдання, які мають бути виконані під час перевірки, а саме: по-перше, визначення основних видів діяльності підприємства та перевірка наявності необхідних дозволів на їх здійснення; по-друге, перевірка відповідності обліку доходів положенням облікової політики підприємства; по-третє, підтвердження існування доходів, що виникають з господарської діяльності підприємства; по-четверте, контроль за правильним відображенням сум доходів у бухгалтерському обліку та облікових регістрах; по-п'яте, перевірка правильності оцінки доходів відповідно до вимог НП(С)БО та Податкового кодексу України; по-шосте, визначення повноти та своєчасності відображення інформації у звітності.

Для здійснення перевірки операцій з обліку доходів застосовуються наступні методичні прийоми контролю:

- обстеження діяльності підприємства з метою виявлення особливостей, що впливають на формування доходів;
- обчислення доходів та порівняння їх з витратами для з'ясування відповідності фінансових показників у облікових записях;

– підтвердження правильності визначення доходів шляхом проведення розрахунково-економічних розрахунків.

Важливим аспектом під час перевірки діяльності підприємства є зосередження на об'єктах діяльності, які визначають доходи, що формуються внаслідок операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Для реалізації контролю порівнюються дані Звіту про фінансові результати з відповідними даними Головної книги, що стосуються доходів від надання транспортних послуг. В разі виявлення розбіжностей проводиться аналіз для встановлення причин невідповідності. Також контролюється правильність визначення доходів від операційної оренди активів та відшкодування раніше списаних активів (за винятком фінансових інвестицій), для чого застосовуються розрахунково-аналітичні методи контролю. Отже, контроль доходів підприємства вимагає комплексного аналізу фінансової та податкової звітності, що допомагає забезпечити точність та достовірність фінансової інформації.

Як зазначає Бутинець Т.А. «...створення ефективної системи внутрішнього контролю на підприємстві відкриває можливості для:

- забезпечення максимальної фінансової стійкості та розвитку підприємства;
- ефективного використання ресурсів та потенціалу підприємства;
- своєчасного виявлення та мінімізації комерційних, фінансових та інших ризиків в управлінні підприємством;
- формування сучасної та гнучкої системи інформаційного забезпечення на всіх рівнях управління, що дозволить адаптувати функціонування підприємства до постійних змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі [7, с. 6].

Механізм внутрішнього контролю має бути націлений на створення позитивного впливу на діяльність КП «Електроавтотранс», забезпечення раціонального використання наявних матеріальних, трудових, фінансових та інформаційних ресурсів, ефективного управління наданих транспортних послуг. Крім того, він повинен забезпечити своєчасне надання інформації для прийняття

результативних управлінських рішень. Такий підхід сприятиме підвищенню конкурентоспроможності підприємства на ринку транспортних послуг.

Висновки до розділу 3

За результатами проведеного аналізу та контролю доходів й витрат КП «Електроавтотранс», сформовано наступні висновки.

1. Встановлено, що чистий дохід від наданих послуг КП «Електроавтотранс» збільшився у 2,5 рази або на 51 042 тис. грн., досягши 83 599 тис. грн. у 2022 році. Проте, собівартість наданих послуг також збільшилась у 2,4 рази або на 165 193 тис. грн., становлячи 284 312 тис. грн у 2022 році. Відповідно, валовий збиток підприємства досягнув 200 713 тис. грн і зріс за даний період на 138,71%. Також суттєво збільшилися адміністративні витрати, перш за все на заробітну плату та інші адміністративні витрати на 4203 тис. грн. і досягнули 12081 тис. грн., операційні витрати – 1799 тис. грн, фінансовий результат у вигляді збитку до оподаткування і, відповідно, чистий збиток склав за 2022 р. 51684 тис. грн.

2. Рекомендовано для забезпечення достовірності фінансової звітності КП «Електроавтотранс» впровадити ефективну систему внутрішнього контролю, яка передбачатиме розподіл функцій та відповідальність між різними підрозділами підприємства. Крім того, слід активно використовувати сучасні інформаційні технології та автоматизовані системи, які сприятимуть автоматичному контролю і мінімізації можливих помилок.

ВИСНОВКИ

На основі даних проведеного дослідження стосовно ведення бухгалтерського обліку та проведення аналізу й контролю доходів і витрат за даними об'єкта дослідження, яким виступила фінансово-господарська діяльність КП «Електроавтотранс», можна зробити наступні висновки.

1. Оцінено наукові праці вітчизняних економістів з приводу трактування дефініції «дохід» та сформульовано власне визначення у відповідності до якого дохід автотранспортних підприємств представляє собою приріст економічних вигод у формі збільшення активів або зменшення зобов'язань, що виникає протягом облікового періоду внаслідок здійснення операцій, пов'язаних із наданням транспортних та суміжних послуг, а також іншої діяльності, яка становить основу діяльності підприємницької структури, за умови збільшення власного капіталу господарської одиниці за винятком зростання капіталу, зумовленого внесками власників.

2. Визначено, що доходи автотранспортних підприємств утворюються з різних джерел, зокрема: доходів, що формуються внаслідок перевезень пасажирів та вантажу; доходів від надання власного рухомого складу в оренду; доходів, отриманих у результаті комісійних винагород та інших платежів, пов'язаних з іншими видами діяльності досліджуваних підприємств. Водночас, витрати автотранспортних підприємств включають в себе такі складові: матеріальні витрати, які стосуються придбання ресурсів та матеріалів, необхідних для забезпечення діяльності підприємства; витрати на оплату праці та соціальний захист працівників; витрати на амортизацію та інші необхідні витрати, які стосуються експлуатації транспортних засобів, утримання технічного обладнання, інфраструктури тощо.

3. Зазначено, що аналіз діяльності автотранспортних підприємств здійснюється за різними напрямками з метою визначення ефективності їх функціонування та досягнення поставлених цілей, а саме: аналіз обсягів послуг з перевезень пасажирів і вантажу; аналіз використання ресурсів автотранспортних підприємств; аналіз собівартості перевезень; аналіз

фінансових результатів діяльності автотранспортних підприємств. Аналіз діяльності автотранспортних підприємств за наведеними напрямками та завданнями дозволяє оцінити їхню ефективність та знайти можливості для покращення фінансових показників.

4. Визначено, що об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступила фінансово-господарська діяльність КП «Електроавтотранс», яке спеціалізується на наданні послуг з перевезення пасажирів електро- та автотранспортом. Проведений аналіз діяльності підприємства вказує на те, що у 2021 році КП «Електроавтотранс» здійснило випуск на лінію 34 877 одиниць транспортних засобів, що свідчить про зростання наведеного показника на 40% порівняно з попереднім роком. У 2021 році транспортні засоби КП «Електроавтотранс» проїхали загальну відстань 5 млн. 941 тис. кілометрів, що на 56% перевищує показник 2020 року. У 2021 році транспортні засоби КП «Електроавтотранс» перевезли 18,6 млн. пасажирів, що значно перевищує показник у 2020 році – 13,6 млн. пасажирів. За досліджуваний період співвідношення між платними пасажирами та пільговими практично було збалансоване: 50,7% пасажирів користувалися пільговими квитками, а 49,3% – платили повну вартість проїзду. Проте слід відзначити, що протягом року кількість платних пасажирів постійно зростала, тоді як кількість пільгових зменшувалась. Оплата за надання транспортних послуг електротранспортом підприємства зросла з 64 344,4 тис. грн. до 91 205 тис. грн., виручка від реалізації проїзних квитків збільшилась з 27 168,9 тис. грн. до 63 680,1 тис. грн., а компенсація за перевезення пільгових категорій пасажирів зросла з 31 010,5 тис. грн. до 43 685,7 тис. грн.

5. Запропоновано, з метою удосконалення аналітичного обліку виробничих витрат, у робочому плані рахунків КП «Електроавтотранс» до рахунку 23 «Виробництво» відкрити такі рахунки другого порядку: по-перше, 231 «Основні витрати, сформовані під час перевезення». В межах даного субрахунку пропонуємо відкрити наступні аналітичні рахунки бухгалтерського обліку: 231.1 «Основні витрати, сформовані під час перевезення автобусним парком» та 231.2 «Основні витрати, сформовані під час перевезення тролейбусним парком»; по-друге, 232 «Додаткові витрати, сформовані під час

перевезення». В межах даного субрахунку пропонуємо відкрити наступні аналітичні рахунки бухгалтерського обліку: 232.1 «Додаткові витрати, пов'язані з будівництвом ліній енергозабезпечення», 232.2 «Додаткові витрати, пов'язані з технічним обслуговування транспортних засобів», 232.3 «Додаткові витрати, пов'язані з ремонтом транспортних засобів», 232.4 «Додаткові витрати, пов'язані з здійсненням навчанням водіїв». Застосування запропонованих аналітичних рахунків бухгалтерського обліку дозволить проводити оперативний аналіз залежно від видів діяльності та режимів перевезень. Також, це надасть можливість визначити фінансовий результат у розрізі кожного виду діяльності.

6. Доведено про доцільність запровадження в робочому плані рахунків КП «Електроавтотранс» наступних аналітичних рахунків до субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»: 703.1 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення автобусним парком за звичайним тарифом»; 703.2 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення автобусним парком за дисконтним тарифом»; 703.3 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення автобусним парком за додатковими тарифами»; 703.4 «Доходи основної діяльності, отримані в результаті відшкодування за пільгові перевезення автобусним парком»; 703.5 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення тролейбусним парком за звичайним тарифом»; 703.6 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення тролейбусним парком за дисконтним тарифом»; 703.7 «Доходи основної діяльності, отримані під час перевезення тролейбусним парком за додатковими тарифами»; 703.8 «Доходи основної діяльності, отримані в результаті відшкодування за пільгові перевезення тролейбусним парком». Застосування запропонованих аналітичних рахунків дозволить надати підґрунтя для проведення більш детального аналізу доходів, а також забезпечить керівників вищого рівня управління аналітичними даними для ефективного управління доходами та підвищення ефективності фінансового контролю.

7. Встановлено, що у КП «Електроавтотранс» до доходів неопераційної діяльності, відповідно до здійснюваних операцій, вносять: інші фінансові доходи, які обліковуються на рахунку 73 «Інші фінансові доходи», а також інші

доходи, обліковувані на рахунку 74 «Інші доходи». Згідно робочого Плану рахунків бухгалтерського обліку КП «Електроавтотранс», для витрат неопераційної діяльності призначені наступні рахунки бухгалтерського обліку: 95 «Фінансові витрати» та 97 «Інші витрати».

8. Доведено, що інформаційні технології та системи виконують важливу роль у сучасному бізнес-середовищі, допомагаючи автотранспортним підприємствам ефективно управляти своїми ресурсами, оптимізувати процеси та досягати стратегічних цілей. Автоматизація обліку та управління діяльністю КП «Електроавтотранс» надає певні переваги: 1) суттєве підвищення ефективності процесів управління, оскільки дані про транспорт та перевезення стають доступними в режимі реального часу. Така інформація надає керівництву можливість швидко реагувати на зміни у транспортних процесах та приймати обґрунтовані управлінські рішення; 2) автоматизація обліку сприяє оптимізації витрат. Системи відстежують споживання пального, оптимізують маршрутизацію транспорту для зниження витрат на проїзд та ефективне використання ресурсів; 3) автоматизовані системи обліку сприяють підвищенню рівня безпеки та контролю на підприємстві. Водночас, використання автоматизованих систем обліку також пов'язане з певними викликами, такими як забезпечення кібербезпеки та навчання персоналу для ефективного володіння програмним, технічним та інформаційним забезпеченням.

9. Встановлено, що основним джерелом доходу КП «Електроавтотранс» була оплата замовлення транспортної послуги виконавчим комітетом Івано-Франківської міської ради та компенсація за перевезення пільгових категорій пасажирів. Також вагомим джерелом доходу КП «Електроавтотранс» є продаж проїзних документів, що становить 26,8% від загального доходу. Чистий дохід від надання послуг з перевезення пасажирів електро- та автотранспортом показує тенденцію зростання з 12,152 тис. грн. у 2018 році до 83,599 тис. грн. у 2022 році. При цьому, зростає частка доходу від перевезень пасажирів автотранспортом. Найбільше збільшення доходів спостерігалось з 2020 по 2021 рік. Питома вага чистого доходу від надання послуг в загальних доходах підприємства також

зросла з 23,71% у 2018 році до 27,70% у 2022 році, що свідчить про збільшення значущості цієї складової у структурі доходів.

10. Оцінено структуру витрат КП «Електроавтотранс». Так, витрати, пов'язані з наданням пасажирських перевезень, у структурі витрат підприємства займають 72,18% у 2022 році та 82,40% у 2018 році. Адміністративні витрати є другою за значущістю складовою у структурі витрат підприємства. З 2018 року до 2022 року їх питома вага зменшилася з 8,79% до 3,07%. За іншими операційними витратами спостерігається зростання питомої ваги від 1,71% у 2019 році до 11,06% у 2021 році, після чого вони зменшились до 1,03% у 2022 році. Фінансові витрати також демонструють коливання, але загалом питома вага залишилася стабільною близько 5% протягом останніх п'яти років. Інші витрати в 2022 році стали значущим фактором і склали 18,92% структури витрат.

11. Визначено, що належна організація системи внутрішнього контролю доходів і витрат КП «Електроавтотранс» є важливою передумовою для ефективного уникнення та своєчасного виявлення помилок і відхилень в діяльності, що веде до поліпшення функціонування досліджуваного підприємства. Одним з рекомендованих та дієвих підходів є розділення системи внутрішнього контролю доходів і витрат на три етапи – попередній, поточний та наступний контроль. Це надає можливість розширити обсяг моніторингу фінансових результатів та забезпечити більш деталізований контроль над витратами та доходами в їхніх місцях виникнення. Така система контролю дозволяє досягти більшої надійності та впевненості в достовірності фінансових даних підприємства, сприяючи його стійкому та стабільному розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 392 с.
2. Базилюк А.В., Малишкін О.І. Бухгалтерський і податковий облік автотранспорту та перевезень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 256 с.
3. Бланк І.А. Словник-довідник фінансового менеджера. Київ : Ніка-Центр, 2009. 480 с
4. Бобровник В.М., Іванова Н.В. Розвиток транспортної логістики з точки зору оптимізації матеріальних потоків. *Регіональні перспективи*, 2000. № 2-3. С. 352-354.
5. Бурдик О.Ю. Концепція обліково-аналітичного забезпечення системи управління формуванням фінансових результатів діяльності підприємства: дис. д-ра філ. : 071. Львів, 2021. 345 с.
6. Бутенко Т.А., Сирий В.М. Інформаційні системи та технології : навч. посіб. Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2020. 207 с.
7. Бутинець Т.А. Контроль внутрішньогосподарський чи внутрішній? *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнародний збірник наукових праць. Серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз»*. Житомир: ЖДТУ, 2009. № 2 (14). С. 5-17.
8. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / В.М. Краєвський, О.П. Колісник, Н.В. Гуріна та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с.
9. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності : посібник/ Чернікова І.Б., Дергільова Г.С., Нестеренко І.В. Х.: «Видавництво «Форт», 2015. 200 с.
10. Висока О.Є. Особливості діяльності підприємств міського пасажирського транспорту та їх вплив на формування фінансових результатів. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. Вип. 16 ч. II, 2009. С. 77-81: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/497/1/13.pdf>

11. Волкова І. А. Фінансовий облік – 2 : навч. посіб. Київ : Центр навчальної учбової літератури, 2009. 224 с.
12. Гавриленко О.Є. Завдання внутрішнього контролю фінансових результатів на підприємствах міського транспорту. *Облік і контроль в управлінні підприємницькою діяльністю : Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 19-20 травня 2016 р.* К.: Ексклюзив-Систем, 2016. С. 42-45: <https://core.ac.uk/download/pdf/55296392.pdf#page=43>
13. Гавриленко О.Є. Нормативна регламентація діяльності суб'єктів внутрішнього контролю підприємств міського транспорту. *Економіка. Фінанси. Право*, 2016. № 9(2). С. 14-21: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2016_9%282%29__5
14. Гавриленко О.Є. Основні проблеми діяльності підприємств міського транспорту та їх вплив на формування фінансових результатів. *Облік і контроль в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції.* К.: Ексклюзив-Систем, 2017. 192
15. Гавриленко О.Є. Проблеми обліку доходів підприємств міського транспорту та шляхи їх вирішення. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки.* Вип. 20 (2), 2011. С. 170-179.
16. Глушко Л.В. Особливості обліку доходів підприємства. Modern directions of theoretical and applied researches. 15-22 March 2016. URL: <https://www.sworld.com.ua/konfer42/81.pdf>
17. Господарський кодекс України: Закон України № 436-IV від 16.01.2003 зі змінами і доповненнями: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
18. Гострик О.М., Соловійова В.В. Управлінські інформаційні системи: навч. посіб. Кривий Ріг: Типографія «Айс Принт», 2018. 173 с.
19. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 392 с.
20. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку витрат і формування собівартості автотранспортних перевезень. *Науковий вісник Мукачівського державного*

університету. Сер.: Економіка, 2014. Вип. 1. С. 133-139:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdue_2014_1_28

21. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я., Ценклер Н.І. Облік витрат і формування собівартості автотранспортних перевезень. *Тези : Інтернет-конференція МДУ Актуальні проблеми обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю : Матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (28 листопада. м. Мукачево, 2013).* 246 с.

22. Дерій В. А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, «Економічна думка», 2009. 272 с.

23. Дирда М. Аналіз доходів з надання послуг охорони власності та громадян. *Співдружність наук: архітектура, економіка, право: матеріали VII Всеукраїнського студентського наукового симпозиуму (м. Івано-Франківськ, 15-16 листопада 2019 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2019. С.73-76:*
<https://ukd.edu.ua/sites/default/files/2020-06/Zbirnyk-stud.-symposiumu-19.pdf>

24. Дмитрієв І.А., Іванілов О.С., Шевченко І.Ю., Кирчата І.М. Економіка підприємств автомобільного транспорту: навч. посіб. Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. 308 с.

25. Домаскіна М.А., Гребенюк А.І. Інформаційне забезпечення управління транспортним обслуговуванням господарюючих суб'єктів. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2015. Випуск 7. С.320-325.*

26. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т.1. Редкол.: С. В. Мочерний (відп.ред.) та ін. К. : ВЦ «Академія», 2010. 864 с.

27. Загородній А.Г., Яремко І.Й., Пилипенко Л.М., Мороз А.С. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: навч. посіб. Львів, 2014. 216 с.

28. Задорожний З.В., Ковальчук Є.В., Панасюк В.М. Облік в галузях економіки: навч. посіб. К.: Хай-Тек Прес, 2011. 360 с.

29. Зінченко О.В., Сайко К.І. Методика обліку паливно-мастильних матеріалів на автотранспортних підприємствах. *Формування ефективної моделі*

розвитку підприємства в умовах ринкової економіки: тези IV Міжнар. науково-практ. конференції. Житомир: ЖДТУ, 2016. С. 259-261.

30. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 р. зі змінами і доповненнями: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0970-09>

31. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 600 с.

32. Клим Н.М. Бухгалтерський облік: підручник: 2-е вид., переробл. і доповн. Львів: «Галицька видавнича спілка», 2021. 428 с.

33. Ковальчук Т.М., Никифорок І.І. Облік і аудит : навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. та перероб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 520 с.

34. Козак В. Г. Визначення поняття «витрати» та їх оцінка. *Реформування економіки України: стан та перспективи*: зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф. К., 2009. С. 129-131.

35. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. зі змінами і доповненнями: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

36. Концептуальна основа фінансової звітності: документ 929_009, видана РМСБО 01.09.2010 р.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_009/page

37. Крочук В.М. Методичні аспекти аудиту доходів і витрат транспортного підприємства. *Наукові праці МАУП*, 2006, вип. 2(14), С.18-21: http://journals.maup.com.ua/journal/14_2006/6.pdf

38. Крупка Я.Д. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 459 с.

39. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: підручник. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2018. 670 с.

40. Максимова В.Ф., Кузіна З.В., Стиренко Л.М., Степова Т.Г. Облік у галузях економіки: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2010. 496 с.

41. Маляревський Ю.Д., Горяєва М.С., Пасенко Н.С. Облік у галузях виробництва та послуг: навч. посіб. Х.: ХНЕУ, 2012. 400 с.
42. Матвієнко-Біляєва Г.Л. Підконтрольні показники логістичної діяльності підприємства. *Ефективна економіка*, 2015. № 8. С.699-703: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4243>
43. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: Наказ Міністерства транспорту України від 05.02.2001 р. № 65 зі змінами і доповненнями: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0065361-01#Text>
44. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід»: http://www.minfin.gov.ua/document/92429/МСБО_18.pdf
45. Нападовська Л. В. Управлінський облік : підруч. Київ : Книга, 2012. 544 с.
46. Національне положення (стандарт) бухгалтерського 28 «Зменшення корисності активів»: Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2004 № 817 зі змінами і доповненнями: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05#Text>
47. Національне положення (стандарт) бухгалтерського 31 «Фінансові витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415 зі змінами і доповненнями: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06#Text>
48. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. зі змінами і доповненнями: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
49. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. № 290 зі змінами і доповненнями: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0860-99>.
50. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99р. № 318 зі змінами і доповненнями: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0027-00>

51. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 зі змінами і доповненнями: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00>.

52. Новак У.П., Падюка М.В., Пилипенко С.М. Облік та документальне оформлення автомобільних пасажирських перевезень. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*, 2016. Вип. 16. С. 14-18: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2016_16_5

53. Норми витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті: Наказ Міністерства транспорту України від 10.02.1998 р. № 43 зі змінами і доповненнями: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0043361-98#Text>

54. Осовська Г. В., Юшкевич О. О., Завадський Й. С. Економічний словник. Київ : Кондор, 2007. 358 с.

55. Петрук О.М., Трусова Н.В., Полчанов А.Ю., Довгалюк В.В. Фінансові ресурси електротранспортних підприємств. *Ефективна економіка*, 2021, Вип. 1.: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/14679/1/%d0%a2%d1%80%d1%83%d1%81%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d0%9d.%d0%92._10.pdf

56. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 зі змінами і доповненнями: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0892-99>.

57. Планування діяльності автотранспортного підприємства : підручник / М.О. Турченко, М.Д. Швець, О.Г. Кірічок, М.Є. Кристопчук. – 2-ге вид., переробл. і доповн. Рівне : НУВГП, 2017. 367 с.

58. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 р. № 88. зі змінами і доповненнями: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>

59. Пославська Л.І. Облік доходів і витрат за центрами відповідальності у будівництві: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 250 с.

60. Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. № 176 зі змінами і доповненнями: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176-97-%D0%BF#Text>

61. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05.04.2001 р. № 2344-III зі змінами і доповненнями: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14>

62. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р., № 996-XIV зі змінами і доповненнями: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

63. Про встановлення тарифів на послуги перевезення в транспорті КП «Електроавтотранс» та вартість транспортної картки «Галка»: Рішення Івано-Франківської міської ради від 06.07.2021 р. № 970: <http://www.namvk.if.ua/dt/609024/>

64. Про дорожній рух: Закон України від 30.06.1993 № 3353-XII зі змінами і доповненнями: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>

65. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України: від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР зі змінами і доповненнями: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

66. Про міський електричний транспорт: Закон України від 29.06.2004 № 1914-IV зі змінами і доповненнями: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-15#Text>

67. Про тарифи на проїзд у міському пасажирському транспорті загального користування: Рішення Івано-Франківської міської ради від 08.06.2022р. № 476: <http://www.namvk.if.ua/dt/728658/>

68. Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР зі змінами і доповненнями: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text>

69. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підруч. Тернопіль : Карт-бланш, 2012. 628 с.

70. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2012, 578 с.

71. Тарнавська Н. П., Пушкар Р. М. Менеджмент: теорія та практика : підруч. Тернопіль : Карт-бланш, 2005. 486 с.

72. Туз О.К., Бурковська А.В. Організація системи внутрішнього контролю фінансових результатів діяльності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 2015. С. 644-646

73. Фаріон В.Я. Формування та облік адміністративних витрат підприємств. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет*. Випуск 8 (29). Ч. 4. Луцьк, 2011. С. 336-342.

74. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / За заг. ред. І.О. Школьник. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.

75. Фінансовий облік 2: навч. посіб. Н.М. Ткаченко, О.В. Борович, І.Л. Цюцяк, А.Л. Цюцяк. К.: Алерта, 2013. 456 с.

76. Фінансовий облік і звітність : навч. посіб. С.І. Мельник, І.М. Горбан, Н.С. Марушко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 388 с.

77. Фінансовий облік: навч. посіб. В.М. Краєвський, О.П. Колісник, Н.В. Гуріна та ін. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. 616 с.

78. Хорошилова І.О. Автоматизація обліку і управління та перспективи розвитку для малого бізнесу. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : зб. наук. пр. Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т*. Харків, 2022. № 1 (28). С. 138–145.

79. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2012. 656 с.

80. Шпильовий Д.М. Теоретичні засади аналізу діяльності автотранспортного підприємства. *Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю : зб. наук. пр. XI всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Вінниця, 23 берез. 2023 р. Ч. 2. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ*, 2023. С. 392-397.

81. Elements of Financial Statements: Statement of Financial Accounting. *Financial Accounting Standards Board. Concept № 6*. Stanford, 1985. December. P. 78-80.

ВІДГУК

**на кваліфікаційну роботу «Облік, аналіз та контроль доходів й витрат
автотранспортних підприємств»
на здобуття кваліфікації «магістр»
студентки спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Судук Ольги Віталіївни**

У сучасних умовах господарювання, всі підприємницькі структури, незалежно від галузей економічної діяльності, зокрема автотранспортні підприємства, повинні проводити ретельне планування своєї діяльності, визначати стратегії для оптимізації доходів та витрат, аналізувати й оцінювати отримані результати. Функціонування досліджуваних підприємств має як спільні риси з іншими видами економічної діяльності, так і суттєві відмінності, які необхідно враховувати при організації обліково-звітного процесу. Це стосується, зокрема, порядку облікового відображення доходів і витрат.

Автором кваліфікаційної роботи виконано самостійне дослідження, яке полягає у розкритті теоретичних аспектів обліку, аналізу та контролю доходів й витрат автотранспортних підприємств; оцінці сучасного стану обліку доходів й витрат КП «Електроавтотранс»; аналізі та методиці проведенні контролю доходів й витрат КП «Електроавтотранс».

Виконуючи кваліфікаційну роботу, автор проявила вміння опрацьовувати і систематизувати значну кількість нормативно-правових актів та інших літературних джерел з порядку облікового відображення, аналізу та контролю доходів і витрат, а також узагальнювати фактичні обліково-аналітичні дані КП «Електроавтотранс». Наведений фактичний матеріал роботи характеризує реальний стан фінансово-господарської діяльності об'єкта дослідження.

На особливу увагу заслуговують висвітлені у кваліфікаційній роботі питання, зумовлені удосконаленням облікового відображення доходів і витрат автотранспортних підприємств; застосуванням комп'ютерних технологій у фінансово-господарській діяльності КП «Електроавтотранс»; аналізом досліджуваних об'єктів управління.

Матеріал у кваліфікаційній роботі викладений з дотриманням внутрішньої логіки, між розділами якої існує логічний взаємозв'язок. Кваліфікаційна робота у повній мірі розкриває питання, пов'язані з предметом дослідження. Тема кваліфікаційної роботи розкрита повністю, досягнута визначена мета та вирішені поставлені завдання.

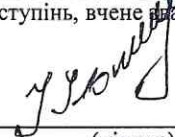
Суттєві зауваження та недоліки щодо змісту, структури й оформлення кваліфікаційної роботи відсутні. Однак, автору дослідження доцільно було б більш детально розкрити питання автоматизації обліку доходів і витрат автотранспортних підприємств. Наведене зауваження не зменшує цінності отриманих результатів та носить рекомендаційний характер.

Кваліфікаційна робота Судук О.В. на тему «Облік, аналіз та контроль доходів й витрат автотранспортних підприємств» виконана на належному теоретичному та практичному рівні, заслуговує відмінної оцінки, а її автор – присвоєння освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». Кваліфікаційна робота рекомендована до захисту перед Екзаменаційною комісією ЗВО «Університет Короля Данила».

Науковий керівник:

Цюцяк Ігор Любомирович, старший викладач

(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу «Облік, аналіз та контроль
доходів й витрат автотранспортних підприємств»
на здобуття кваліфікації магістра
студентки спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
СУДУК Ольги Віталіївни

У сучасних умовах стає все більш важливим забезпечення ефективного обліку, аналізу та контролю як важливих функцій управління суб'єктом господарювання. Автотранспортні підприємства мають свої особливості у виробничій діяльності, які значно впливають на організацію та методику бухгалтерського обліку та податкових розрахунків. Здійснення різних видів автотранспортних послуг, таких як вантажні, пасажирські, змішані перевезення, транспортно-експедиційні послуги, створює ряд особливих вимог та регуляцій, зокрема, відносно тарифів на пасажирські перевезення та норм витрачання палива і мастильних матеріалів. Специфічними для підприємств досліджуваної галузі є первинний, аналітичний та синтетичний облік доходів та понесених витрат, калькуляції собівартості автоперевезень, а також бюджетних дотацій на виконані послуги. Враховуючи зазначені аспекти облік, аналіз та контроль доходів й витрат автотранспортних підприємств набуває особливої актуальності.

Кваліфікаційна робота Судук О.В. виконана на матеріалах КП «Електроавтотранс» та має дослідницький характер. Автор у роботі детально розглядає основні аспекти обліку та аналізу доходів і витрат КП «Електроавтотранс», зосереджуючись на їх впливі на фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. Добре структурований підхід дозволяє логічно викладати інформацію та робити обґрунтовані висновки.

У роботі було досліджено економічну сутність, порядок визнання та класифікацію доходів і витрат автотранспортних підприємств; розкрито інформаційне забезпечення обліку та загальні положення аналізу й контролю

доходів і витрат; проведено оцінку фінансово-економічного стану КП «Електроавтотранс»; дано оцінку сучасного стану обліку доходів і витрат та розроблено рекомендації щодо його вдосконалення на досліджуваному підприємстві; здійснено аналіз доходів і витрат, а також розкрито методику контролю доходів і витрат КП «Електроавтотранс».

Незважаючи на сильні сторони роботи, деякі аспекти могли бути розглянуті більш детально, зокрема, доцільно було б охарактеризувати особливості оподаткування автотранспортних підприємств. Проте висловлене зауваження має рекомендаційний характер і не зменшує цінності отриманих результатів дослідження, оскільки робота в цілому є логічно завершеним дослідженням.

Кваліфікаційна робота рекомендується до захисту перед Екзаменаційною комісією та заслуговує відмінної оцінки, а її автор Судук О.В. – присвоєння кваліфікації «магістр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

Рецензент:

Головний бухгалтер

Товариство з обмеженою відповідальністю ТРК «З-СТД»
(посада, місце роботи, науковий ступінь, вчене звання)

Володимир Васильович

(прізвище, ім'я, по батькові)

М.П.

(підпис)

(дата)

метадані

Заголовок

ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ ДОХОДІВ Й ВИТРАТ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Автор Науковий керівник / Експерт

Судук О. Ігор Цюцяк

підрозділ

King Danylo University

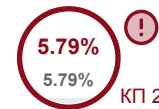
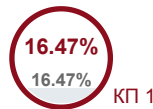
Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		6
Інтервали		11
Мікропробіли		521
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		157

Обсяг знайдених подібностей

Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

21972

Кількість слів

174650

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	https://labook.com.ua/book_suchasn-tehnologi-fnansovogo-analzu_1017/7_rozdil-5-tehnologi-specalnih-vidv-fnansovogo-analzu.html	72	0.33 %
2	https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/259.pdf	66	0.30 %
3	https://knowledge.allbest.ru/audit/3c0b65635b2bc78b4d53a88521206c27_0.html	53	0.24 %
4	https://studfiles.net/preview/5080519/page:34/	47	0.21 %
5	AUTOMATION OF ACCOUNTING AND MANAGEMENT AND DEVELOPMENT PROSPECTS FOR SMALL BUSINESS Ірина Хорошилова;	46	0.21 %
6	https://epdf.pub/-f2282b75c1048a3f381eced5d0d381b866223.html	44	0.20 %

7	http://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/%D0%9E%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82-%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9-1.doc	44	0.20 %
8	http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/381/1/Z16_%D0%86%D0%86_2009.pdf	43	0.20 %
9	http://shron1.chtyvo.org.ua/Iryna_Chernikova/Bukhhalterskyi_oblik_zavydamy_ekonomichnoi_diialnosti_.pdf	42	0.19 %
10	https://studopedia.su/5_20620_priznachennya-ta-harakteristika-zakonu-ukraini-pro-avtomobilnyi-transport-osnovni-termini.html	40	0.18 %

з бази даних RefBooks (0.43 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
джерело: Paperity			
1	AUTOMATION OF ACCOUNTING AND MANAGEMENT AND DEVELOPMENT PROSPECTS FOR SMALL BUSINESS Ірина Хорошилова;	46 (1)	0.21 %
2	ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ КОРПОРАЦІЙ ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ ГАЛУЗІ Палига Ігор Євгенович;	35 (2)	0.16 %
джерело: RePEC			
1	Comparative Analysis of Accounting Methods for Reporting of Restaurant Business Production and Sales Activity Andriy Tsyutsyak;	14 (1)	0.06 %

з домашньої бази даних (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
---------------------	-----------	--	--

з програми обміну базами даних (0.69 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	mmzed_2018_Kudinova_Tanzcura.docx 1/16/2018 V. N. Karazin Kharkiv National University (KKNU) (Економічний факультет - кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва)	34 (5)	0.15 %
2	Організаційні засади використання лісових ресурсів ДП "Сколівське лісове господарство" 6/5/2019 National Forestry University of Ukraine (Кафедра менеджменту організацій і адміністрування)	14 (2)	0.06 %
3	SUMDU/out2018/Shabaltas_Analysis_of_product_prime_cost_and_expenses.pdf 7/20/2019 Sumy State University (SUMDU)	12 (1)	0.05 %
4	Диплом_Будинкевич_ЕКО-43с.pdf 6/19/2023 The Ivan Franko National University (Економічний факультет)	11 (1)	0.05 %
5	Удосконалення платіжних послуг у сфері логістичного бізнесу.doc 3/25/2021 Sumy National Agrarian University (SNAU)	11 (1)	0.05 %

6	ЕКО_2020_Datsko_M_V_EkoM-62s.pdf Облік, аналіз і оподаткування фінансових результатів на малому підприємстві 12/16/2020 The Ivan Franko National University (Економічний факультет)	10 (2)	0.05 %
7	Свідинський ПОМ-61.doc 3/2/2021 Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University (кафедра бухгалтерського обліку та аудиту)	10 (1)	0.05 %
8	Організація обліку та аудиту капіталу підприємства 1/23/2018 Kharkiv National University of Economics named after S.Kuznets (KNUE) (KNUE)	8 (1)	0.04 %
9	SUMDU/out2017/Serpeninova.pdf 7/20/2019 Sumy State University (SUMDU)	6 (1)	0.03 %
10	Еком_2021_Міхоцька_УЯ.pdf.pdf 12/19/2021 The Ivan Franko National University (Економічний факультет)	6 (1)	0.03 %
11	Стратегія управління персоналом 12/5/2023 International Institute of Management (ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР)	5 (1)	0.02 %
12	SUMDU/out2015/agraame_pravo.doc 7/21/2019 Sumy State University (SUMDU)	5 (1)	0.02 %
13	ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА 6/17/2020 Sumy State University (Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування)	5 (1)	0.02 %
14	Еком_2021_Григор'єва_Г.В_.pdf 12/19/2021 The Ivan Franko National University (Економічний факультет)	5 (1)	0.02 %
15	Розробка технології складання Звіту про фінансові результати, його аналізу та аудиту 1/17/2018 Kharkiv National University of Economics named after S.Kuznets (KNUE) (KNUE)	5 (1)	0.02 %
16	Яновський Д.Л. _ОТ-171м.docx 12/16/2022 Odessa National Polytechnic University (ІБЕІТ, кафедра ПiТ)	5 (1)	0.02 %

з Інтернету (15.35 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	https://infopedia.su/5x6cd0.html	194 (21)	0.88 %
2	https://tqm.com.ua/ua/sectors/1s-pidpryemstvo-8-upravlinnya-avtotransportom	133 (11)	0.61 %
3	http://www.namvk.if.ua/prdt/917145/	117 (7)	0.53 %
4	https://epdf.pub/-f2282b75c1048a3f381eced5d0d381b866223.html	116 (9)	0.53 %
5	http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/4004/1/Donchenko_Problems.pdf	113 (6)	0.51 %
6	http://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/%D0%9E%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82-%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9-1.doc	95 (3)	0.43 %

7	https://studopedia.su/5_20620_priznachennya-ta-harakteristika-zakonu-ukraini-pro-avtomobilniy-transport-osnovni-termeni.html	95 (4)	0.43 %
8	http://shron1.chtyvo.org.ua/lryna_Chernikova/Bukhhalterskyi_oblik_zavydamy_ekonomichnoi_dialnosti_.pdf	94 (6)	0.43 %
9	http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/pdfbase/2019/VKNU-ES-2019-N3.pdf	90 (5)	0.41 %
10	https://studfiles.net/preview/5080519/page:34/	86 (4)	0.39 %
11	https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/576/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9E%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA_%D1%96_%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.pdf	86 (7)	0.39 %
12	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/1403/1/%D0%9F%D0%B0%D1%89%D1%83%D0%BA%20%D0%9D.%D0%86..pdf	86 (8)	0.39 %
13	http://textreferat.com.ua/referat2.php?id=2935	84 (8)	0.38 %
14	http://ir.duan.edu.ua/bitstream/123456789/619/1/12%20%20%20%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%82%D0%B5%D0%B7-2013-10.01.14.pdf	81 (3)	0.37 %
15	https://otherreferats.allbest.ru/economy/01189364_0.html	78 (5)	0.35 %
16	http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/5640/1/MV_Androsova.pdf	73 (4)	0.33 %
17	https://labook.com.ua/book_suchasn-tehnologi-fnansovogo-analzu_1017/7_rozdil-5-tehnologi-specalnih-vidv-fnansovogo-analzu.html	72 (1)	0.33 %
18	http://dspace.knau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/2111/1/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC%20%D0%B7%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%82%D0%B0%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%83.doc	71 (10)	0.32 %
19	http://ir.stu.cn.ua/jspui/bitstream/123456789/8718/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%8F.pdf	70 (7)	0.32 %
20	http://dspace.knau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/2458/1/Qgijchuk_Fin_oblik_2016_1_51009_avt.pdf	70 (10)	0.32 %
21	https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/259.pdf	66 (1)	0.30 %
22	https://pandia.ru/text/78/318/5332.php	64 (2)	0.29 %
23	http://oia.lntu.edu.ua/files/9_34_2_2012_.doc	56 (3)	0.25 %
24	https://knowledge.allbest.ru/audit/3c0b65635b2bc78b4d53a88521206c27_0.html	53 (1)	0.24 %
25	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1600/4/III%20C3%A9s_Vikt%20C3%B3ria_1.pdf	53 (2)	0.24 %
26	http://znau.edu.ua/images/public_document/2020/%D0%B1%D1%83%D1%85/%D0%A1%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_2019.pdf	51 (2)	0.23 %
27	http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/16-2016/16-2016.pdf	48 (2)	0.22 %
28	http://maxima-library.org/year/b/310099?format=read	47 (5)	0.21 %

29	http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/381/1/Z16_%D0%86%D0%86_2009.pdf	43 (1)	0.20 %
30	http://znau.edu.ua/images/public_document/2020/%D0%B1%D1%83%D1%85/%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD/%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA%206.%20%D0%92%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%209%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%83%20%E2%84%962,%202018.pdf	40 (3)	0.18 %
31	http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/4549/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D1%8F%20%D0%A8%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%9D.%D0%86..pdf?sequence=1&isAllowed=y	40 (8)	0.18 %
32	http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/993/1/formuvannia_ta_realizatsiia.pdf	38 (4)	0.17 %
33	https://kodeksy.com.ua/pro_gospodars_ki_tovarstva/statja-63.htm	36 (3)	0.16 %
34	https://www.nerc.gov.ua/index.php/data/filearch/Proekty/2019/?id=23920	35 (2)	0.16 %
35	http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/13890/1/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%20_%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%81%D1%83%D0%BA%D1%83%D0%BF%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BE%D1%85%D1%96%D0%B4_%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B0%D0%B3%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B8.pdf	34 (1)	0.15 %
36	http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/22885/1/8-Horbatiuk-18-20.pdf	32 (1)	0.15 %
37	http://elib.hduht.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4282/1/%D0%9D%D0%BE%D1%81%D0%B0%D1%87%20%D0%9D.%D0%9C._dis.PDF	32 (5)	0.15 %
38	http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/1336/1/%D0%A4%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9%20%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%202014%20%D1%80.%20%E2%84%961.pdf	32 (4)	0.15 %
39	http://www.namvk.if.ua/ref_doc/16239	31 (3)	0.14 %
40	https://studfiles.net/preview/5413277/page/2/	30 (2)	0.14 %
41	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/750/1/duser_poslavska.pdf	30 (3)	0.14 %
42	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/76813/1/Sielchuk_magistr_rob.pdf	30 (1)	0.14 %
43	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2477/1/%C2%AB%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%83%20%D0%B2%20%D1%96%D0%BD%D1%88%D0%B8%D1%85%20%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%83%D0%B7%D1%8F%D1%85%C2%BB%20%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%BB%20%C2%AB%D0%9E%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B2%C2%BB.pdf	29 (2)	0.13 %
44	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32711/1/Okrenec%20V.Yu._OPDm-21.pdf	28 (4)	0.13 %
45	https://mednet.odessa.gov.ua/files/gupszn_portal/doc/p_l_gove_perevezennya.pdf	27 (2)	0.12 %
46	https://www.sworld.com.ua/konfer42/81.pdf	24 (1)	0.11 %

47	http://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87-%D0%BF%D0%BE%D1%81-%D0%BE%D0%B1%D0%BB-%D0%92%D0%95%D0%94-PDF.pdf	24 (3)	0.11 %
48	http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/sbornik_konf_26052016.pdf	24 (3)	0.11 %
49	http://lib.dsau.dp.ua/pub/byxg_oblik_s_g.pdf	22 (4)	0.10 %
50	http://www.100balov.com/data23/rus/Prikladij_praktijchnijh/2365.php	22 (4)	0.10 %
51	https://i.factor.ua/ukr/info/instrbuh/psbu28/	21 (1)	0.10 %
52	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/7774/1/%D0%91%D0%B5%D1%85%D1%82%D0%B5%D1%80%20%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE.pdf	20 (1)	0.09 %
53	https://metod.onat.edu.ua/download/43	19 (2)	0.09 %
54	https://uteka.ua/ua/publication/news-14-ezhednevny-buxgalterskij-obzor-39-o-poryadke-nalogooblozheniya-osnovnyx-sredstv-poluchennyx-ot-uchreditelej	19 (2)	0.09 %
55	https://www.uacourt.openregister.info/tsyvilni-spravy-z-01-01-2019-40297/spravy-pozovnogo-provadhennya-40298/spravy-u-sporakh-shchodo-prava-vlasnosti-chy-inshogo-rechovogo-prava-na-nerukhome-mayno-krim-zemli-z-nykh-40299/pro-komunalnu-vlasnist-40305?document=89332898	19 (1)	0.09 %
56	https://fashionpark.kiev.ua/index/metodika/uk/vklucat-metodika-zastosuvanna-polozena-standartu-buhgalterskogo-obliku-31-quotfinansovi-vitratiquot.html	18 (1)	0.08 %
57	https://docplayer.net/81773983-Fakultet-obliku-ta-finansiv.html	18 (3)	0.08 %
58	https://www.slideshare.net/GalkaFua/2016-72736916	16 (1)	0.07 %
59	http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/03/2023-314-44.pdf	15 (1)	0.07 %
60	http://norma.org.ua/document/legislation/law16/1.php	14 (1)	0.06 %
61	https://epdf.tips/-2-4d9c33fc974ad6da127e9d69eacaa13320509.html	14 (1)	0.06 %
62	https://docplayer.net/75060713-Finansoviy-kontroling-v-upravlinni-vitratami-pidpriemstv.html	13 (1)	0.06 %
63	http://sophus.at.ua/zbirnik_tez_ief_20.11.2015_r_.pdf	12 (1)	0.05 %
64	https://www.mnau.edu.ua/files/nauk_rob/studentresearchjournal051.pdf	12 (1)	0.05 %
65	http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2470/1/%D0%9D%D0%9F.pdf	12 (2)	0.05 %
66	http://atm.vntu.edu.ua/metod/spec.pdf	12 (1)	0.05 %
67	https://www.consensus.in.ua/blog/consultations/the-procedure-for-writing-off-property-destroyed-due-to-fighting	10 (1)	0.05 %
68	https://urst.com.ua/pro_bukhhalterskyi_oblik_ta_finansovu_zvitnist/st-1	10 (2)	0.05 %
69	http://dglib.nubip.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/208/1/Byx.oblik_y_promuslovux_i_agroserv.pidpr.pdf	10 (2)	0.05 %
70	https://docplayer.net/80355687-Makaruk-fedir-fedorovich-oblik-i-vnutrishnij-kontrol-diyalnosti-rinkiv.html	9 (1)	0.04 %
71	https://master-office.org.ua/34763/	8 (1)	0.04 %
72	http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/29296/1/lekciiji%20%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%83%D0%B7%D1%96_2019.pdf	8 (1)	0.04 %

73	http://ir.duan.edu.ua/bitstream/123456789/839/1/visnukviem8.pdf	7 (1)	0.03 %
74	https://subject.com.ua/economic/accounting1/26.html	6 (1)	0.03 %
75	https://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.06/2016/dis_Tsiatkovska.pdf	5 (1)	0.02 %
76	https://studopedia.com.ua/1_281543_viznachennya-viznannya-ta-klasifikatsiya-vitrat-virobnitstva.html	5 (1)	0.02 %
77	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/49709/5/Prykhozhai_oblik_vytrat.pdf	5 (1)	0.02 %
78	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/dissertations/13/1.pdf	5 (1)	0.02 %
79	http://dspace.htei.kh.ua:8080/bitstream/123456789/264/1/%D0%A8%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB.pdf	5 (1)	0.02 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-------	---------------------------------------